

ARGIA

1986 Abendua 21 — XLIX urtea — 1130. zenbakia — 130 pezeta (BEZ barne) / 7 libera

Udazkena 86

**IKASLEAK
ESNATZEN ARI?**

**AKI ESNAOLAREKIN
ELKARRIZKETA**

EKO

EKO ALTZA

Larratxo Ibilbidea, 96 zbk. ALTZA

S. Juan Bautista Koperatiba

Villas auzoa. Tel. 55 01 99 HERNANI

SUPER AMARA

Isabel II.a, 16 zbk. Tel. 46 11 77
DONOSTIA

EKO ASTEASU

Keelavite Poligonua, z/g. Tel. 69 25 26
ASTEASU

EKO AIETE

Grupo Etxadi. Tel. 21 14 88 AIETE
(Donostia)

EKO LASARTE

Loidi auzoa, z/g. Tel. 36 12 79
LASARTE

kirolzaleen zerbitzutan

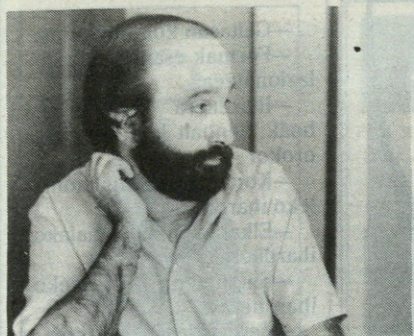

miner

donostia

271050 eta 270447

Politika-sailean Iñaki Esnaolarekin aritu gara aste honetan, abertzaleen arteko tratua. Hauteskudeotako igoerarik handiena EEK egin bazuen —eta bere idazkariarekin aztertu genuen joan den astean—, beste nobedadea Herri Batasunatik EA eta PNVri egindako eskaintza izan da. Lau puntutako akordioa eskaini zen. Gasteizko gobernu berria bideratzeko talde politikoek beren bilkura eta mugimenduak azkartzen dituztenean, Iñaki Esnaolarengana jo dugu, ez zertan den beren eskaintza. **14. orrialdean.**

Paris, 86ko udazkena. Milaka unibertsitari kalean. Devaquet, bere proiektuarekin batera, dimittitu erazia. Kale-borrokak flic-ekin. Mugimenduaren sorrera, izakera eta gora-beherak kontatzen dizkigu bere erreportaiari M. Vitoriak. Itxaro Bordak heldu dio berriz Devaquet proiektuaren esanahiari eta Ipar Euskal Herrian mugimendu honek izan duen eraginari. **20. orrialdean.**

1.128. zenbakia

4.— Astegiroa.

POLITIKA

13.— Ttanttaka. **E. Galar.**

14.— Iñaki Esnaolarekin elkarriketa. **I. Uria.**

18.— Nazioartekoa.

ERREPORTAIK

20.— 1986eko Udazken Parisen. **M.A., Itxaro Borda.**

27.— Aste honetako elkarriketa: Alfontso Irigoien.

32.— Vasco Press, euskaraz arituko da.

34.— Perlak, itsaspeko izaera harrigarriak. **Karlos Barrentsoro.**

36.— Irakurleak mintzo.

KULTURA

37.— Kultur ataria. **Sabin.**

38.— Gasteizko II. Musika Bideo Jaialdia. **P. Ruiz de Aretxabaleta.**

41.— Kazkabarra, folka urratuz. **D.Z.**

42.— Lexikografia, pil-pilean **Laura Mintegi.**

ETA BESTE

45.— Erremonte txapelketa, gori-gori. **G.A.**

47.— Bertsoak: **Imanol Lazkano.**

48.— Denborapasak.

50.— Azkena: **Joxin Iturrioz.**

Alfontso Irigoien: Pintore, eskultore, poeta, euskaltzain, euskal filologian irakasle... gai askotan aritzen zaiguna dugu Alfontso Irigoien, berak aitortu digunez "euskal munduan" ibili delarik denborarik gehientsuenean. Salamancan filologia klasikoa ikasi eta Deustun dugu irakasle gaur egun. Jaurlaritzak nahiz Nafarroako gobernuak banatzen dituzten EGA tituluatarako bera da euskaltzain arduraduna. Batz zein besteaz, filologiaz zein literaturaz, bertsolaritzaz zein kulturaz izan dugu paradarik hitz egiteko Alfontsoarekin. **27. orrialdean.**

Gasteizko II. Bideoaldiak arrakasta handia lortu du. Finkatuz doan jaialdi hauetan «Quiero más» bideoa izan zen garaile. Musika-bideo arloan Estatu mailan dagoen jaialdi garrantzitsuena ospatu da Gasteizen azken egunetan. Gasteizko Musika Bideoaren II. Jaialdia joan den ostegunean hasi zen eta lau egun iraundu du. Lau egun hauen zehar eskaintza ugari eta zabala izan da eta publikoak egunero bete du Villa Suso Jauregia, non mota guztietako bideoak ikusi ahal izan dira. **38. orrialdean.**

Jabea: Zeruko ARGIA S.A.L.

ARGIA egiten dugu:

Donostian: Mikel Antza, Iñaki Camino, Jon Barandiaran, Ostaiska Irastorza, Gorka Izeta, Josu Landa, Pablo Sastre, Iñaki Uria, Xalbardin, Pello Zubiria, Joxemi Zumalabe.

Bilbon: Antton Azkargorta, Edorta Jimenez, Karmelo Landa, Laura Mintegi, Iñaki Uriarte, 'Anaitasuna Taldea'.

Gasteizen: Blanca Agiriano, Txotxe Andueza, Irantzu Iriondo, Josu Olano, Pablo Ruiz de Aretxabaleta.

Iparaldean: Ladix Arrosagarai, Mikel Iribarren, Itxaro Borda, Allande Sokarros.

Iruñean: Jon Alonso.

Kolaboratzaileak: Xabier Agirre, Martxel Aizpura, Itziar Alkorta, Joseba Alvarez, Enrike Amonariz, Joxe Azurmendi, Balere Bakaikoa, Amaia Elosegi, Enbido, Xabier Erro, Xarlot Etchezaharreta, Esther Forcada, Joxean Gezalaga 'Zaldubi', Gure Irratikoak, Tito Irazusta, Irulegi Irratikoak, Koldo Izagirre, Kaki, Asun Larrañaga, Josetxo Lizartza, Loren Loidi, Emilio Lopez Adan 'Beltza', Alfontso Martinez, F.J. Mendi-guren, Bego Montorio, Mikel Nabarro 'Trikuharri', Eneko Olasagasti, Xabier Portugal, Koldo San Julian, Andoni Sarriegi 'Murumendi', Joseba Sarrionandia, J.L. Alvarez 'Txillardegia', Mikel Ubillos, Urederra.

Marraskilarik: Joxemi, Julio.

Publiztatea: Maximo Aierbe, Joxe Mari Ostolaza.

Administrazioa: Jon Barandiaran.

Ardura teknikoa: Simeon Barroso, J. Jose De Marcos.

D.L.: 80—1963.

Helbidea: ARGIA, Ametzagaña 19 Behea. 20012 Donostia.

Telefona: 28 33 99.

Inprimategia: Gráficas SEMI.

Ale Bakarria: 130 pezeta / 7 libera (BEZ barne).

1986. urterako harpidetza sariak: (BEZ barne)

Hego Euskal Herria.....4.800 pezeta.
Ipar Euskal Herria.....330 libera.
Estatu Espainola.....4.800 pezeta.
Beste atzerriak.....6.600 pezeta.
Airez.....10.000 pezeta.

ABENDUA 21 ABENDUA 27

abenduaren 24ean
ilbehera

mareak: (abenduaren
21ean)
gora: 07.08 eta 19.35
behera: 01.01 eta 13.34

eguzkia: (abenduaren
21ean)
irten: 08.34
sartu: 17.51
(ordulariaren ordutan)

liburuak

Mikel Mendizabal

FERMIN ARTOLA ZUBILLAGA

HERESAK DURANGO ALDEAN
XV. MENDEAN

10

ANTROPOLOGIAREN EUSKAL BILDUMA
BARRIOJANAN JORDEN (1889-1911)

Titulua: Heresak Durango aldean. XV. Mendean

Egilea: Fermin Artola Zubilaga

Argitaletxea: Kriselu

Ezaugarriak: 160 orrialde, 750 peza.

Antropolgiaren Euskal bilduma honek, erdi aroko mendebaldean sortutako matxinada eta errebueltak aztertzen ditu. Mugimendu iraultzaile guztiok, gizarte berri eta zuzenagoa sortzeko asmoa azaltzen dute. Bartzuk, erlijioaren inguruan oinarritzen dute bere pentsakera, eta hauek izango dira bereziki, elkarte indartsu, iraultzaile eta arrisku-tsuenak.

Garaiko biziera mikatzak eta zapalkuntzaren eraginarengatik, Bizkaiko jende haiek, ezarritako

arauen aurka altxatu ziren Durango aldean, «Jainkoaren erreinu hobezina» sortu nahirik.

Liburuaren egilea, F. Artola dugu, Donostiako hogeitahiru urteko ikasle gaztea. Euskaraz idatzitako liburu motz honi, gaztelera eta latinezko erreferentziak ez zaizkio falta ordea, hala eta guztiz irakurketa orokorra oso erraza egiten da.

CRONICA DE LA GUERRA CARLISTA Enero y Febrero de 1876 Serafín Baroja

Prologu JULIO CARO BAROJA

Titulua: Crónica de la guerra Carlista. Enero y Febrero de 1876

Egilea: Serafín Baroja

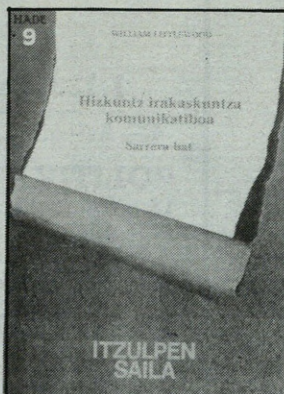
Argitaletxea: Txertoa

Ezaugarriak: 110 orrialde, 750 peza.

Hego aldeko lau probintziek, karlismoari eman zioten indarra, erabatekoa izan zen bi guduetan. Liberalak, minoria izanik, probintziko hiri burutan aurkitzen ziren eta zenbait lanbide oso berezietan.

Liburu berri honek, bigarren guda karlistaren denboraldi motza berezi bat lantzen du, 1876-ko urtarilla eta otsaila; Bere interes handiena beharbada, idazlearen datza: Serafín Baroja, Pio Baroja nobelariaren aita. Hau kazetaria izanik, Madrilgo «El tiempo» egunkariari zenbait karta idatzi zizkion eta hona hemen, karta haien bilduma.

Liburuak, Hernani, Hoda-ri, Donostia, Getari, Zarauz, Elizondo, Azpeiti, Zestoa, Tolosa eta Beasaingoko herrien gerra kronologia azaltzen du.

Titulua: Hizkuntz irakaskuntza komunikatiboa

Egilea: William Littlewood, HABEk itzulia

Argitaletxea: Habe

Ezaugarriak: 140 orrialde, 400 peza.

«Itzulpen saila» izeneko liburuskak honek urtean lau lan eskeitzen ditu, eta izenak berak dioen bezala, guztiak itzulpenak dira. Sail honetara ekartzen diren gaiak, hizkuntz irakaskuntza alorrekoak dira batipat, alfabetatze gaiak ere noiz-behinka ukitzen diren arren.

Gaur egun glotodidaktikaren esparruan, Europan (Inglaterran eta Frantzia, batipat) eta Ameriketako (Kanadan eta Estatu Batuetan) ematen den aurrerakadaren islada izatea da sail honen asmoa. Hizkuntz irakaskuntzaren arloko teknikak, programazioak, oinarri teorikoak, ebaluatze sistemak... etengabeko berritze prozesuan murgildurik daude; eta neurri apalean, guzti hori ezagutaraztea da helburu nagusia. Baina ikus ditzagun azken ale honek aurkeztutako gaiak:

—Gaitasun komunikatiboa
—Formak esanahiekin erlazionatzea

—Iharduera komunikatiboak: zenbait kontsiderazio orokor

—Komunikazio funtzionala iharduera

—Elkar ekintza sozialeko iharduerak

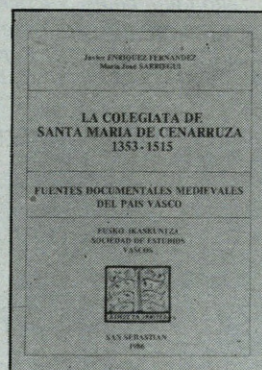
—Entzumena lantzeko iharduera

—Zer irakatsi aukeratzeko

—Planteamendu komunikatibo bat

—Zenbait irakurgai

Norbaiti, urteko lau liburuskak hauek interesatuz gero, harpide egiteko aukera du, bere prezioa 1300 peza izanik. HABE (943) 422039.

Titulua: La colegiata de Santa María de Cenarruza. 1353-1515

Egilea: Javier Enriquez Fernandez eta María Jose Sarriegi

Argitaletxea: Eusko Ikaskuntza

Ezaugarriak: 310 orrialde, 1250 peza.

Eusko Ikaskuntzak aurkeztu berri ditu, Hego Euskal Herriko lau diputazioek sortutako entitateen hiru argitalpen berri, gure herriko ikerketa lanen garapena jarraitu nahiean. Hauek, Bizkaiko erdi Aroa ezagutzeko argitaratu dira, eta historia, hizkuntza, zuzenbide, arte, señorio, artxibo eta demografiako ikerketak egiten dituzte.

Liburu honek ere, Bizkaiko erdi aroa piskat aurkeztu nahiean atera da, baina hori bai, nahiz eta bere ikerketa zientifikoa bikaina izan, herri arruntari iristeko gaitasuna falta zaio.

Aldizkariaren izena: Aizul!
Ezaugarriak: Hilabeteroko aldizkaria, 52-garren zenbakia, 175 peza - 11 libera

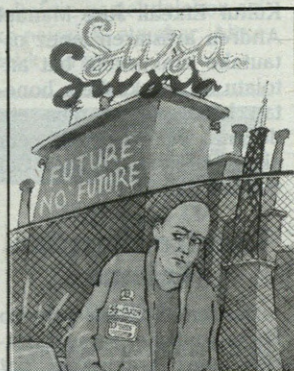
Gure eskutan berriro, AEK ateratako euskaldun berrientzat aldizkaria. Hogeitabi artikulua eskeintzen dizkigu azken zenbaki honek eta badakartza gauza interesgarriak. Z. Eremubak, epaileen independentzi topikoari buruz zenbait iritzitu ditu. Teoriaz Espainiako konstituzioan hiru aginte daude: Aginte legislatiboa (kongresua eta senadoa), A. ejekutiboa (gubernua) eta A. Judiziala. Hiru horiek teorikoki, ez omen dute eraginik heuren artean eta bakoitzak bere martxa izan behar omen du. Guzti hau, ordea, teoria hutsa besterik ez da, gobernuak dena hobeki kontrolatu nahian, bere menpe lotzen bait ditu, dena itxura soilean geratuz.

Karmelo Landak ere, Gabriel Aresti poetaren zenbait hitzaldi eta poema bikain aukeratu du.

Ondoren, eta lan bikaina bezala aurkezturik, Bernardo Atxagari entrebista luze xamarra egiten diote. Honek dioenez, idazlea izateko ezaugarri zehatz batzu behar omen dira; lanaren garapena, lan mota ezberdinak, konstantzia... Durango azokari buruz ere hitz egiten digu; berak gaur egun, ez omen du sentitzen gatzetan joateko zuen irrika. Euskal kultura ez du ahaztutzen, eta azterketa pertsonal, zehatz eta motza egiten digu.

ASTE HONETAN NABARMEN

Futurua ez omen da oso egokia

Aldizkariaren izena: Susa
Egileak: M. Antza, E. Olasagasti, T. Kartxi, E. Aseginolaza, M. Untzilla, J. Urizar, M. Urkia, J. Urkijo, I. Borda, E. Gojeaskoetxea, J.L. Zabala, P. Aristi, I. Aranbarri, I. Ormazabal, J. Landa, I. Uria, X. Mendiguren, Kanko, J. Arano, I. Goytoltza, J. Baltza, J.L. Otamendi, O. Nabarro, P. Sastre, V. Font, J. Pardo, eta X. Montoia.

Ezaugarriak: Hemeretzigarren zenbakia, 100 orrialde, 250 peza.
Azkenean, Durangoko azokan, azaldu zaigu Susa aldizkariaren azken zenbakia. Besteetan gai orokorrak aztertu izan badira, oraingo honetan ia artikulua guztiek, oinarri berbera dute: futuroa. Gai misteriotu eta intersgarri hau ikuspun-

tu oso ezberdinetik ikus ahal da, baina gure azken zenbaki honetan, pesimistat hartzen dute geroa. Guztira, hamabost ipuin, lau poema, bi erreferentzi, hiru entsegu, bi artikulua motz eta elkarriketa bat azaltzen zaizkigu. Orokorki hartuta, zer esango dizuegu ba, beti bezala denetik topa dezakegula. Batzuk onak, besteak nahiko lapaitzak e.a. Hala eta guztiz (eta ez dugu betiko topikoan erori nahi) kalitate oso bikaina topa dezakegu. Aipagarria benetan «etorkizunik eza» ipuina: emakume baten bizitzako zenbait abenturak kontatzen dizkigu. Sexua, amodioa, amatasuna... Eguneroko kontestu normalean. Bere idazkera erraza eta sintasi arinak, kalitatezko ipuina bezala azaltzen zaigu. Bestalde, Mayi Pelot idazle zientzi fikzionalari entrebista egiten diote. Honek bere lan pertsonalaz aparte, zenbait autore deskribatzen digu Asimov eta eta Dick adibidez, beraien traiektoria, gaiak, teknika motak e.a. azalduz. Duela zenbait urte ez omen ziren aztertzen sexua, poesia edota poesia zientzi-fikzioakoa.

Gaiari zehaztasuna eman nahian, «future? what future?» entseguak, literatur mota honen garapena azaltzen du sortu zenetik gaur egun arte. Hasieran,

1818-an, Roussearen pertsonai batean inspiratuz, Frankenstein mamua sortu zen. Honek literatur mota honi sarrera modukoa ematen dio. Hurrengo ehun urteak garrantzi handikoak izango ziren, orduan Darwin, Pasteur, Einstein... eta haiekin batera kotxeak, hegazkinak eta asmakizun sarri ateratzen ari zirelako. Honela Edgar Rice eta Burroughs idazleak, Darwinen eboluzio aurkikuntzetan inspiratuz, nobela berriak aterako dituzte arrakasta handia izanik. Garai honetakoak ditugu ere, J. Verne nobela aurrerakoiak. Bestalde, Komunikazio bideak garatzen direlarik, zientzi fikzioa era berean aurreratzen doa.

Gaur egungo era modernoara piskana pasatzen, Asimov, Herbert, Bilish... autore eta garapen ikaragarria sortzen da. 70-garren hamarkadan literatura eta zientzia elkartzen doaz eta ez dago gauza azientifikoa egiterik, hori bai beti idatzi izan dira gauza kaskarrak, baina lehenengo aldiz literatura berri eta serio batetaz hitz egiten hasten da.

Bikaina ba, Susa berri honetako azken aldizkaria. Hori bai, pena hain ikuspuntu pesimista azaltzea artikulua gehienetan, baina bere arrazoiak izango dituzte, errealitatea goxoezia gutxitan omen da eta...

zinema

Kresala

Donostiako **Kresala** zine klubak badu zer eskaini abendu amaiera honetan. Hilaren 22an Joel Coen zinegileare "Sangre fácil" deritzan filmaren emanaldia izango da. Dirudien zinema beltza izeneko zinearen barnean aipagarria den filma bat omen da. Hasiera batean filmaren istorioak arras arrunta da: Texaseko tabernariak bere emazteak kamareroarekin dituen harremanen susmoa du eta horiek argitzeko detektibe bat kontratatuko du. Hemen hasiko dira komediak eta nahaspiloak. Betsalde, abenduaren 29an beste filma bat eskainiko du zine klub talde honek, "Pixote" Hector Babencoren filma, hain zuzen ere. Filma honetan Sao Paulo hirian jaiotako haur baten bizitza kontatzen da, Pixote izenekoarena. Haurra txikitatik umertztegi batetara eramaten dute eta giroaren eraginez droga eta prostituzio munduan sartuz joango da piskanaka. Filma honen bidez inguru horietako giroa azaltzen da era berean mundu horretan sartzen den jendearen etorkizun beltza azaltzen delarik. Emanaldiak Donostiako Aurrezki Kutxa Muzizipalak Arrasate kalea 12. zenbakian duen klutur aretoan, arratsaldeko 7,30tan izango dira.

Bilboko Fas

abendua

29 Bilboko Fasek, 29ra-ko "Cristal oscuro" deritzan filmaren emanaldia iragarri du. Filma honek Tolkein-en "El señor de los anillos" edota Michael Ende-ren "La historia interminable" bezalako liburuak gogora arazten dizkigu, giroa hauetan azaltzen diren mundu berezi horien antzekoa da. Istoria honakoa da: azken mila urte hauetan Skeksi izeneko tribu 'gaizto' batek Kristala bere agintean dauka, herri jakintzak dioenez Gelfling izeneko beste tribu batek aurki kenduko omen dio bete poterea. Filma honetako pertsonaiak ez dira pantailan pertsonak izango, muinekoak baizik. Emanaldia beraz astelehenean, arratsaldeko 7,30tan, San Vicente 4-2an, Albia lorategien ondoan.

Goierriko zine kluba

abendua

20 Goierriko zine klubak hilaren 20an "Trabajo clandestino" izeneko filmaren emanaldia eskainiko du. 1982. urtean eginitako filma ingeles honetan Londresen lanean ari diren langile poloniar batzuei uruzko gorabeherak azaltzen dira. Gizon hauek han daudela Plonien estatu kolpea izango da eta gizon hauentzat kezka eta zalanza izugarria izango da Poloniarako itzulia. Emanaldia Ordiziako Herri Antzokian arratsaldeko 4,30tan ospatuko da.

arte

Andreu-ren lanak Ooreretan

Errenderiko Xenpelar Kultur Etxeak Jose Manuel Andreu artistaren lanez osatutako erakusketa bat antolatu du. Erakusketa honetan berrogei bat oleo eta dozena bat marrazki eta akuarela ikus daiteke. Gai nagusia paisaia da.

Palmiro Haro San Telmon

Parisen bizi den palmiro Haro irudigile zaraiztarren lanez erakusketa bat antolatu da Donostiako San Telmo Museoan. Bertan hamazazpi irudi ikus daiteke. HAuetan erabili izan duen materiala oso ugaria da: egurra, poliesterra, igeltsua, burni horia (brontzea), eta abar. Erakusketa honek hilaren 30a arte iraungo du zabalik.

Pedro Salaberri Iruñean

Iruñeako Garcia Gastañon kultur aretoan abenduaren 30a bitartean Pedor Salaberri margolari iruñearren lanak ikusteko aukera izango da. Kritikoez diotenez, bere pintura biguna da, atsegina, bere osotasunean harturik detaileak garantzia galtzen du.

Bilboko ibaiari buruzko erakusketa Bilbon

Bilboko "Camara de comercio" delaokaren mendeurrena ospatzen dela eta bere historiari buruzko erakusketa bat antolatu du. Erakusketa honek hiru atal izango du: lehenengoa Merkatal Ganbararen historiari buruzkoa, bigarrena gaur egungo Merkatal Ganbararen egoerari buruzkoa eta azkenik, Bilboko ibaiaren historiari buruzkoa. Azken honetan industrializaioaren garapena artearen bidez nola adierazi izan den erakusteko asmoa omen dago. Azken atal honetarako zenbait euskal margolariren lanak bildu dira: Lazkano, Juana Cima, eta baita mende haserako beste zenbaitzuenak ere. Bukatzeko zera esan beharra dago, margo haueko batera itsasontzi maketa batzu ere ikus ahal izango direla erakusketan, Bermeoko Arratntzale Museoak eta beste elkarre batzuk utzitako maketak, hain zuzen ere.

Mentxu Gal Altxerrin

Donostiako Altxerri erakustokian bildutako erakusketa honetan Irungo margolari honek eginiko lan ugari bildu du, akusela lanak, hain zuzen ere. Era guztietako lanak bildu dira bertan, paisaiak, bodegoiak, pertsonaiak. Azpimarregarria litzateke bere amari eginiko erretratu sorta bat. Bukatzeko, azken bolada honetan eginiko lanak daude, bere lanik berrienak, beraz. Lan hauetan kolore pastel delakoz eginiko lanak dira, "naif" eran eginiko paisaiak, eta abar. Altxerri Galerian beraz, abenduaren 20etik aurrera.

antzerkia

Kukubiltxo

taldea

Leioan

Kukubiltxo taldeak hilaren 24an emanaldi bat eskainiko du Leioan. Olentzeroarekin batera kalejiran aterako da talde hau, kalejira honen izena "Kalea 2.001 espedizioa". Emanaldia berez, olentzeraren kaleratzearekin batera izango da Leioako kaleetan zehar.

Bilboko IV Nazioarteko Txotxongilo Jaialdia

Hau ere bukatzeaz aurreratu den ekitaldi bat dugu. Honokoa da beraz, azken egunetako egitaraua: hilaren 20an Italiako Drago izeneko taldeak "El sueño de Nosferatu" deritzan lana aurkeztuko du, 21ean berriz Plovdiv-eko taldeak "Puc" izeneko lana eskainiko du. Bukatzeko, hilaren 22 eta 23an Temps Fort Theatre izeneko taldeak "Los grillos de hielo" deritzan lana eskainiko du. Emanaldiak Bilboko Arriaga Antzokian izanen dira.

Azpeitiko IV. Euskal Antzerki Topaketak

Bukatzear daude Azpeitiko topaketa hauek. Hala ere, honokoa duze azken egunetako egitaraua: hilaren 20an Deba-ko **Goaz** antzerki taldeak "Ez da pale egiteko oldua" izeneko lana eskainiko du. Alfontso Sastreren lan honen itzulpen eta zuzendaritza lanak Lukax Dorronsorok egin ditu. Emanaldia hau Zelaitxo Antzokian gaueko 9,30tan ospatuko da. Bukatzeko, hilaren 21ean Azpeitiko **Antzieta** taldeak "Haunditasun ametsak" izeneko lanaren antzespina eskainiko du. Egitarauak dioenez, bi ekitalditako irr-antzerkia da honokoa. Egilea Imanol Elias eta zuzendaritza lana Imanol Elias eta Jose Aranbururen esku geratu dira. Emanaldia arratsaldeko 7,30tan izango da Zelaitxo Antzokian.

Gasteizko II. Nazioarteko Txotxongilo Jaialdia

Besteak bezalaxe hau ere aurki bukatuko den jaialdia bat da. Honokoa duze azken egunetako egitaraua: hilaren 20an Saltamiedo izeneko talde kolonbiarrak bere emanaldi bat eskainiko du eta hilaren 21ean berriz, Txotxongilo taldeari egokituko zaio bere txanda. Azkenik, egun berean, hilaren 21ean alegia, Drago talde italiarrak "El sueño de Nosferatu" deritzan lana eskainiko du. Emanaldi hauek Vilasuso izango dira.

ihardunaldiak

Euskal Herriko Artistak

Edergintzako dezena bat sail segurik biltzen dituen «Euskal Herriko Artistak» batasunak (kantu, soinu, margolaritza, zizelkaritza, pertularitza, esku lan, idazle etabar...) bere urteko Biltzar Nagusia egingen du azaro hunen 28an, arratsako 6ak eta erdietan Hazpardenen, Eihartzea kultur etxean. Biltzar Nagusi hau kazetari eta Euskal Herriko edergintzaren adiskide guzietan irekia izanen da. Lanerako xederik izanez gero harat joateko deia zabaldu digute.

«Hizkuntza eta biolentzia» ihardunaldiak amaitzeaz

abendua

20 Larunbat honetarako dago iragarrita Donostian Aurrezki Kertza Munizipalaren aretoan ospatzen ari diren hitzaldi eta mahainguru sorta sailean azkena. Egun honetan, alderdi politiko guztiak bilduko dira (AP ez besteak) eta ihardunaldien izenburuak dion bezala, «Hizkuntza eta Biolentzia»z arituko dira. Mahainguru hau arratsaldeko 7tan izango da aurrean aipatu toki.

Pakea eta nuklear indarrei buruzko ihardunaldiak amaizteaz

abendua

19 Nuklear Gerra Oharertazteko Medikuen Elkarte antolatzaile delarik, hilaren 19an izango da eratu dituzten hitzaldi sortatik azkena. Honela hitzaldi honetan bi gai aztertuko dira. Bata, «Gerrate Nuklearra Osasun Publikoaren arazo bezala» izango da, hizlari Jose Manuel Ribera delarik. Bestean, Pedro Zarco-k «Gerrate Nuklearraren aurrean profesionalak» gaia aztertuko du. Hitzaldi hau «Juan de Larrea» erakusketa eta hitzaldi aretoan (Gran Via, 50-Bilbo) izango da arratsaldeko 7tan.

ETB

abenduak 11,00: Meza. 12,00: Klasikoen txokoa. 13,00: Haur Kirolak. 14,30: Teleberri. 14,35: Herkuloidak (m. bizidunak). 15,00: Pottokiak (m. bizidunak). 15,25: Don, Don, Kikilikon (pailazoak). 16,20: Simon eta Simon (telesaila). 17,10: Kenny Everett show (umorezko saioa). 17,40: Marrazki bizidunak (labur bulgariarrak). 17,55: Txoria dut maite. 18,25: Emakume bionikoa (telesaila). 19,15: «Michel Strogoff» (luzemetraia). 21,30: Gaur Egun. 21,50: Arbasoen Jauregia. 22,20: Kirolez Kirol. 23,45: Amaiera.

abenduak 12,05: Pottokiak (m. bizidunak). 12,30: Kirolez Kirol. 14,30: Teleberri. 15,05: Armada sekretua. 16,00: «Michel Strogoff» (luzemetraia). 18,50: Haur Kirolak. 20,15: Plastikozko gizona (telesaila). 20,40: Magnum (telesaila). 21,30: Gaur egun. 22,00: «Suntsipen etxea» (luzemetraia). 23,40: Gaur egun.

abenduak 14,00: Plastikozko gizona (m. bizidunak). 14,30: Teleberri. 15,05: Armada sekretua (telesaila). 16,00: «Suntsipen etxea» (luzemetraia). 19,35: Barazki sorta (m. bizidunak). 20,00: «Legebakoen erregina» (luzemetraia). 21,30: Gaur egun. 22,00: Aurrez aurre. 22,40: Tenko (telesaila). 23,35: Gaur egun.

abenduak 14,05: Barazki sorta (m. bizidunak). 14,30: Teleberri. 15,05: Armada sekretua (telesaila). 16,00: «Legebakoen erregina» (luzemetraia). 17,30: Laurel eta Hardy (zine komikoa). 17,50: Dotakon (m. bizidunak). 18,15: Ramsay gaztea (telesaila). 19,05: Lapikoka (sukaldaritza eta kulturako saioa). 20,50: Nafarroako azken almedieroak (dokumentala). 21,30: Gaur Egun. 21,50: Gabonetako Jaialdia (New York-eko Lincoln Zentrutik zuzenean). 00,05: «Apatxe» (luzemetraia).

abenduak 10,40: Kontzertua: Oratoria de Navidad. 12,00: Eguberriko Meza zuzenean. 13,00: Lapikoka (sukaldaritza eta kulturako saioa). 13,45: Marrazki bizidunak. 14,05: Dotakon (m. bizidunak). 14,30: Teleberri. 15,05: Armada sekretua (telesaila). 16,00: Gabonetako Jaialdia (New York-eko Lincoln Zentrutik zuzenean). 18,00: «Apatxe» (luzemetraia). 19,35: Gabonetako ipuina (m. bizidunak). 20,10: Emakume bionikoa (telesaila). 21,00: Vice Versa (telesaila). 21,25: Bai Horixe. 21,30: Gaur egun. 21,45: Euskal egunak Argentinan (dokumentala). 22,15: Kontzertua: Mirentxu opera.

abenduak 13,55: Gabonetako ipuina (m. bizidunak). 14,30: Teleberri. 15,05: Armada sekretua (telesaila). 16,00: «Samantha» (luzemetraia). 19,40: Goldie Gold (m. bizidunak). 20,05: Hit Parade. 20,55: Arkupe (saio kulturala). 21,30: Gaur egun. 22,00: Kirolez Kirol. 22,30: «Charlie Bubbles» (luzemetraia). 24,05: Gaur egun. 24,10: Fede Giroan.

abenduak 09,37: Arturo Errege (m. bizidunak). 10,10: Herkuloidak (m. bizidunak). 10,30: Sorginak eta Griniggoga (telesaila). 10,55: Magnum (polizia-koa). 11,45: Don Don Kikilikon (pailazoak). 12,45: Aita, bedeinika nazazu (telesaila). 13,10: Hit Parade (saio musikala). 14,00: Aita Charlie (telesaila). 14,30: Teleberri. 15,05: Goldie Gold (m. bizidunak). 15,25: King Kong (m. bizidunak). 16,00: Kirolak. 17,00: Ramsay gaztea (telesaila). 17,50: Mokoluze jauna (telesaila). 18,30: Hardy'tar mutilak (telesaila). 19,20: Traste zaharren kutxa (zine-komikoa). 19,50: Noeren kutxa bizia (dokumentala). 20,20: Franken gorabeherak (telesaila). 20,55: Sport auto. 21,30: Gaur Egun. 21,50: «Akelarre» (luzemetraia). 23,45: Andereñoa, Hamar ipui italiar (telesaila).

aste honetako luzemetraiak

Abenturazkoak batipat

Haurren oporrak datozela eta, txori txikiak abentura mor-do bat dakar hasperraldiak atseginagoak izan daitezten. Honekin batera luzemetraiak ere ugaritu egin dira eta saio berezi bat, luzemetraiei dagokienez, izango dugu zeren Osteguneko bartarratseko ordu batetan, gure artean ezaguna den «Apatxe» klasikoa eskeiniko digu.

Igandez Michel Strogoff ikusiko dugu. Gazte literaturan hain ezaguna den nobelatxo hau txori txikiaren bitartez ikusi ahal izango dugu. Haurrek pozik emango diote hasiera aste astun honi. Larunbatez ere, beste pelikula ezaguna: «Akelarre». Euskal zineak erditu duen pelikula arrakastatsuenetako bat.

Beraz, ekintza eta ekintza artean igaroko ditugu aurtengo Gabonak. Ekintza gutxi bagenuen, astelehenez ere, ekintza gehiago, «Suntsipen Etxea». Munduko II. guda eta beste galaxitako planeta tartean arituko dira pertsonaia.

Aurtengo Gabonak kalean igaro nahi ez dituenak aukera bikaina etxean geratzeko. Pelikula kopuru zabala izango da eta haspertuz gero betiko tokian egongo da ohe beroa.

abendua

21 Michel Strogoff. Nork ez du gaztarroan Strogoff kosakoaren abenturekin ametsegin? Gure txoriñoak, amets hauek bete nahian, hona datorkigu igandez.

Istoria Errusiako zar-en garaira eramango gaitu. Strogoff ausarta mongoliarrek harrapatuko dute eta berak duen ausardiari ohore eginaz ez du txintik esango, berak eginkizun garrantzitsu bat bait zeukan egin beharreko, eta ondorioz mongoliarrek ez dute kupidarik izango eta itsu utziko dute.

Ezertarako balio ez duela eta, askatasuna eskeiniko diote eta, era berean, exenplutzat bere herria itzultzea lortu ahal izango du. Denon hariduraz, itsutasun hori azalezkoa besterik ezda izango, ezpata gorria begietara hurbiltzerakoan, bere malkoiei esker begiek ez bait dute inolako minik jango. Guzti hau horrela izanik, gure heroia Zar-aren inperioa salba ahal izango du mongoliar «basatien» eskuetatik.

1970. urtean buruturiko filme hau Eriprando Visconti-k zuzendu zuen eta Michel Strogoff-en paperan John-Philip Law izango dugu eta lankide gisa Mimsy Farmer eta Hiram Keller izango ditu.

abendua

22 Suntsipen etxea. Billy Pilgrim -hogeitazortetako gaztea-, Munduko bigarren gerlan, amerikar soldadua dugu. Gerlako zoritxarrak direla eta, preso hartzen dute Bulge-ko batailan. Bera eta soldadu-kide den Paul Lazzaro, gizaseme hau automobil-lapurra izanik, Dresden aurkitzen dira. Herri hone-tan daudelarik, Amerikar armadako hegazkinak herria suntsitzen dute eta bi pertsonaioak bizirik ateratzen badi-ra ere, Lazzaro-k Billy bizitza guztirako gorrotatuko du eta akabatuko duela zin egi-ten dio.

Guzti hau igaro eta gero, Billy ezkondu egingo zaigu eta era berean dirudun bi-hurtu. Semeak ere, izango ditu, pare bat.

Garai hau iraganik Billy beste planeta batetara joan-go zaigu eta han «affair» pu-bliko bat izango du beste emakume ezagun batekin.

Azkenik, Billy bere jatorrizko planetara itzuliko da eta ustekabean, bere aspaldi-ko Lazzaro lagunak laser iz-pi batez akabatuko du.

George Roy Hill dugu luzemetraia honen zuzendaria, Michael Sacks, Ron Leibman eta Sharon Gans antzes-leak direlarik. Pelikula luzea dugu azken hau ordu t'erdi luzetxo irauten bait du eta berri ere dela, esan beharko 1972. urtean filmatua bait da.

abendua

23 Legebakoen Erregina. Informazio eza dugu eta, luzemetraia honi buruz ezin gauza handirik eskeini. Pelikula zaharra dugu, 1955. urtean bukatutakoa eta Barbara Stanwyck zaleek pozik izango dira, luzemetraia honen ardatza bera bait da. Berarekin batera Barry Sullivan eta Scott Brady izango ditu, guzti hauek Joseph Kane zuzenduko dituelarik.

abendua

24 Apatxe. Pelikula motza dugu beste hau, 80 minututakoa. Lehen ez bezala, pelikula oso zaharra da 1954. urtean burutua, eta alor honetan klasikitat har dezakegu. Inditarren eta bereziki apatxeen gora-beherak azalduko ditu. Ez dira modu onean gutxi batzu geratuko.

Luzemetraia jende ospetsuez osatua dago eta zuzendaritzapean, hor izango dugu Robert Aldrich eta Massai gisa Burt Lancaster izanen dugu; Geronimo Monte Blue; Al Sieber John Melntire izan-

go da eta Nalinle Jean Peters aktorea. Zaharra izan arren koloretan ikusteko aukera izango da.

Geronimo zahartzen hasia da eta borrokak alde batera uzti eta bere azken atsedena hartzeko prest dago. Inditar guztiek ez daude ados beren borrokaren etsitzearekin, eta hauek batek, Massai-k tiroka hasiko da, laister asko inguratuko dute baina herri-tar batek soilik, lagunduko dio. Nalinle emakume paregabea izango da.

Ihes egin ahal izango du eta Cherokee aurkituko du. Hau, bakean bizi da gizon zuriaekin eta Massai-k gauza bera egin dezan saiatuko da. Marmarka baina lortuko du eta beranduago Massai bere herrira itzuliko da. Soldaduen gehigekeriak ikusirik ospa egino du eta gizon zuria borroka besterik ez dio eskeiniko.

Al Sieber, Massai-ren areio sutsua, bere atzetik dabil eta azkenean harrapatuko du. Bizitza barkatuko dio apatxeen indarkeriaren ikurrin izan dadin.

abendua

27 Akelarre. Aste honetako ezagunena dugu luzemetraia hau. Pedro

Olea-k zuzenduriko filme hau antzesla hauekin osatu zen: Silvia Munt (Garazi), Mari Carrillo (Amunia), Walter Vidarte (Fermin de Andueza) eta Jose Luis Lopez Vazquez (inkisidorea) beste batzuren artean.

Nafarroa, XVII. mendearen bukaera.

Historia gertatzen den herriak gizarte feudala du. Garazi sorgina izateagatik erre zuten emakume baten biloba da eta Amunia sendatzaileak akelarretan sartu duena. Garazik Inigo, don Fermin de Andueza herriko jauntxoaren semearekin harremanak izan ditu; orain lagun berri bat du, Unai, don Fermin de Andueza baten boterearen aurka dagoen nekazari taldeko partaidetako bat.

Don Ferminekin herriaren eskakizunak isil arazteko, sorginen aurkako jazarpen gogorriaren ekiten dio, inkisidore baten laguntza garrantzitsuarekin.

«Akelarre» San Juan gau bat suaren gainetik salto egiten alaitasunez hasi eta ondoren beste su ikaragarri diti aurre egin behar duen herri baten historiada.

botoia sakatu aurretik

Gabonetako Jaialdia

Hemen aukera hobeagoak ez direla izango eta, txoriñoak New York aldera hegan egin beharko du.

New York-eko Lincoln zentrutik zuzenean, amerikarrek Gabon Eguna nola igaroko duten edo nolako show-a egiten duten ikusiko ahal da. Farre egiteko saioak gutxitzen ari zirela ta, ideia bikaina iruditzen zaigu honelako saioak zuzenean eskeintzea. Pailazo ugari ikusiko ditugu, abeslari eta gizon-emakume ospetsuekin batera.

Pailazo guztien artean pailazokeria handiena nork egin arituko dira eta zuk ahal baduzu betarik ez gal hone-lako saioekin.

Euskal egunak Argentinan

Azterrian dauden euskaldunak gogoratu nahiean Argentinako Mar De Plata-n aurtien ospatutako Euskal Asteaz erreportaia eskeiniko zaigu.

Erreportaia honen egilea Maolo Erkizia da eta gure artean ez dauden senide-lagun askoren oroipena senara etorriko zaizkigu.

Beste ekintzen artean elkarriketak, afariak, dantzak eta hango euskaldunek sor ditzaketen ekintza ugari eskeiniko da. Afaritan betiko abestiak entzungo ditugu eta euskararekiko eta euskal kulturarekiko duten lotura erakutsiko digute. Beraz, gure txori txikia, itsasoz itsaso Argentinatik etorriko zaigu distantzia laburtzeko asmoz. Saio hau Ostegunean 21,45 ean eskeiniko dute.

Kontzertu ikaragarria

Ostegunean ere, Argentinako euskaldunen erreportaiaren ondoren izugarrizko kontzertua eskeiniko digute.

Bilboko Arriaga antzokian eskeinitako kontzertua, hain zuzen ere. Kontzertu honetan «Mirentxu Opera» eta Guridiren «10 Melodiak» dastutako ditugu. Euskadiako orkestako zuzendaria Mathias Kuntzch izango da eta Gasteizko eta Donostiako Mariaren Biho-tza Eskolaniaren laguntzaz arituko da.

Ahotsen artean bakarlari honako hauek izanen ditugu: M. Angeles Rodriguez, Isabel Ribas, Valentin Agirre, Santos Ariño, Inaki Fresan eta Ricardo Salaberria.

Ostegun hau, beraz, musika klasika zaleentzat ez da nolanahikoa izango.

kantaldiak

III. Gabon Musika Jaialdia Zarautzen

Badira hiru urte Zarauzko "Zarautz Abesbatza" izeneko taldea eratu zenetik. Abesbatza hau sortu zenez geroztik urtero ospatu izan da Gabon kanta jaialdi hau. Aurtien beraz hirugarren ekitaldi bati ekin dio Zarauzko Udaleko Kultur Batzordeak. Aurtengo ekitaldiari dagokionez, zera esan behar da abenduaren 19 eta 20an zehar ospatuko dela Zarauzko Frantziskotarren elizan. Ekitaldi honetan hamar abesbatzak hartuko du parte eta bakoitzak aukeratutako bi kanta abestuko ditu. Kantek euskarazkoak izan beharko dute eta bakoitzaren emanaldiaren ondoren denek baturik Aita Donostia eta Jesus Guridi musikagileen urteurrena dela eta beren bi lan eskainiko dituzte. Emanaldi hauek gaueko 8,30tan ospatuko dira lehen esandako elizan.

Euskadiko Orkestra Sinfonikoa

abendua

22 Euskadiko Orkestra He-

go Euskal Herriko lau hiriburutan eskeintzen ari den kontzertu sortaren lehen atala amaitzerar dago. Gabonak igaro ondoren beste kontzertu sorta bat eskainiko du eta oraingoak izango dira Gabonak bitarterarte eskainiko dituen azkenak: abenduaren 22an gasteizko Principal Antzokian Haydn-en 8. Sinfonia (Sol Nagusian), Ravel-ek Re Nagusian Orkestra eta Pianorako eginiko kontzertua, Res-

pighi-ren Erromako Iturriak izenekoa eta Wagner-en Nurenberg-eko Maisu kantoreak. Zuzendaritza lana Enrique Jordak egingo du.

Musika jaialdi ugari Nafarroan

abendua

21 Iruñeko Zaldiko Maldiko, Leitzako Aurrera eta Baztandarren Biltzarra elkarteek euskal kantu lehiaketa antolatu dute. Lehendabiziko kanporaketa Elizondon ospatu zen abenduaren 14an eta bigarrena Leitzan izango da hilaren 21ean. Finala noiz eta non izango den ez dute oraindik zehaztu, kanporaketak amaitu ondoren erabakiko bait dute. Epaimahaian Koldo Pastor, Amigos del Arte-ko zuzendaria; Fermin Iriarte, SAN Fermin abesbatzaren zuzendaria; Andres Inigo, Hizkuntza Eskolako zuzendaria eta Fermin Balenzia eta Larralde kantariak egonen dira. Hilaren 21ean bezar, Leitzan izango da zer entzun.

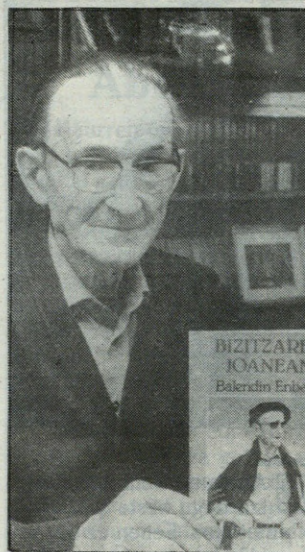
bertsolaritza

Balendin Enbeita omenduko dute Arbonan

Euskal errefuxiatu politikoei eskaintzen diote abenduaren 20an omenaldia hil berria dugun Balendin Enbeita bertsolari handi eta abertzale sutsu izanari. Lapurdiko Arbona herrian ospatuko da omenaldia, Ezker Paretan, arratsaldeko 5etan, eta partaideak Sebastian Lizaso, Jon Enbeita, Lazkano, Murua, Xanpun eta Ezponda izanen dira. Bertso saioaren ondotik, erromeria izango da trikitilarietara.

Bertso saioak Azpeitin eta Ordizian

Hilaren 20an Azpeitin Txapelen omenez bertso saio bikain ospatuko da, bertan Amuriza, Lopategi, Lizaso, Peñagarikano eta Murua arituko direlarik. Abenduaren 27an berriz, Ordizian bertso ugari entzuteko aukera izango da, gai jartzaile bezala Mendizabal arituko delarik.

ARRATE IRRATIA

FM — 101,5
Eibar

**Goizeko 10etatik
gaueko 11ak arte**

**Irratsaio denak
euskaraz**

ARRATE IRRATIA EUSKAL SINTONIA

ikastaroak

Euskara, soziolingustika eta literatura ikastaroak

Bergarako UNEDeko Euskal Kultur Departamenduak «Euskara, soziolingustika eta literatura» sei ikastaro eratu ditu, urtarrietik maiatzera bitartean burutzeko asmotan. **Bizkaiera** izango da lehen ikastaroa (urtarrilaren bigarren hamabostaldia), **Soziolingustika** izenburupean Txema Larreak emango duen ikastaroaren sasoi berberean -honek otsailean jarraipenik izanen du- Hirugarrena Tere Irastortza eta Xabier Pardok: **Joskera eta idazkera**. Laugarrena: **Azken hogeit urtetako liburugintza**. Boskarrena: **Herri euskara** Juan Martin Elexpuren eskutik. Seigarrena eta azkena: **Gerraosteko ideologiak**. Matrikula epea Bergarako UNEDen abenduaren 20an amaitzen da.

lehiaketak

Zine eta bideo lehiaketa Gasteizen

Gasteizko Kutxak Arabako IV. Zine eta Bideo Lehiaketaren antolaketari ekin dio, bertan zinema eta bideozale diren guztiek esku har dezaketarik. Zinegileek aurkeztuko dituzten lanak inon ere sarituganeak izateaz gain orijinalak izan beharko dute. Lehiatzailerik landu beharko duten gaia ondorengo hau: Gasteiz eta Araba edozein esparrutan. Aurkeztuko diren zintek hogeita hamar minututako iraupena izan dezakete gehiezez. Filmeak, plastikak edo metalezko kutxetan sarturik, ondorengo helbide honetara bidaliko dira: Gasteizko Kutxa, «Obras Sociales» delako saila, Ptas kalea 13 eta 15, Gasteiz. Kutxa barruan eskabide orriak behar bezala bete-ta joan behar dute.

Kultur lehiaketak Araban

Gasteizko Aurrezki Kutxak «Obras Sociales» delako sailaren bitartez hiru kultur lehiaketa eratu ditu, denetan lanak aurkezteko epea abenduaren 30ean amaitzen delarik. Lehiaketa bat, pintura, eskultura eta beste arte plastikoetako dago, ondoren Audio, Gasteiz eta Amurrioko aretoetan erakutsiko direlarik. Bigarren lehiaketa literaturazkoa da, erdaraz nahiz euskaraz, ipuia, olerkia eta saiakera arloetan, gai mugatzaile batekin: «Gasteiz eta Araba edozein esparrutan», diote. Hirugarren lehiaketa musikari buruzkoa dugu: Arabako musikaren konposaketarako IV. lehiaketa, edozein musikarientzat irekia; lau minututatik hama-

rretara bitarteko lanak izan beharko dute, beti ere Arabako kultura eta ihituretan ionarrituak gainera.

Euskal Arteko II. Biurtekoa Zornotzan

Zornotzako Udalak, kooperatiben fondo erideak, eta «Lurkoi» udal artegintza lantegi herrikoia, 1.986. go euskal arteko biurtekoaren bigarren ekitaldirako dei egin du, zeinerako epea azaroaren 27tik

abenduaren 21ra bitartekoa bait da. Biurteko honetan parte hartzeko Euskal Herriko zazpi probintzietan jaio edo bizi diren pintore edo eskultore guztiek dute aukera, artelanak helbide honetara bidaliz: «Enrike Renteria Udal Erakusketak Gela, Zornotza». Partaide bakoitzak bi obra baino ezin ditzake aurkez, gaia eta teknika librez osaturik. Jasotzen diren obren artean, aukeraketa bat egin ondoren, urtarilaren 6ra bitartean erakutsiak izango dira.

Olentzero lehiaketa

Lehiaketa hau Bilbo Zaharreko «Casco Viejo» merkatal elkarrekin eta ELKARLAN deritzen elakrtean aurkitzen diren Bilbo Zaharra, Gabriel Aresti, Ulibarri Euskaltegia, J.M. Zabala eta Zubibarrí euskaltegiek antolatzen dute. Antolamendu honen azken helburua gure jaigiroko euskaldun ohitura honen loratzea bultzatzea baino ez da. Hirugarren aldiz ospatzen den Olentzero lehiaketa honetan nahi izango duten guztiek parte hartu ahalizango dute. Baldintza bakarra: Bilboko Plaza Berrian, 10. zenbakian, aurkitzen diren «Casco Viejo» Merkatal Elkarrekin bule-

goetan izena ematea. Eta jakina, abenduaren 24an arratsalde-gauean Olentzero ateratzea Bilboko kaleetan zehar paseatzea. Dena den, esan beharrezkoa da deialdi hau gaztetxoentzat eta eskola umeentzat zuzenduta doala batez ere, beraiek izango bait dira etorreraren ohitura honi jarraipena emango diotenak.

'V. Salvatore Mitxelena' lehiaketa

Zarautzko Udalak, Euskarako Batzordearen eraginez, euskal kulturgintzaren inguruan haurren eta beraiei zuzendutako langintza bultzatu nahian V. Salvatore Mitxelena saria antolatu du. Lehiaketa honetan parte hartu ahal izateko, ipuin eta olerkien egileek honako baldintzak bete beharko dituzte. Euskaraz idatziak behar dute izan, eta egileak Zarautzko ikastetxeren batetan bere ikasketak egiten ari dena behar du. Gaia librea izango delarik, orijinalak beharko dute izan, partaide bakoitzak lan bat ala gehiago aurkez dezakeelarik. Emanaldi epea hilaren 28an amaituko da, arratsaldeko ordubitan, lanak Zarautzko udaletxera igorritz.

jaiak

Nafarroa:

- ☐ Aldunate, 27an.
- ☐ Argedas, 26an.
- ☐ Azoz, 27an.
- ☐ Bearin, 27an.
- ☐ Zildoz, 27an.
- ☐ Enderiz, 27an.
- ☐ Espartza, 26an.
- ☐ Eusa, 27an.
- ☐ Ezkaba, 27an.
- ☐ Garalda, 27an.
- ☐ Garrues, 27an.
- ☐ Gesa, 27an.
- ☐ Ibarku, 27an.
- ☐ Iruinuela, 27an.
- ☐ Izagaondoa, 26an.
- ☐ Olaibar, 27an.
- ☐ Olaz, 27an.
- ☐ Olabe, 27an.
- ☐ Erronkari, 26an.
- ☐ Sarasate, 27an.
- ☐ Sorauren, 27an.
- ☐ Urdax, 27an.

kirolak

Bigarren mailako aizkolari txapelketa finala

abendua

27 Datorren asteko larunbatean ospatuko da Azkoitia bigarren mailako aizkolari txapelketa finala. Honetan, partaide aurretik klasifikatutako aizkolari hauek izango dira: Jaime Gorriti, Jose Migel Peñagari-kano, Fausto Mugerza, Iñaki azurmendi eta Bizkaiko txapelduna, Serafin Etxekolanena. Lana hamar kanaer-ditakoa izango da. Azkoitia-ko pilota lekuan, beraz, 27an.

Abenduaren 20ean Gasteizko Foru Enparantzan ospatuko da Euskal Herri mailako trontzalari txapelketa. Euria egingo balu proba Ganadu Plazan ospatu-ko litzateke.

Aizkolari txapelketa Abadiñon

abendua

27 Azkoitiako probaren ondoren, Bizkaiko Aurrezki Kutzaren finalera-ko baditugu izenak: Artadialde, Burgo, Piñubari, Arra, Arientza, Zurdo de Madariaga eta Altxubarren. Finale honetan Eduardo Urzelai izango da omendua. Proba hau abenduaren 27an da jokatzekotan, non eta Abadiñon.

Perurena bere marka hautsi nahiean

abendua

28 Iñaki Perurena harrijasotzaile Leitzarra, 300 kilotako harriaren bere marka hausten saiatuko da Iruñean. Proba honetan bertan Mikel Saralegik 220 kilotako harriaren bere marka ere hautsi nahi izanen du. Abenduaren 28an ospatuko da aipatu proba.

Dema probak Zestean

abendua

26 Joan den hilean Aizarnazabalen ospatutako dema proba berberak abenduaren 26an Zestoako probalekuan gaueko hamarretan. Honokoak dira bertan parte hartuko duten demalariak: Joxe Luis Azpeitia, Arruako "Agote - txiki" baserrikoa; bestetik, Joxe Mari Beristain, Itziarko "Erlete" baserrikoa. Bertan arituko diren itzainak bestalde, honokoak izanen dira: Beristainekin Mutrikuko Luis Elorza eta Bizkaian aukeratutako beste bat, "Markinako Leioia" bazter-rrera utzita. Beriztainen itzainak Gipuzkoan aukeratutako beste bi izango dira. Harria 1.300 kilotakoa izango da eta irabazleen saria hamar mila pezetakoa.

«Satza»ren omenez lasterketa

Donostian

Abenduaren 31ean Donostian egingo den San Silvestre izeneko lasterketa Alejandro Auzmendi «Satza»ren omenez izango da. «Satza» antolatzaile den Haritza elkarteko partaide bat zen. Zarauzko Ibilbidean arratsaldeko 6etan hasi eta Donostiako Easo Plazan egongo den helmuga.

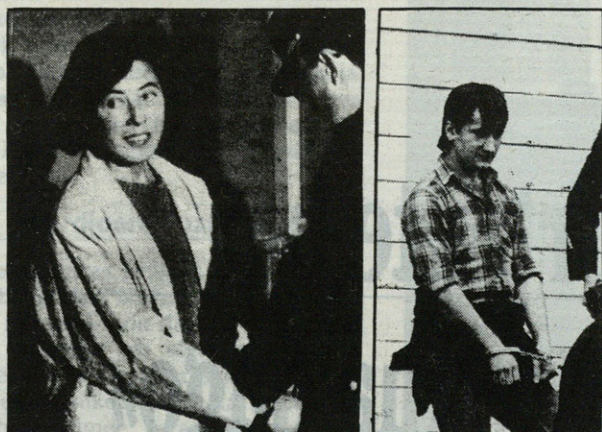
mendi ibilaldiak

abenduaren 21erako

- ☐ **Sestao:** Sañu (Azpeitia).
- ☐ **Anaitasuna** (Iruñea): XXII. Mendi Goizaleen Eguna Handia.
- ☐ **Gasteiz:** Puesta de Buzon - Idiagana.
- ☐ **Gallarreta** (Gallarta): Pico menor.
- ☐ **Tabira** (Durango): Turroi Eguna.
- ☐ **Ganerantz** (Portugalete): Burbona, Murgiatik.
- ☐ **Mendikari** (Hazparne): Alkurruz, Urdaxuritik. Abiatzea goizeko 8tan, Eihartzea elkartetik.

abenduaren 28rako

- ☐ **Artibai** (Markina): Akarregi (Markina).
- ☐ **Aitzarte** (Donostia): Aralar.
- ☐ **Anaitasuna** (Iruñea): San Cristobal.
- ☐ **Lagun Onak** (Azpeitia): Anapurnara bide zuzenetik.
- ☐ **Gasteiz:** Gorbea - Mairuelegorretako kobazuloetara.
- ☐ **Ganertantz** (Portugalete): Ganerantzera La Arboledatik.
- ☐ **Antiguo** (Donostia): Mugaire - Zeberi ereeka - Mendiola San Blas - Mugaire.
- ☐ **Erdella** (Elorrio): Urte bukaerako irteera.

Iparretarrek mundua harriarazi dute Paueko espetxeko ekintzarekin

GABI Mouesca eta Maddi Hegi presoak askatzeko operazio luze bezain prezisiozkoa antolatu zuteneko bi berehala identifikatu dituzte agintari frantsesek. Aspaldian ihesi dabilen Filip Bidart eta Landetako Leon herrian tiroketa baten erdian doi-doi ihesi egin ahal izan zuen Josef Etxebeste omen dira Paueko espetxeko zuzendaria hartuta jendarmez jantzirik sartu ziren hiruetako bi. Denetara, ordean, operazioan hamar bat lagunek parte hartu zutelako susmoa dute poliziek. Ekintza honen, are handiagotzen da Ipar Euskadin ezkutuan edo «sasitar» dabilzanen kopurua. Iparretarren azioa are harriarriagoa gertatzen da Iparraldean azken hilabeteotan, polizia gehiago eta paratxutista etorriberriekin, populazioak gainean duen kontrolarekin. Gabi Mouesca bost errefuxiatu hegotarrekin zegoen gela berean, Bereziartua, Arriaga, Urizar, Ezkerra eta Zelaiarekin.

Eskuetan lehertu zitzaion bonba Iraultzako Juan Carlos Gallardori

OSO egikera artizanalekoa zen Juan Carlos Gallardo Iraultzako militanteari eskuetan lehertu zitzaion bonba, Iruñeko Roncesvalles kaleko enpresaren batean, seguru etxe batean, antza denez, jarri nahi zuena. Iruñealdean oso ezaguna bazen, batik bat Etxabakoitz auzoan eta Berriozarren —bertako kultur etxeko koordinatzaile ere izan zelarik, Gipuzkoako Goierrri aldean ere bazuten bere berririk. Palenciako herri batean sortua, Ataun eta Beasainen bizi izan zen eta. Gallardo bere kidea zela erreibindikatzeko agirian, «Iraultza» taldeak bere burua «Euskadiren independentzia eta sozialismorako erresistentzi talde armatua» definitu du.

Bahiketa, atentatu odoltsuak eta bakearen aldeko manifestaldiak

JIME Caballeroren bahiketak batetik Alianza Popularreko gazteak eta bestetik HB ez beste talde guztiak mobilizatu baditu, Tolosan manifestaldia eginaz, Zarautzen Renault etxearen kontzesionaria baten kontrako atentatuan bertako nagusiaren emazteak jasandako leherketa ikaragarriak (beso eta begirik gabe geratu da) Zarautzen beste hainbeste biztu du. Egun beretsuetan nahasi dira manifestaldi horiek Donostian ikasleek estradizioen kontra konbokatutakoekin eta Mikel Zabaltzaren urteurrenez Iruñean eta Donostiako Altzan egin-dako manifestaldi eta beste ekintzekin.

Alianza Popularreko krisi luze eta amaiezina

HERRERO de Miñon-ek Coalición Popular puskatzeko erabakia alderdiaren buruzagitzarekin kontatu gabe hartu zuela eta tirabirek aurrera jarraitzen dute Alianza Popularreko kupulan. Herrero de Miñon eta Alfonso Osorio dira bi tententzien ordezkariak, eta beren arteko borrokak taldea erretikara eramateko arriskua gero eta garbiago ikusten dute kronista guztiek. Lider baten faltan, asko dira zentro-eskuina oinarri berrien gainean eraikitzeko momentua profiritatu nahi dutenak. Bitartean, eta eskuin muturretik, Blas Piñarrek Estatu Frantsesean Le Pen fazistak erdietsitako arrakasta amesten du «Frente Nacional»arekin.

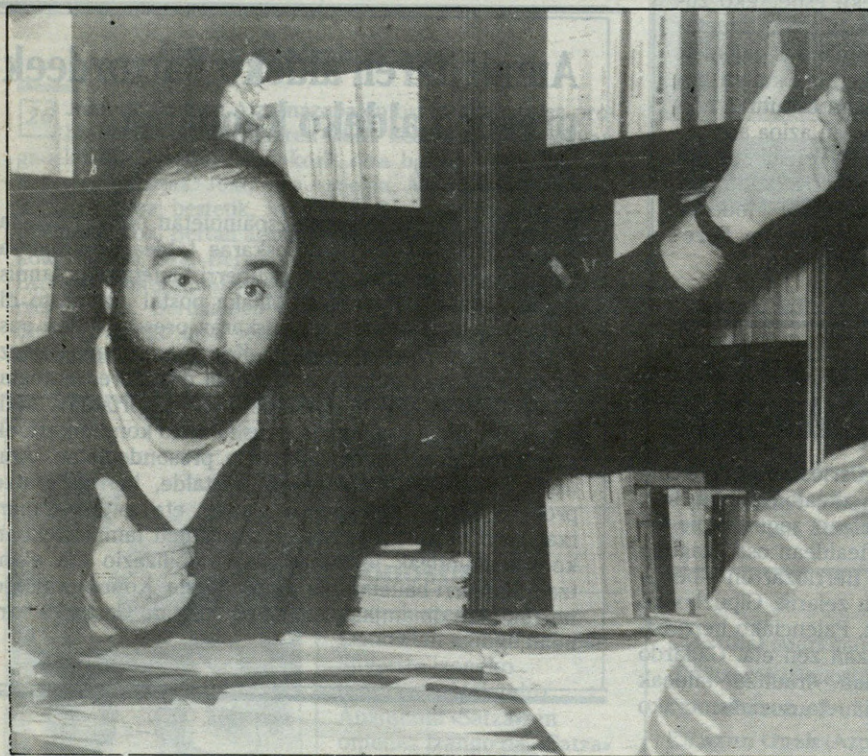
Amnistiaren aldeko Batzordeek presoaren aldeko kanpaina euskaraz

EUSKARA ere espetxe espainoletan preso dagoela eta, Euskal Herrian Euskaraz taldearekin batera kanpaina bat prestatu dute Eguberri hauetarako Amnistiaren Aldeko Batzordeek. Milaka postal argitaratu dituzte, kaleko euskaldunek euskaraz preso dauden euskaldunei igorri diezazkieten. Kanpaina honen bidez, Eguberri jaietan gogoan eduki nahi dira beren etxeetatik urrun diren preso, errefuxiatu eta deportatuak. Jakina da, bestalde, oraindik ere euskarazko komunikazioek sekulako trabak jasaten dituztela presondegietan. Amnistiaren Aldeko Batzordeak, bestalde, berregituratze prozesu batean murgildurik daude, eta asteotan martxan jarri diren Preso eta errefuxiatuen familiartekoen koordinakundeak lehendabiziko mobilizazio eta ekintzak Eguberri hauetan burutuko dituzte. Koordinakunde horrek bere dinamika propioa edukiko du Gestoren barnean.

Iñaki Esnaolarekin, abertzaleen arteko tratuaz

«Une historiko inportante bat alferrik galtzeko arriskua dago»

Hauteskudeotako Igoerarik handiena EEk egin bazuen —eta bere idazkariarekin aztertu genuen joan den astean—, beste nobedadea Herri Batasunatik EA eta PNVri egindako eskaintza izan da. Lau puntutako akordioa eskaini zen: Autodeterminazio eskubidea, Hego Euskadi bere osotasunean onartzea, ahalmen politikoa duten instituzioak eskuratzea eta ETAren eta Estatu Espainolaren arteko negoziatzea. Gasteizko gobernu berria bideratzeko talde politikoek beren bilkura eta mugimenduak azkartzen dituztenean, Iñaki Esnaolaren gana jo dugu, ez zertan den beren eskaintza.

«Herri Batasunak formula berriak bilatu behar ditu ez estankatzeko», dio Esnaolak.

ARGIA.— EA eta PNVri botatako enbidoak zertan dirauen jakin nahiko dute gure irakurleek. Ea hiru partiduen artean fronte bat osatzeko proposamen hori zertan dagoen.

Iñaki Esnaola.— Entzun eta irakurriko zenituen azken egunotan zenbait lider esaten ari direnak, gurekin akordio batera iristeko biolentzia politikoa kondenatu behar dugula eta abar. Pe-

nagarria da hola planteatzea asuntua. Ez dakit zer pasatu den, baina alderdi horiek gauzak hola planteatzen baldin badatoz, esan nahi du seguru aski azpitik gauzak argi eta garbi pentsatuak dauzkatela. Eta hori da, ez onartzea HBren planteamentua.

PNV-HB-EA akordioa

Seguru aski, beren jokoa zera izango da: PSOE urduri jarri eta beren negoziaketetan listoia igotzea. «Diario Vasco» egunkariak argitaratu duen inkesta ikusi besterik ez dago —eta DV da Gipuzkoan egunkaririk etsaiena guretzako—. Eta inkesta horretan ateratzen da jendeak gehien nahi duen aukera dela PNV, EA eta HB elkarrekin joatea. Horrek esan nahi du jendea gure proposamenarekin dagoela, ez behar bada guk planteiatutako lau puntuekin, baina bai proposamena egitearekin.

A.— Beraz, Garaikoetxearekin eta Arzalluzekin nolabaiteko akordioetara iristea posible ikusten zenuen.

I.E.— Jotzen badugu Garaikoetxearen deklarazioetara, edo Arzalluzek esandakoetara, Autodeterminazio eskubidearekin ez daukagu prolemarik, Nafarroako arazoarekin ez daukagu prolemarik. Horregatik, pena ematen du hori ez onartzea eta ez lortzea, kanpainan halako planteiamenduak egin eta gero hori akordio batean ez konkretatzea. Aitzakiak mila izango dira. Baina iruditzen zait lehendabizi egin behar dela akordio hori lortu eta gero aztertu ondorioak diren asuntuak: eta biolentzia da ondorio bat. Hori da beti esan duguna, eta akordio hori ateratzen ez bada ondo, jendearentzako dezeptzioa handia izango da.

A.— Ez dakit, baina aurreko egunetan egin dituzuen deklarazioak entzun eta iruditzen zait gaur erabiltzen duzun hizkera edo tonua hotzagoa dela, eszeptikoagoa.

I.E.— Nere eritzia eskatu didazu, eta iruditzen zait beste alderdiak aitzakiak bilatzen ari direla akordioaren posibilitatetik irteke. Akaso biolentziaren arazoa hartuko dute aitzakia bezala, jada hasi dira batean eta bestean horrekin... Eta arrisku handia ikusten dut une historiko inportante bat alferri galtzeko.

Akordioaren oztopoak

Orain, gauzak zailtzen ari badira, galdetu behar da: PNVko eta EAKo burukideen interesak non daude? Beren interesak projektu bat ateratzeari begira daude, ala beren interesak fundamentaliki ekonomikoak dira eta beste gauzak hauteskunde garaian, hauteskundeetan abertzaletasun listoa igo eta gero praktikan beste gauzak egin? Hori da galdera inportanteena.

A.— Aipatu duzun inkesta horrek dioenez, PNV-EA-HB akordioa begi onez ikusiko omen luke. Baina zerbait aldatu al da hain konpartimentatua dagoen Euskal Herri honetan orain posibilitate hori ateratzeko? PNVren hausketa, agian?

I.E.— Bueno, ailegatu da jendearentzat momentu bat esateko Estatutoa krisian dagoela, horrek porrot egin duela eta beste bide berri batetik saiatu behar dela. Jendea hori eskatzen ari da, gertatzen dena da jendeak askotan bere buruei eskatzen diela hori, behar bada zer eta nola aldatu jakin gabe, Garaikoe txeari gertatzen zaion bezala.

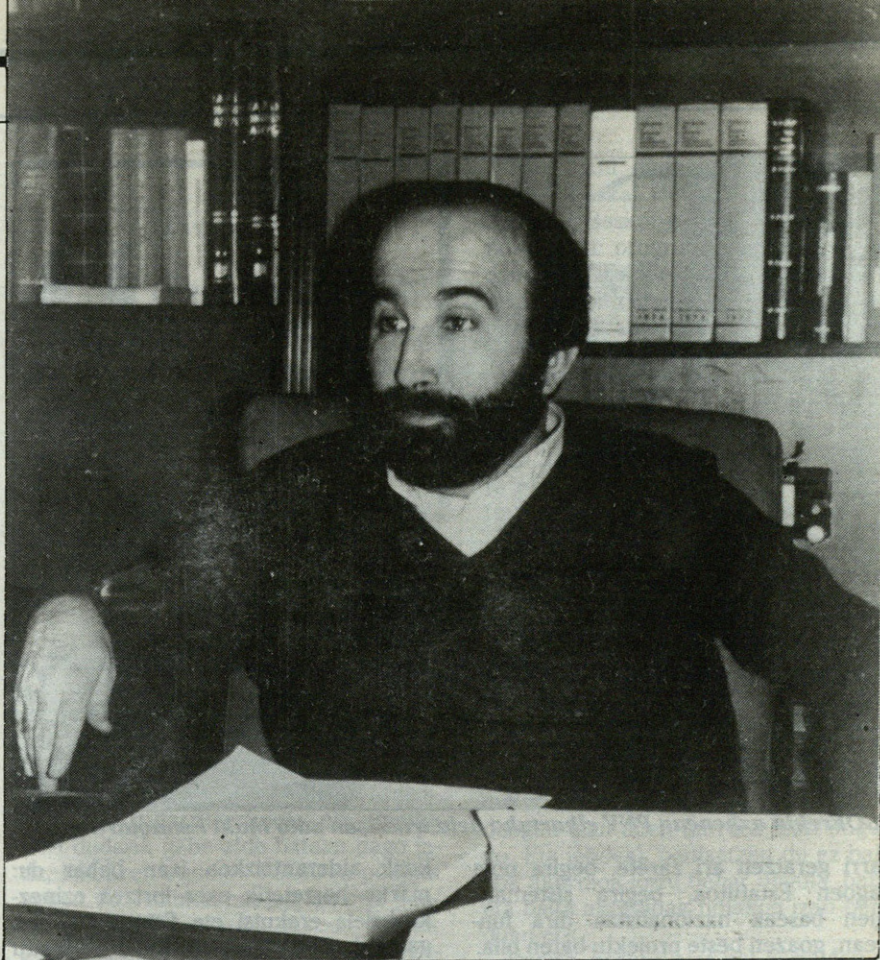
Zergatik daude espektatiba horiek? HBk, erdaraz esaten den bezala, «ha dado en el clavo», erdiz-erdi asmatu du, eta arazo politiko inportanteenak planteiatu ditu. Espektatibak hor daude, eta Garaikoe txea ongi konturatu da: horregatik ari da mezu ambiguo eta ezberdin hori eskaintzen, bere helburu estrategiko horiek gure kanporaino ekarri.

A.— Baina hauteskundeak pasa dira, eta nola ulertu behar ditugu kanpaina aipatu dituzuen gauza guztiak? Zeren instituzioetara, batzuetan behintzat, joatez mintzatu zarete... Jiro bat ulertu du jende askok zuengan. Eta orain zer?

I.E.— Nere ustez gauza ez da hola hartu behar. Zazpi-zortzi urte daramagu defenditzen hemen haustura posible dela, Estatutoak topea joko duela... eta gauzak aldatzen ez badira, eta ez dira aldatu, ezinezkoa da pentsatzea HB hori indartzera joango denik, dudarik gabe.

Gasteizko Parlamentua

Pasatzen dena da, mapa politikoa aldatzera zihoala oharitu ginela HBn, eta momentu polit bat zela jendeari eskaintza bat egiteko, posible dela hau lortzea, jende asko dagoela ados honetan,

Iñaki Etxeolaren eritzian, kanpaina egindako planteamentuak orain ez konkretatzeak dezepzioa sor dezake.

proposameneko lau puntu haietan. Orduan, esate baterako, Gasteiza bagoaz puntu horiek defenditzera, eta hortik beste alderdien akordioa bilatzen badugu, ongi ari gara. Baina gu ez goaz instituzioak indartzera. Alderantziz, han planteiatuko ditugu puntu batzuk, guk bakarrik edo beste talde batzuekin, eta han ikusiko da marko horretan ezin direla puntu horiek defenditu.

A.— Hori esaten duzu alde batek, baina berehala erasten diozue legeak eztabaidatzera ez zaretela sartuko. Noiz joango zarete, orduan?

I.E.— Jarri dezagun adibide bat: Autodeterminazio eskubidea defenditzera goaz. Eztabaida hori oihartzun handiagoa lortuko duen tresna bat izan

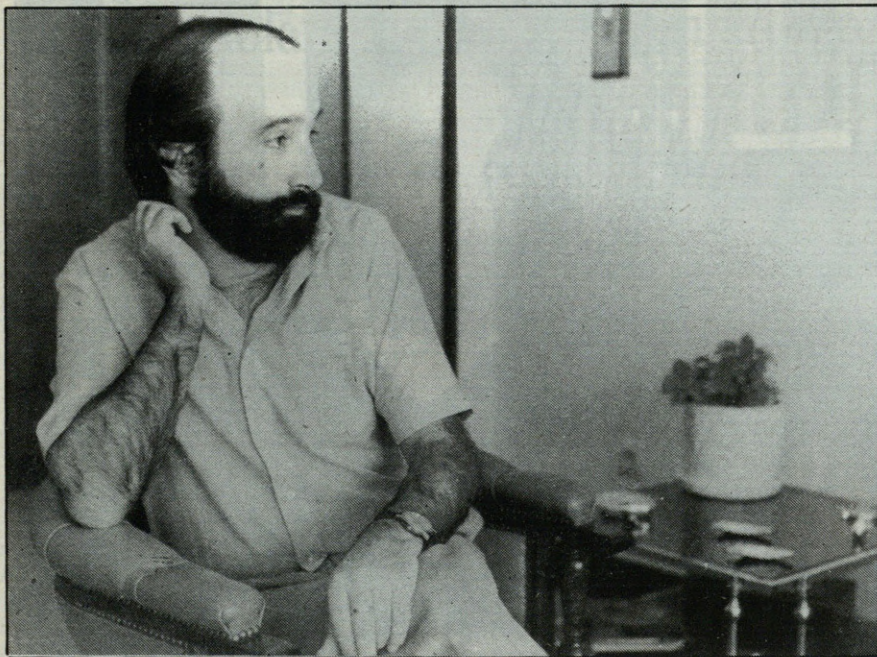
go da, baina badakigu Estatutoarekin ez daukagula hori defenditzeko tresna bat. Estatutoarekin posible dela esaten dutela? Joan zaitezte lortzera, ikusiko duzue seguru aski Moncloako Estatutoa eta Espainiako Konstituzioa aldatu beharko dituzuela... baina tira aurrera, irudimenez, ea nola egiten duzun. Zeren guretzako inportantea ez da ze medio erabili, helburua da inportantea.

Gure ustez Estatutoak ez du balio hori lortzeko, baina eurek defenditu nahi al dituzte puntu horiek hor barruan? Gu joango gara, baina ez gero, e?, eguneroko praktika egunero egitera ez, puntu horiek defenditzera. Horrek bi efektu izango lituzke: bata, jendea erakustea hemen gaudela, puntu horiek defenditzeko; eta bigarrena, jendea ohar-tuko da Euskal Herriaren arazo inportanteak Gasteizen defenditu edo Debako pulpitoan defenditu berdin dela, bakarrik balio duela jende gehiagok entzuteko.

A.— Bide horretan, norekin gutorago: PNVrekin ala EArekin? Hortik irakurri dugu zuk esanda bezala PNV ikusten zenutela «ez EA bezain begi txarrez», oseake EA baino begi hobegoz.

I.E.— Hori hauteskunde kanpaina izango zen. Guretzat lehendabiziko pauso inportante bat zen Garaikoe txea hemen Gipuzkoan neutralizatzea, eta hori lortu dugu. Eta bigarren pausoa zen PNVri karamelu bat botatzea: lotsa-

“ Gu Gasteiza ez goaz instituzioak indartzera, eta egunero ko praktika egitera ere ez”.

PSOErekin azkenean PNV elkartuko dela iruditzen zaio Iñaki Esnaolari.

garri geratzen ari zarete, begira nola dagoen Estatutoa, begira sistemari, zuen baseak nazionalistak dira funtsean, goazen beste proiektu baten bila.

Garaiakoetxearen bidea

Behar bada ez genuen pentsatzen Garaikoetxeak holako emaitzak lortuko zituenik. Gipuzkoan arrakasta edukiko zuela jakina zen, baina Araba eta Bizkaian zuloan gelditu zitekeen... eta ez da gelditu. Gaur Garaikoetxeak hiru lurreldeetan badauka bere mamia. Gero, PNVtik espero zitekeen frustrazioaren ondorioz eskaintza politikoa berri batean enbarkatu zitezkeela.

Hauteskundeak pasa dira, eta gauzak seguru aski ez dira hola izango. Hau da, PNVk azkenean PSOErekin paktatuko duela dirudi, kristoren beldurra bait dauka botere inportanteenak, bai Ertzantza, bai telebista... besteren eskutan uzteko. Garaikoetxearen alderdia berriz hirugarren bide bat irekitze alde-
ra doa: Parlamentuan karamelu batzuk bota, Autodeterminazioa eta Nafarroa, baina biolentzia gabe.

A.— Baina hauteskundeetan Gipuzkoan lortu zitezakeen botoez aparte, ez al zaizu iruditzen EAK hementik aurrera zuel min handia egin diezazuekeela.

I.E.— Garaikoetxeak nahi du orain arte bezala jarraitu eta Ezker Abertzalea neutralizatu bi edo hiru hilabeteen behin holako puntu batzuk boteaz; eta bide batez HB bere atzetik joatera behartuz, erremolke bezala.

Esate baterako, orain isilik dago, eta martxoan bota dezake: «Goazen Autodeterminazioari buruz hitzegitera», eta gu deskolokatu nahiko gaitu. HBren jo-

kuak alderantzizkoa izan behar du: marko horretatik ezer lortzea ezinezkoa dela erakutsi eta Estatuto honen gainetik salto egiteko formula bat bilatu behar dugula.

Aurreneko momentutik argi eta garbi etorri da EAKoen rolloa: hauek ez dira etorriko gurekin aurrera, hauek instituzioen barruan jokatu nahi dute hirugarren bide bezala. PNV aldiz, aurreko zure gaderara joaz, egoera berri batean aurkitzen zen, eta bi irtenbide zituen: edo jarraitu orain arte bezala, edo alderantziz, bai Garaikoetxearen alderdia apurtzeko eta bai protagonismoa hartzeko, Arzalluzen «la caja de los truenos» ireki eta guregana etortzea. Hortik zihoan gure proposamena.

A.— Eta azkenean nor oheratuko da PSOErekin?

I.E.— PNV joango dela iruditzen zait. PNV nahiko beldurtuta dago, eta ez du aukeratuko eskaintza abertzale bat egitea, alderantziz, PSOErekin paktatzera joango da, bi helburu lortzeko: bitartean eurek alderdia berregituratzea, eta beren botere kota batzuk mantentzea.

“HBk ikusi behar du ze joko egin, bai udaletan eta bai Junta Jeneraletan».

A.— Eta PNV-EA-EE? Hori ere jende askok begi onez ikusiko luke, EA bozkatu dutenek batik bat?

I.E.— Nik ez dut ikusten. Euskadiko Ezkerra ez da batere ondo konpontzen PNVrekin, EArekin ez dakit... Baina dena dela, posibilitate hori ez dut ikusten. Orain, beste gauza bat ere gertatu liteke: PNV azken momentua arte PSOErekin tratua borobildu gabe egotea, eta azkenean Garaikoetxea agertzea salbatzaile bezala, berak tratua egiteko.

Baina EA orain beste joko batean dago, oposizioan dago, eta oposizio nahiko erosoan gainera. Lehen aipatu dudana hirugarren bide horretatik ibili nahiko du, PNV ahultzeko eta gure botoak hartu nahiz, munizipalei begira. Jarrera hori EEk ere ulertu du. EEk hasieran guztiekin tratutan sartzeko bezala hitzegiten zuen beti, baina azken aste honetan bere planteamentua zen baldintzak jartzea, eta badakizu norbait aurretik baldintzak jartzen hasten bada... Bederatzi parlamentari edukita, gobernuan sartzeko ezin da baldintzak jartzetik hasi.

Udalak eta Junta Jeneralak

A.— Munizipalak aipatu dituzu. Eta behar bada udal hauteskundeen aurrean daukate sekula baino behar handiagoa EA eta PNVk berriz akordio batera iristeko.

I.E.— Hori egia da. Baina prolema horrek HB ere harrapatzen du. Herri Batasunan ikusi behar dugu nola jokatu behar dugun udal hauteskundeen aurrean. Oraintxe daukagu arazo izugarritzko bat aztertzeko: juramentuarena. Lege berriarekin, kontzejalek ere zin egin behar diote Konstituzioari. Gogorra izango da hori, eta nola irten horitik? Ze joko egin, bai udaletan eta bai Junta Jeneraletan?

Zeren bi plano ezberdin egiten dira: batetik daude Gasteizko «instituzioak» eta bestetik daude hemengo instituzioak, udal, Junta Jeneral eta Diputazioak, nola lotu horiek, eta batez ere Juntak eta udalak, nola eman salto hori. Salto nahiko polita da, jadanik nahiko aztertua daukaguna, eta prolema izango da nola salbatu juramentu edo akatamentu hori. Gipuzkoan momentu honetan daukagu posibilitatea eskuratzeko alkateak 26 udaletan. Bost hilabete ditugu gauza hauek planteatzeko.

A.— Herri Batasuna ez da asko igo azaroaren 30ean. Estankatu dela esan liteke.

I.E.— Ez, ez. Kontatu behar da gauza batez, hasteko: PSOEk asko galdu du, eta hori azpian ezkutatuta utzi dute. HB igo egin da. Araba eta Bizkaian ondo. Eta Gipuzkoan mantentzea, orain eta Garaikoetxearen tiroiarekin, baldintza hauetan mantendu eta pittin bat igo-

tzea, hori arrakasta handia da. Beraz: hirugarren bidea etorri da indarrean eta HBk hori gainditu du nota onez.

Esan nahi du lurralde honetan jende pila bat prest dagoela aurrera egiteko medio desberdinekin, borroka desberdin bat egiteko. Estankamentua? Formula berriak bilatu behar ditugu ez estankatzeko eguneroko borrokan, egunero gauza berdinak ez egiteko. Fundamentalki, Junta Jeneraletan, herriaren alboan daudelako, udalen aldamenean, eta gero koiunturalki ez alferrik galdu Gasteizen agertzeko aukerak.

Gasteiza joan behar dugu gure helburu politikoak defenditzera, ateratzen baldin badira behintzat. Ideia horiek inork ateratzen ez baditu, gu ez gara joango ateratzera. Baina norbaitek ateratzen baditu, guk han egon behar dugu.

EE asentatu egin da

A.— Euskadiko Ezkerra ere asko igo da. Zerbait esan nahi al du horrek zuretzat?

I.E.— EERI errespeto politiko bat eduki behar diogu HBn, zoritxarrez. Hor dago, igotzen ari da, eta gure gizartean asentatuta gelditu da. Begietan benda bat jarri eta aparte uztea politika txarra litzateke.

“ **Garaikoetxeak hirugarren bide bat ireki nahi du Ezker Abertzalea neutralizatzeko.** ”

EEren politika esan dezakegu nazionalismoa eta espainolismoa sinkronizatu nahian oinarritzen dela, eta politika hori dudarik gabe alde batean dago jada, PSOEn ondoan. PSOEn politika egiten du. Adibide bat jarriko dut: pentsa ze politika egingo lukeen PSOEk prolemarik ez duen leku batean, Segovian eman dezagun, seguruenik alderdi progresista bat litzateke.

Hori nahi du egin EEk Euskal Herrian... Euskal Herrian ez, hiru lurraldeotan, Baskongadetan. Bere jokoa hortik doa: programa orokorrean ados daude PSOekin, baina nahi dute aurpegia garbitu libertateen arazoetan, forma demokratikoetan. Torturaren aurka, Lege Antiterrorista kentzearen alde, biolentziaren kontra fundamentalki. Eta horrek hemen saldu egiten du. Sistema hau hondoa jotzen ari denean, hemen agertzen dira batzuk oinarriak ikutu gabe rekanbio formulak eskaintzen, Garaikoetxea bezala, edo sistemari aurpegia garbitu nahian, EE bezala.

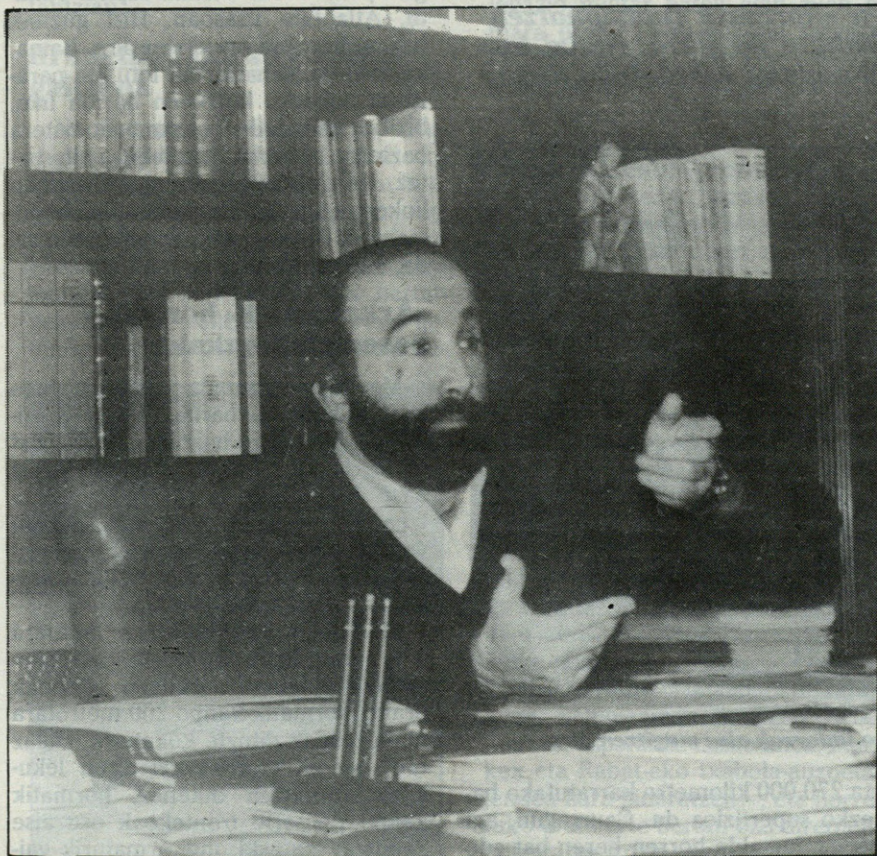
A.— Eta tregoa bat noizko? Azken egunotako manifestaldiak eta ikusi dituzu, eta biolentziak ere bere aurpegirik gogorrena erakutsi du. KAS alternatiba aipatzen da beti, eta batek ez daki zuen akordio proposamen horretatik ere noraino iritsiko den...

I.E.— Gu hortik goaz, akordioaren bitartek, eta orain gehiago gainera, jendeagan izan duen harrera ikusi dugulako. Eta jendeak pentsatzen du ez bakarrik akordioa lortu behar dugula, baizik eta baita akordioak nolakoa izan behar duen ere.

Begira, beste gauza bat gertatzen da: bakoitzak dauka eskubidea bere proposamenekin joateko mahai batera, gero handik aterako dira gauzak, nork bere emaitzak hartuko ditu, baina akordioa hor egongo da. Dena dela, oso zaila izango da aldatzea beheko egoera, sistema hau aldatu gabe.

Noraino aldatu, nola aldatu? Hori beste gauza da, baina aldatu behar dela mundu guztiak aitortzen du, baita Estatuan ere. Hemen demokrazia asentatu gabe dagoela diote... Baina asentatzea ez da inposatzea. Aldatu dezagun markoa. Noraino, guk esaten dugun bezala, ala bestela? Hori mahaitik aterako da. Gauzak, nere ustez, hortik doaz.

Iñaki ZUBIONDO

Gipuzkoan HBk 26 udaletan alkatea lortzeko duen posibilitatea azpimarratzen du Esnaolak.

Posizio gerra batean harrapatuta

Tel Aviv-ek kezkutzen du Polisario Frontea

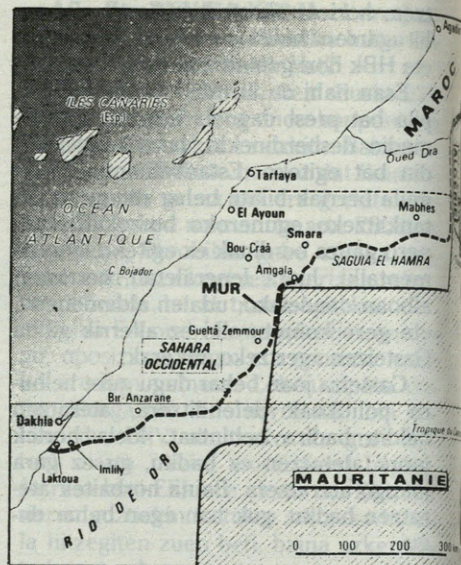
Hamaika urte daramatzate Marokoko armadak eta Polisarioko gerrilariak Sahara dela medio elkarri erasoka. Marokok lurralde haiek naturaz bere direla baieztatzen du; Polisario berriz, kolonia denborako mugak errespetatu beharraz aritzen da, eta, Aljeriak eutsita bereziki, independentzia nahi du. 1985az geroztik, Hassanen «horma»k funtzionatzen duenetik alegia, posizio gerra bilakatu da hura. Notizi berriak jaso ditugu handik, eta segi-segidan eskaintzan dizkizuegu.

«Horma»tik kilometro gutxitara Polisarioko indarrak aise mugitzen dira.

Mendebaldeko Sahara, 1886tik 1975era Espainiako kolonia izana, azken urte horretan inbaditu zuten Maroko eta Mauritaniako armadak. Hiri batzuk kostaldean, zenbait herriska

eta 270.000 kilometro karratutako harezko superfiziea du. Gaurregun, agi denez, lurralde horren heren bat edo zerbait gehixeago, eskusiboki Polisariok kontrolatuta dago. Marokiarrek

eraikitako hormaz bestaldea.

Izan ere, lehenengo urtean amaitu zuten Hassanen tropek hormaren altxatzea. Harezko oztopoak, mina-zelaiak, radarrak, baseak eta behalekuek osatzen dute horma famatu hori. 2400 kilometrotako luzeera du, Ouarzis mendietatik hasi, Aljeriako mugatik 30-50 kilometrotara segi hegoalderantz, Mauritaniarekiko mugari jarraiki eta Dakhla azpian bukatu, Atlantiko itsasoan. Hiri guztiak horma barruan aurkitzen dira. Baina, kurioso da, sahariarrak lotu eta paralizatu beharko lituzkeen horma hau, bizitza gaitza den basamortu batera baztertu beharko lituzkeena, hitz batez, gerrari amaiera eman beharko liokeena, geroz eta indar okupatzaileentzat hondagarriagoa gertatzen ari da, tankera denez.

«Arkakusoak» hormako baseetan horzkaka

Marokoko armada gehiena dago horma honetan barna luzaturik. Hiru-bost kilometro bakoitzean base bat dute. Horman bertan eraikitako bost base bakoitzeko —eta base bakoitzean hirurogeitik ehunera soldadu daude, beren kañoi, mortero, beren radarrekin— beste base bat dute, hormatik sei bat kilometrotara.

Marokoko iturri ofizialen arabera 130 mila soldadu dira defentsa dispositibo honetan aurkitzen direnak orain. Hormatik kanpo 200 metrotara mina-zelaiak dituzte kokaturik. Halaz ere, handik etorri berri diren leku-koek kontatzen dutenez, hormatik kanpo Polisario frontekoak oso aise dabilta, eta aski ongi armaturik gainera. Beren abangoardia hormatik 2 edo 4 kilometrotara lekutzen da, be-

ren retagoardia berriz —ur- eta gasolina-zisternekin, hospitalekin etabar— 30-40 kilometrotako lur-lerro batean hedatuta dago.

Gerrilarien taktikak «arkakusoaren gerra» definitzen duten manualetatik aterata dirudi. Asuntua da ahalik eta kalterik gehienak eragin etsaiaren lefroetan, jo-ta-bueltako mugimendu batez. Gaez atakatzeko omen dute Polisariokoek. Minak ez omen dira halamoduzko traba, lurretik ateratzen ondo ikasita egonik. Baserik okupatu eta beren kontrolpean luzaz edukitzerik ez dutenez gero, ahalikako soldaduak hiltzen eta armak eta ibilgailuak txikitzen konformatzen omen dira. Base bat utzi beharrean ikusten diren marokiarrek, atzeko babes-basera jotzen dute eta handik pare bat egunetara indartuta itzultzen dira, beren posizioak berreraikitzearen.

Maiz samar hartzen dituzte gerrilariak etsaiaren baseak, eta nahiko agerian gelditzen dena zera da, marokiarrak ez direla hormatik landa ateratzera sobera atrebitzen, eta horren proba zera da, gerra eta guzti, eta hegoaldean batez ere, nomada familia ugari bizi dela hormatik kilometro bateko edo pare bat kilometrotako distantzian.

Ifranetik datorke arrisku gaitzena

Nonbait azken hilabeteetan saharriarren beldurrik handiena Ifrane-ko bilera eta gerokoa da. Gogoratu bilera hartan —uztailean izan zen— Israelgo Simon Peres eta Marokoko Hassan bildu zirela. Peresekin hara joandako lau general israeldar bertan gelditu ziren. Irailean berriz, beste ha maika ofizialez osaturiko israeldar de-

Marokoko erregeari armada odolusten ari zaio egunetik egunera.

Sahariarrak kexu dira, Tel-Aviv-ek badu-ta okupazio-kontuan Rabat-i zer erakutsirik.

legazio militar batek egin zuen hormara bisita. Polisariokoen azterketetan, Hassan II-k Camp David-eko prozesua bultzatzeko konpromezua hartuko zuen, trukean israeldarren laguntza militarra eskuratuz, sahariarren erresistentzia ezerreztuz.

Lehendik ere bazuen, bai, Rabat-ek, beste potentzia askoren laguntza, eta esistitzen diren armarik sofistikatuena ere bazituen. Baina Israel okerragoa dateke. Hasteko, israeldarrak bijilantzia sistematan espezialista dira (Libano hegoaldean eta, izan dute frogatzeko okasiorik): horrekin horma efektibotasun gehiagoz inpermeabilizatu liteke.

Segitzeko, beren estrategia militarra ofentsiban oinarritzen da: tenta litzaketek marokiarrak, beren ohizko posizioetatik atera daitezkeen, are Tindouf eskualdeko kanpamentuak ataka ditzaten ere, zeinarekin Aljeriaren kiko gerra errealtate triste bat gerta liteke noski.

Hirugarrenik: Hassan okupatutako lurra kolonizatzen saiatzen delarik —ari da aspalditik Casablanca, Marrakek eta Rabat-eko txabola-auzoetatik jendea hara bideratzen—, eta horretarako orain arte bertan bizi diren ehun mila sahariarren erresistentziaz topo egin duelarik, erresistentzia hau amatzekotan ere israeldarrek duten es-

perientzia oso probetxugarria izan dakieke.

Polisariok badaki, estrategia militar huts batek ez daukala Saharako gerran nagusi irteterik. Beren estrategian diplomaziak eta informazioak daukaten garrantzia horrela esplikatzeko da noski. Afrikako Estatu gehienek ezagutu dute jadanik RASD deitutakoa. Nazio Batuen Erakundearen deskolonizazio batzordeak mendebaldeko Sahararen independentziaren alde eman du berriz ere bere botoa —Chilek eta Costa Ricak bakarrik bozkatu dute kontra. Urrian berriz India izan da RASDerako enbaxadore bat izendatu duena. Orain arte, marokiarrak ezin izan dute diplomazia joan-etorri hau galerazi. Israelgo Mossad-ek berriz beste efektibitate bat erakutsi izaten du. Honek ere beldur-tu egiten du Polisarioko jendea, batzuk bahiketak eta atentatuak iragartzera iristen direlarik.

Han behintzat, bi herri, miseriatik irtendako soldadu marokiarrak eta sahariar herritar zaildutakoak, geroz eta odolustenago ari dira, halamoduzko logika erabiliz gero oso ondo ebitalitekeen gerrate batean. Armistizioa eta negoziaketa inposatzen dira.

P.S.

Devaquet-ek esnatu ditu ikasleak

Paris, 86ko Udazkena

Paris, 86ko udazkena. Milaka unibertsitari kalean. Devaquet, bere proiektuarekin batera, dimititu erazia. Kale-borrokak flic-ekin. Mugimenduaren sorrera, izakera eta gora-beherak kontatzen dizkigu bere erreportaian M. Vitoriak. Itxaro Bordak heldu dio berriz Devaquet proiektuaren esanahiari eta Ipar Euskal Herrian mugimendu honek izan duen eraginari.

Azkenik, aipatu beharrekoa da Hego Euskal Herrian, arazo ezberdinak direla medio, ikasleen mugimendua ere frango piztu dela azken garai honetan. Estradizioen aurka ospatu greba gogoratzea baino ez dago. Txumai Iturria arduratu da honetaz.

Jadanik obserbadore soziopolitikoek bataiatuta zeukaten Frantziako Errepublikako belaunaldi gaztea; argi zegoen belaunaldi makala zela, indibidualista, mobilizapenatarako ezgaia. Eta hain zuzen ere, martxoaren 16an eskubia gobernura iritsi zenean, PSkoek hasitako lanean sakondu besterik ez zuen egin. Sekuritate arloan, pribatizazioan, audio-bisualetan, nazionalizazio kodearen aferan, «sozialistek» errepresentatzen duten «ezkerraren» zeregina matizazio eta enmienda txikien zeregina izan da. Kohabitazioa deitu politika molde berriaren apostua dabil tartean: ea nor den etsitzen duen lehena, Mitterrand presidentea, ala Chirac le-

hen ministraria. Hilabetez hilabete neurtzen dira sondeoen bidez bi hautagai nagusien, eta beren ordezkoen, popularitate mailak... 88an ospatuko diren presidentzialetarako.

Eskuinak zortzi hilabetetan oztoporik ez

Zortzi hilabeteren buruan eskubiko gobernuak ez du bere politikaren aitzinean kontutuan hartzeko oztoporik aurkitu. Sekuritate neurri gogorren aplikazioak, Pariseko atentatuak izan zituen aitzaki. Inmigrazioaren kontrakoak, gora-

ka doan langabezia. Hexagonoaren hiriburuan antolatu izan diren manifestaldiak oharkabea igaro dira; eta horietako manifestaldi bakoitza ezkerrentzat test bat izan da, eskubiaren aurrean galdu duen testa, Pasqua Barne-ministriariaren pozarako.

Ezkerra, «terrorismoaren» sikosiaren pean esku-loturik agertu izan da. «SOS Racisme»ren gisako mugimendu sozial batzu lortu dute soilik, kontzertu erraldoien bidez jendetza biltzea. Baina Chileko egoeraren aurrean protesta egiteko, adibidez, ez ziren Pariseko kaleetan hirumila pertsona baino gehiago bildu. Datu benetan larria, kontutan hartuz «Frantzia» diktadura eta giza-eskubideen aurrean arras sensibilizatu dagoela. Botha Hego-Afrikako diktadorearen bisitaldi pribatuak ere ez zuen protesta gogorrik sortu urrian.

Devaquet lege projektua

Ingurugiro horretan aurkeztu zuen Alain Devaquet, Unibertsitateko ministrariak bere goi-mailako ikasketetarako projektua, zeinaren aurrean Mitterrand presidentek berak ez bait zuen onarpena besterik eskaini. Ministrari kontseiluak onartu zuenean ere ez zen protestarik entzun.

Hezkuntza izan da, dena dela, azken urteotako gobernuen amets txarretako bat. Eta ez da ahantzi behar 1983an sozialistek beren «Savary legea» aurkeztu zutenean, eskubiak ikasleen gurasoen bidez kontzentrazio erraldoia burutu zuela Pariseko kaleetan; milioi bat pertsona biltzeraino, orduko kronikek esaten duten legez.

Hala ere, Unibertsitatea Frantziako Errepublikan lozorroan egon da 1968ko errebolten ondotik. Harrez gero, pitinka-pitinka, gizartearen eskubiratzearen aurrean, lorpenak bertan behera utziz. «Savary legea»k berak kolpe txarra eman bazion unibertsitateari, 86-87 kurtso hasieran zenbait unibertsitate hasia zen «Devaquet legea»ren projektua aplikatzen: selekzioa, numerus clausus-a... Estatu Batuetako unibertsitate elitistak helburutzat.

Eta ikasle unibertsitarien artean ez zen aparteko girorik nabari. Bernard Tapie entrepresa-gizon «abentureroa» ei zen ikasleriaren modelo eta idoloa, komunikabideen aburuz.

Grebaren lehen urratsak

Azaroaren 17an, Villetaneuse-ko «Paris-XIII» unibertsitateak, «Devaquet legea» hilaren 27an «Assemblée nationale»an aurkeztu behar zuela-eta, grebarako deia zabaldu zuen. Unibertsitatez unibertsitate hasi ziren lehen asanblada orokorrak egiten; ikasleriaren parte haundi batentzako, beren bizitzako lehen asanbladak. Prestijioa erabat galdua duen ezkerren oihartzunik ekar zezaketen asanbladak.

Fakultate bakoitzean komisio desberdinak eratzen hasi ziren: erreflexio komiteak, kanpo hartuemanetarako komiteak, komunikazio komiteak, mobilizapen komiteak... Asanbladetan kalera atera beharra aldarrikatzen zen bakoitzean, erridikuloaren mamua agertzen zen: «Zer egiten dugu ehun ikasleek kalean?».

Ustekabeak, «mugimendua», horrela izendatzen bait dute, zabaldu egin zen. Lehenik hiriburuko fakultateetara, geroago «probintzia»koetara. Monory Hezkuntza ministrariak berak ere beste lege baten projektua duenez, eta lege horrek batxillerra ikasten duten lizeotako ikasleak ikuitzen dituen, unibertsitateko ikasleek lizeoetara jotzen dute, hauetako asko ere greba egiten hasiz.

Are gehiago, lizeotako ikasleek hartu zuten mobilizapenetan aurrea, nonahi manifestazio espontaneoak sortuz. Astebeteren buruan ikasleriaren mugimendua maioritarioa da, eta projektua lehen irakurketa Asanblea Nazionalean egingo den egunerako zabalzen da manifestazio handi batetarako deia, hau da, azaroaren 27rako. Hilaren 23an, igandea, FEN (Federation d'Education Nationale) hezkuntza sindikatuak bilkura handi bat burutu zuen Bastilleko enparantzan, eta bertan ikasleen presentzia eta hauekiko elkartasuna nabaria zen. Baina nabariagoa zen sozialisten protagonismoa.

68ko Maiatzaren mamua

Ez zen denbora gehiegi igaro 68ko maiatzaren mamua agertu gabe. Ikasleriak mamu hori segituan aldendu bazuen ere, 68ko errebolturen garaian, beraiek ez ziren oraindik jaio, edo ez zuten biberioa ezpainetatik aldendu; eta gainera, «68a zaharregia da, 86a hobe da» garraisi egiten dute. Ikasleek diote ez dutela CRSn aurka adokinik botako, jadanik Pariseko kaleetan adokinik ez dagoelako ere, eta «mugimendua» apolitiko izendatzen da.

Fakultatetan hautatutako greba komiteek, eta hauen ordezkariak koordinazio nazionalen, daramate grebaren brida eskutan. Ikasleen sindikatuak protagonismoari muzin egiten diote, eta asanbladetan diskurtso «politizatu» txantxen artean agurtzen dira. Eskubiak hala ere «errekuperazio»ren arriskua plazaratzen du. Hau da, mugimendu politiko batek, zehazkiago ezkerrek, eta zehazkiago oraindik sozialistek, ikasleen mugimendua profitatzearen arriskua.

*Parisen burututako manifestaldi handi
eta txikien alboan, Frantziako estatu
osoko herritan eratu dira
manifestaldiak, unibertsitari eta lizeotako ikasleen
greben ondorioz.*

Gobernuaren partetik mugimendua apurtzen saiatzen dira. Monory ministraria, Devaquet Unibertsitaterako ministraria eta Chirac lehen ministraria bera agertzez dira telebistako kameren aurrean; bata ikasleek legea ez dutela ezagutzen esateko; bestea elkarrizketarako prest dagoela adierazteko, eta azkena ikasleak ez direla ongi enteratu errepikatzeke.

Lehen manifestaldi handia

Azaroaren 27an 200.000 ikasle bildu ziren Pariseko kaletan (92.000 prefeturaren eritziz), eta ikasleek argi eta garbi adierazi zuten beren helburua: «Devaquet legea»ren erretiratzea. Testua ez zen irakurri egun horretan Asanblea Nazionalean, eta ikasleek abenduaren 4erako egin zuten bigarren manifestaldi batetarako deia. Chirac-en interbentzioaren ondoren ikasleria lasaitu ordez bere jarreran fermatu egin zen.

Baina errebolta biguina zen 86koa, lizeoko ikasleak CR-Sn lerroen aurrean «CRS gurekin» oihukatzen solastatzen ziren, alaitasuna eta enfrentamendurik nahi ez izatea ziren nagusi. Ikasleen nahia hura izanik ere, 27ko manifestazioan eskuin-muturreko ikasleek koktel eta base-ball makilez horniturik eraso zuten; egun batzu berantago Sorbonneko unibertsitatean errepikatuko zen ekintza.

Gobernuaren aldetik prudentziako keinuak ikusten hasi ziren. Parlamentuko talde nagusiaren barnean ere eritzi desberdinak agertzen ziren, eta mugimenduaren zabaltasunean eskubiak berak zekusan bere hautesleriaren zati bat ere ikasleen eskakizunekin ados zegoela, gutxienik ikasleen mugimendua sinpatiaz ikusten zuela. Beraz, abenduaren 4ean zegoen guztientzat erantzuna. Gobernuaren inguruko bozeramaleek aditzera eman zuten egun horretako manifestaldiaren tamainaren arabera erabakiko zela lege proiektuaren etorkizuna.

Devaquet berak azaroaren 27an bere dimisioa aurkeztu

Parisetik Baionara, sukarrik ez dagoeneko

Zein dira Devaqueten lege proiektuaren puntuak? Bi gai inportanteren inguruan sailka genitzake: lehenak frantses unibertsitatearen nibelaren goratzea edukiko luke helburutzat, sarreran estudiantek baxodunak azkarki selekzionatuz; bigarrenaren xedea genduke, unibertsitate bakoitzak, estadtik kanpo bizitzeko, funtzionatzeko, bere diru iturri propioak lortu behar dituela, eta hori, sarrerako izen emateen prezioak doblatuz edo triplikatzat. Orobato Frantziak unibertsitate liberal bat eraiki nahi du, iduriz eta 1968eko demokratizazio erlatiboa ez duela oraindik irentsi.

Egia da, 1968az geroztik, Frantziako unibertsitateen sistema arras desbaloratua dela, ez baititu gehiago nazioko geroko agintariak formatzen, ez goimailako administratzaileak, ez lantegi handietako nagusirik, ez ministroarik, ez enbaxadorearik, edozein gaietako irakas-

leak baizik. Raymond Barre, lehen ministro zegoenean, 'depotoir' hitza unibertsitateak zakarrontzi batzuei konparatuz erabili zuen. Ondoren, sozialisten garaian, unibertsitate beraiek hasi ziren sarrerako selekzione batzuk egiten, sarrerak pizkat garestiago ordainarazten, eta kurtsoetan zehar, irakasleek ikasleak elitaren eta herresten artean banatzen. Alabaina behar zen/da unibertsitatea, beste eskola espezializatuen mailan jarri, unibertsitateetarik, biharko estadoaren koadroek (decideurs delakoek) atera behar dute... Devaqueten lege proiektuak ez zuen berregituratze horren mugimendua geldieraziko, legeztatu, ofizialdu... baizik.

Unibertsitate ez hain demokratikoa

Zati honekin bururatzeko erants dezakegu ere, Frantses unibertsitatea ez dela

gehiago, duela hamabost urte bezain demokratikoa, non ez den sekulan izan.

Laborari eta langile smikarren seme-alaba estudiantek kopurua arras ahula da, %4 edo %5ekoa. Unibertsitatean sartzen direnak, orokorki, gizartearen klase mediokoak dira, irakasle, funtzionario tiki, edo probintzietako notabeen haurrak. Frantziako, nahiz eta 1881az geroztik, ikastea urrikeri izan, jende xehene umeak aspalditik, irakaskuntza sistematik atereak dira, hamalau-hamabost urtetan, eskola profesional desbalorizatuegietan sartuak izateko.

Egoera honetan, estudiantek bere pribilegioak defenditu dituzte...

Pribilegioak zergatik? Hasteko, estudiantek pribilegio bat bezala kontsideratua delakoan; gero, estudiantek bote-

omen zion Chirac-i, nahiz eta honek ez onartu. Ikasleek bazekiten abenduaren 4eko manifestaldia istilurik gabe iragan behar zela gobernuari aitzakirik ez ematearren, eta gainera ez zela «politizatu» behar. Hau da, sozialisten usaina eduki zezakeen ezerk ez zuela agertu behar mobilizazioaren bultzatzaile edota gidari gisa.

27ko manifestazioaren tamaina ustekabekoa izan bazen, ikasleek astebeteko epea zeukaten hurrengo manifestazioa prestatzeko. Prentsa guztiak azpimarratzen zuen manifestazio berri horren garrantzia. Beste herritatik etorri behar zuten ikasleentzako egoitzak antolatu ziren hilaren 28tik gau eta egunez okupaturik zeuden fakultatean. Horien garraioa, eta grebaren gastuak sustengatzeko dirubilketak, informazio zabalketa, astean zehar ikasleen mundua aspal-dian ez bezala bizirik zegoen.

Mugimendu apolitikoa?

Abenduaren 4eko manifestaldiak balorazio desberdinak jaso zituen egun berean eta hurrengotan. Baina ondorengo gertakarietan zerikusi nagusia izan zuen manifestaldi horren xehetasunak argitu aurretik komeni da ikasleen mugimendu berri honen zenbait zertzelada aipatzea.

Aipatu 68ko maiatzaren mamuarekin batera, obserbado-re gehientsuak bat etorri dira ikasleen mugimendua mugimendu moral bat dela esaten. Hau da, berdintasuna bilatzen duen mugimendua. Selektzioaren aurkako nahi horrekin, batez ere dirua dela medio egin asmo den selektzio ho-

Unibertsitateak gau eta egun okupatu dira zenbait tokitan, bat baino gehiago unibertsitate ireki izendatuz eta kaleko jendearentzat nola batxillerreko ikasleentzat ateak irekiz. Zenbait irakaslek, grebarekin bat eginez kalean edo metroan eman dituzte beren kurtsoak.

rea ematen du, eta nazio aintzinatuetan ez zaioke edonori eman boterea, beraz selekzionatu behar da; unibertsitatean dabilen ikasle bakoitzak selektzioe sistema bereganatua duke, eta ez du, menturaz, horren zalantzan jartzeko gogorik; azkenik, estudianteen mugimenduak ez du globalki Frantses gizartearen hertsitze nahikundea kontestatu, hau da gobernuaren politika liberala, zeinen ondorioz pobreak pobregotzen ari diren, langabetuak adibidez, edo soldata tikiak jasotzen dituztenak, eta aberatsak berriz, bistan dena, aberasten.

Apolitismoa

Estudianteeek apolitismo hitza erabili dute, beren karriketako mugimenduak eta grebak justifikatzeko. Gorago aipatu duguna kontutan edukitzen baldin badugu, postura normala iduritzen zaigu. Devaqueten lege proiektua ken dezala gobernuak, eta kitto, ez zuten, estudianteeek besterik eskatzen. Jendeek, mugimendu hori sustengatu dute, eta dudarik gabe, gehiago espero zuten, ez soilik Devaquet ministro-ordearen dimisionea.

Baionan ere bai

Baionan, harrigarria zen manifestaldia denboretan, ez polizi izpirik ikustea,

hiru mila lehen aldian, eta lau mila eta bostehun gazte karriketan ibiltzen ziren bitartean. Ondoko larunbatean, azaroaren 29an, Seaskak manifestatu zuelarik, kasik eskakizun berdinekin, hau da euskarazko irakaskuntza fidagarri baten araudiak galdetuz, orduan bai, azpimarra zitekeen indar errepresiboen presentzi ikaragarria... Bi neurri polizial beraz. Bi neurri ere, estudianteen artean, bi postura euskaldunei begira: bigarren manifestaldian, abenduaren 3an, Patxa eta Desestreko gazteek parte hartzera deitu zuten, «eskola apurtu arte» banderolaren atzean; antolatzaileek ikasle euskaldunak, guraso eta irakasle sindikatoekin ezarri nahi zituzten. Hitz frangoren ondotik, beste ikasleekin batera desfilatu zuten, eta suprefeturaren aintzinean, euskaldunek euskaraz, mintzal-di bat eskaini zuten. Gure iduriko, urrats historiko bat izan zen hau...

Iragan asteazkeneko manifestaldian, estudiante guttik parte hartu zuen, mila eta bostehun Baionan adibidez, «sekulan ez gehiago horrelakorik» sloganaren inguruan. Sukarra eroria zen, estudianteeentzat, lortua lortu, eta kurtsoak segitzera itzuli, gizartearen puntu kritiko izpirik zalantzan jarri gabe; gobernuarentzat aldiz, erreformatze-liberalizatzeko prozesuan pausa bat egitea erabakia

zen, eta menturaz, nazionalitatearen araudia edo kartzela pribatuaren lege proiektuak datorren udaberrian, non ez den opor handietan, eztabaidatuak izanen dira Pariseko parlamentuan.

Gobernuaren jokoa

Gobernua ez da behaztopatu, lasaitasunean segitu du mugimendu osoa, baina badaki, nola aurreko gobernu sozialistak eskola libreen pribilegioen hunkitzean erdietsi zuen ihardespenearekin ikasi zuen, ez dela erakaskuntzaren sistema sekula dudan ezarri behar, ikasteko dretxo demokratikoaren ideia oraindik azkar dagoelako Frantzian. Baina, emeki emeki, estudianteeak zatikatuz eta desmobilizatuz, dretxo finkatu hau ere, ezeztatzen ahalko du gobernuak, giza eskubideen eta aterbe dretxo tradizionalarekin egin zuen bezal-bezalaxe.

Haragian biltzen den lehen laban kolpeak du gehien min egiten, segidan etortzen diren sarraskiek ez; esplikatua den sufrantza azkenean gozamen bilaka daitekeelako. Gobernuak hori arras ontsa daki.

Itxaro BORDA

rreren aurkako nahiarekin batera, apolitizismoa eta korporatibismoa izan dira mugimenduaren beste bi ezaugarriak. Kanpotik ezarri zaizkion edo ezarri nahi izan zaizkion ezaugarriak.

68ko maiatzean gertatu ez bezala 86ko udazkeneko mugimendu honek bere errebindikazioa arlo zehatz batetara mugatu du: «Devaquet lege»ren aurkako mobilizapena. Mugimendu korporatibista bat bezala aurkeztu duten komunikabideek, baina batez ere korporatibismo zentzu hori gaindi zezan beldurra nabari zen zenbait sektoretan. Horregatik apolitizismoaren goraiatzeara.

Zalantzarik gabe, ikasleen mugimenduaren apolitizismoa gero eta gehiago azpimarratu, gero eta gehiago nabarmentzen da ustezko apolitizismo horren azpian jarrera politiko bat dagoela. Ez noski, partidu politiko edota ezker-eskubi dikotomiarekin zehaztu daitekeen jarrera politiko bat, ikasleen beste ezaugarri bat bait da politika profesionalaren aurrean narda erakusteara. Politikoen hizkeraren aurrean ikasleek beren desgustua agertzen dute. Eta horregatik ziuraski, gobernuo politikoak, bai Chirac eta bai Monory, zurikeriz eta promesa asko agintzen zituen doinu aitakorrez mintzatu diren bakoitzean mugimendua erradikalizatu egin da.

Apolitizismoa agian, arazoekiko itsutasuna ez

Esan nahi bait da, ikasleria negoziazio politikoetan hasiaren arriskua ikusi dutela. Hain zuzen ere, gobernuak zenbait punturen gainean mintzatzeko ateak zabaltzean ikasleek beren mugimendua apurtu eta banatzeko saioa ikusi dute. Eta jarrera garbi bat hautatu dute: lege-projektuaren erretiratzea eskatzea. Ikasleen sindikatoekin fidatzeak ekar lezakeen «politizismo» arriskua ere badirudi ikusi dutela, eta sindikatu horietako buruek behin eta berriz azpimarratu behar izan dute beraiek ez zutela negoziatu, kontrakoa zioten zurrumurruak ez bait ziren ttipiak.

Horrela, lehen esan bezala greba komiteek zuzendu dute fakultate bakoitzean greba, eta unibertsitate bakoitzak bere ordezkariak bidali ditu koordinazio nazionalera. Aldian aldian berriro diren ordezkari eta greba komitetako partaideak.

Eta ikasleen delegazioak gobernuarekin mintzatu diren bakoitzean, gobernuok protesta egin dute jarrera itxia zeramaten ordezkariarekin topatu direla esanez. Asanbladek hain zuzen ere, ez diete delegazioei negoziatzeko baimeirik eman: mugimenduaren proposamen aurkeztu eta erantzuna jasotzekoa soilik.

Mugimendua «apolitiko» izendatzen bada, «politiko» hitzari ezagutzen zaion zentzu estuarekiko, horrek ez du esan nahi ikasleen artean, edo behintzat zenbait ikasleren artean gizartearen beste arazoekiko itsutasuna dagoenik. «Politikoek» nahiago lukete, seguru aski, ikasleen ardura bakarra etorkizunak eskaintzen dien langabezia zko panorama iluna izan zedin, eta beren protestak hortik etor zitezkeen. Gazteria angustiatuaren figura saldu nahi izan dute politikoek: «terrorismoa» eta langabeziaren mamuek etsitzen duten gazterien irudia.

Abenduaren 4ko manifestaldia

Abenduaren 4ean zortzi kilometrotako manifestaldia osatu zen. Oroitu behar da gobernuaren erantzuna manifestaldiaren tamainaren arabera izango zela espero zuela batek baino gehiagok, gobernuak esperantza hori eskaini bait zuen. Bastilleko enparantzatik abiatu zen Invalideseko enparantza helburu, eta Asanblada Nazionaleraino hurbiltzeko asmoz. Gobernuak projektua erretiratu arte manifestaldia ez amaitzeko asmoa zeukaten ikasleek. Devaquet bera ikasleen konzentrazioaren aurrera ager zedin eta projektua erretiratu egin zela esan ziezaien espero zuten.

Eskuindar taldeak gogorki agertu ziren istiluak sortarazten Parisko kaleetan.

Euskal ikasleek greba orokorra estradizioen aurka

Hego Euskal Herriko ikasleak ere, beste arrazoi batzuk zirela medio, mobilizazioei ekin diote greba orokorra burutu zutelarik abenduaren 12an. Frantzia eta Espainiako gobernuak, errefuxiatuen aurka, sinatutako akordioa izan da ikasle mobidaren honen detonantea. Erantzun zabala eduki zuen greba honek, hegoaldeko lau herrialdeko ikasle gehienek parte hartu zutelarik.

Abenduaren 12an gauzaturiko greba orokorrak pauso kualitatibo handia suposatu du Euskal Herriko ikasleen mugimenduan. Denbora luzez, erreformaren haseretatik esan daiteke, ikasleen mugimendua nahiko desmobilizaturik egon da, salbuespen batzuk ez ezik. «Sálvese quien pueda» baten inguruan ikaslea bere tituluaren bila aritu izan da, bakoitza txertaturik dagoen gizarte prolematikaz arduratu gabe.

Ikasleen koordinadora martxan

Ez da erraza esplikatzeko ikasleen jarreraren aldaketa hau. Dena dela esan behar da, arazo konplexu hau laburtu nahian, marea kalman egon den bitarte horretan izan direla lanean ihardun diren ikasleak ere. Horrela, kalea begira gauza haundirik nabaritu ez bada ere, ikastetxe eta fakultate ezberdinetan ikasle koordinadorak sortzen joan dira ikasleen interesak zuzentzeko asmoz. Koordinaketa lan hauek ez dira alferrikakoak izan eta azken greba horren lekuko garbia da.

Errefuxiatuen egoeraz kezkatutik, Kanpus ezberdinetako interfakultatibak eratu ziren, ikasle ugari parte hartu zutelarik, «ez zen batere erraza izan geure artean biltzea eta errefuxiatuek bizi duten egoera larriaz jendea jabeaztea, baina oso positibotzat jotzen ditugu emandako urratsak ikaslegoaren mugimendurako orohar» esan digute antolaketa laneta ihardun direnek.

Nota tristea, berriro ere, jasandako errepresioan koka dezakegu, Donostiakoa benetan aipagarria izan zelarik. Ez zen aspaldidanik ikusi horren enfrentamendu gogorrik. Ez da kasualitatea ikasleek lehenengo urratsak ematen ari direnean bertan behera uzten saiatzea polizia. Ikasleek eragin haundia eduki dezakete Euskal Herriak daraman borrokan eta ez zaio inolaz ere, interesatzen etsaiari mugimendu hori berriro berpiztea.

E.H.U.ko Euskal Ikasleen Koordinakundea

Lehen aipatutakoaz gain, euskarren prolematika espezifikoz kezkatutik, iazko kurtsoan, euskal ikasleen koordinakundea martxan jarri zen, Unibertsitatea euskalduntzeko plangintza baten beharra azpimarratzen zelarik. Bertako bi partaidek diotenez «plangintzaren inguruan eztabaidak sortu ziren, plangintza nork egin behar zuen, nola gauzatu behar zen, etabar. Horrela, Unibertsitateko eus-

kararen egoera zein zen eta zein urrats eman behar ziren jakiteko estudio sakon bat egitearen asmoa agertu zen».

Koordinakunde honek hiru Komunitateetara iritsi nahi luke horretarako lehen pausoak iazko Euskararen Egunaren inguruan eman zirelarik. Unibertsitate publikoa, dohainekoa, euskalduna eta bakarra lortzea dira koordinakunde honen helburuak.

Txumai ITURRIA

Espulstsatuak izan behar ziren ikasle batzuekiko beren elkartasuna adieraziz unibertsitate ikasleek espulstioa indargabetzea lortu dute.

CRSek ikasle bat hil

Devaquet-ek bere dimisioa aurkeztu zuen berriz, eta dosierra Monoryren eskutan geratu zen. Baina ikasleek berriro ere grebarako deia zabaldu zuten, beren hastapeneko errebindikazioari eutsiz. Larriki zauritutako ikasleak orotuz manifestaldi berriak egin ziren. Eta abenduaren bosteko gauean gertaerak larriagotuko zituen hilketa bat. Ikasle bat hilik agertu zen poliziaren brigada motorizatu basatiaren kolpekadak jasan ondoren. Midikuek bihotza gelditu eta hil egin zela esan zuten, giltzurrunetako insufizientzia zuela-eta *Malik Oussekin*e gazteak.

Pariseko Quartier Latinean borrokak gauero gertatzen badira ere, ikasleen koordinakundeak lasaitasuna eskatzen du eta elementu «probokatzailak» salatzen. Bestalde, greba aurrera jarraitzearekin batera gizartearen beste sektoreekiko elkartasuna eskatzen hasten da. Horrela, langileen sindikatoek hilaren 8an ordubeteko greba iragartzen dute. Eta hilaren 10erako greba orokorrerako deia zabaltzen da.

Historia ez da sekula bitan errepikatzen, baina zenbaitek jadanik zenbakiak lekuz aldaturik ikusten dituzte, eta kaleetako barrikadak 68ko telebista-imagin koloreztatuak dirudite.

Devaquet-ek esnatu ditu ikasleak

Gertaera guztien atzean, askotan isildu nahi den apostu larria dauka Chirac-en gobernuak. Hain zuzen ere, kaleko protestei kasu eginez bere lege-projektua erretiratuko balu, prezedente gaiztoa zabalduko luke. Barne-ministrariak argi esan du, hori gertatuz gero demokrazia pikutara joango litzatekeela, ez zela posible kaleak legea egitea.

Ondorio gisa esan daiteke lege-projektu horri lozorroan zegoen ikasleria esnatzeko balioso izan dela, unibertsitate-tan «Savary-legea»-ren ondoren arazo ugari bait zegoen, baina ikasleek ez zuten arazo horiei aurre egiteko biderik topatzen. Orain, zenbait unibertsitate kontra-projektuak prestatzen ari da, eta fakultate barneko arazoak aztertzen. Arazo sozialek ere beren sarrera egin dute, kanpotarren espulstioen arazoa plazaratu da unibertsitate barnetan, arrazismoaren arazoak jokalar berri bat aurkitu du ikasleen artean, zeintzuk beren arazo ere badela esan bait dute behin baino gehiagotan.

Azken batean, Chirac-en gobernuak egin duen hankasartzerik larrientzat hartu da «Devaquet legea»-ren projektua, gutxien espero zuen tokian suertatu bait da protesta. Askoren esperantza piztu duen protesta.

M. VITORIA

Doinu ezagunei letra berriak asmatuz Unibertsitate-erako ministraria beti gogoan, manifestaldia, askoren ustez, sekula ikusi gabekoa zen. Batez ere, gazteek osatutako manifestaldirik handiena zela erizten zuen askok. Milioi bateko xifrea segituan haizatu zen. Prefeturak bere aldetik lotsagarriki hogeitamar mila, ehun mila, ehun eta berrogeitamar mila eman zuen gehienez, azaroaren 27koa baino handiago zela aitorturik ere.

Gobernuak ezezkoa eman zuen, eta istiluak sortu ziren. Zalantzak daude, CRSek gobernuaren ezezkoarekin batera kargatu zuten eta iskanbilak lehenxeago hasi ziren. Baina, CRS bat telebistatik kanpo ikusi ez zuten ikasle asko eta asko izuturik geratu zen lakrimojen kea beren begietaraino iristen zela ikustean. Gobernuak ezker-muturrekoen probokazioa izan zela bota zuen laster asko; ezker-muturrekoek «errekuperatu» zutela mugimendua, eta ikasleak manipulaturik zeudela. Invalideseko esplanadan bildurik zeuden ehunmilaka ikasleek haserrez jaso zituzten irratitik entzuten zituzten gobernuakoen hitzak.

Lehen zauritu larriak gertatu ziren. Gazte batek begi bat galdu zuen aurpegian jasotako lakrimojeno baten eraginez. Eta beste batek eskua, lurrean eztanda egin gabe zegoen disuasioko granada bat jasotzera zihoala eztanda egin bait zion. Manifestaldi ttipiak, bost hamar mila ikaslek osatutakoak Pariseko kaletatik barreiatu ziren, behin eta berriz CRSen lerroekin topo eginez eta kontsigna gero eta politizatuagoak boteaz: «Chirac dimititu, ez gaude Chilen», «Pasqua faxista, herriak zure larrua lortuko du», «Pasqua ez zara zu, kalea da legea egiten duena». Eta «CRS avec nous», «CRS, SS» bilakatu zen.

Gobernuak, zalantzarik gabe, erradikalen eragina aitziki, ikasleen mugimendua apurtu eta negoziaketa txikietara bultzatu nahi izan zuen. Horregatik, abenduaren 5ean, enfrontamendu larriaz igarotako gau baten ondoren, Monory ministrariak telebistaz jakinarazi zuen lege-projektuko hiru puntu konfliktiboenak erretiratzeko prest zegoela gobernuak.

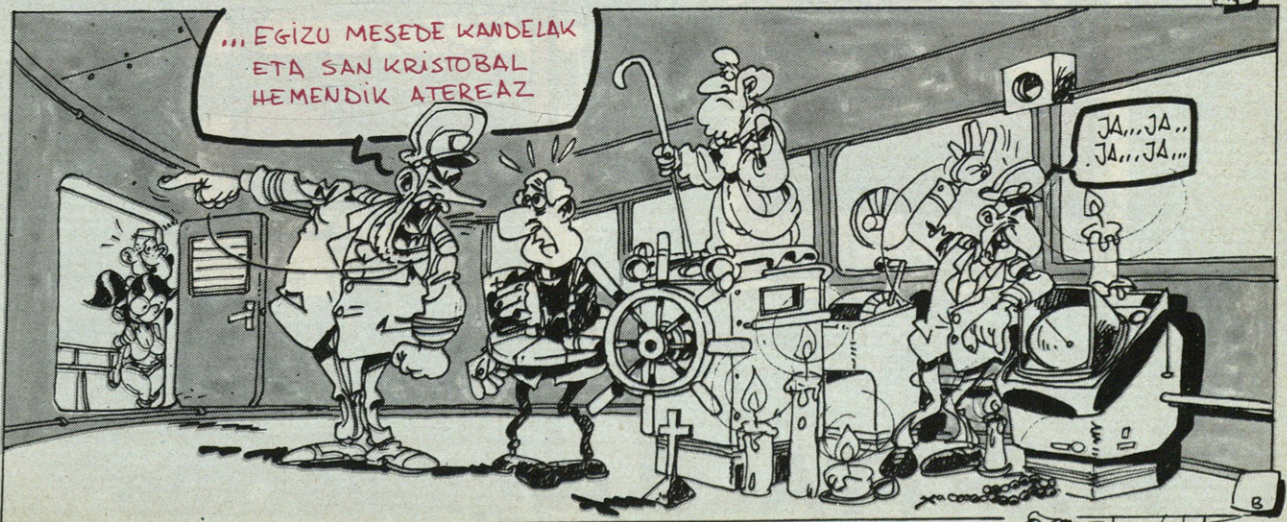
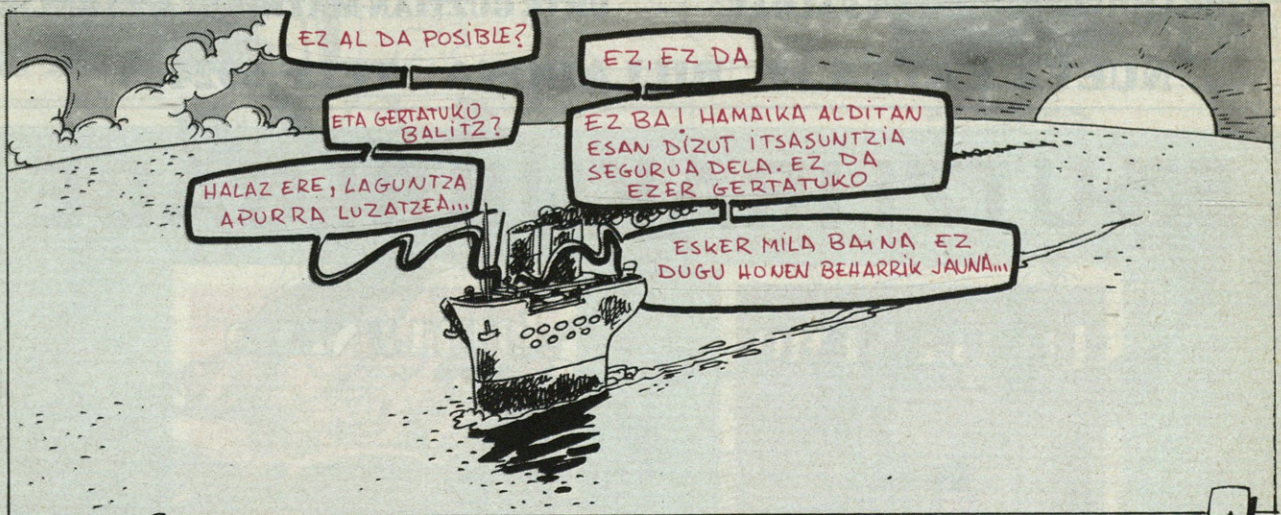
ARGIA

K O M I K I A

42. zenbakia

WALTER GARMENDIA JR.

Loketegi
&
Varela 86.

Zero Sette

MARTIN MUSIKA ETXEA

ESKU SOINUEN ETXEA
BERRIAK —BOST URTE GARANTIA—
ETA BIGARREN ESKUKOAK SALGAI.

MARTIN MUSIKA ESKOLA

TRIKITIXA, SOLFEO, SOINU KROMATIKOA
ETA SOINU PIANOAK IRAKASTEN DA.
URTE GUZTIAN MATRIKULA ZABALIK.

NUEVA KALEA 13 □ BILLABONA □ TELF.692435

EZ UTZI IRAKURRI GABE

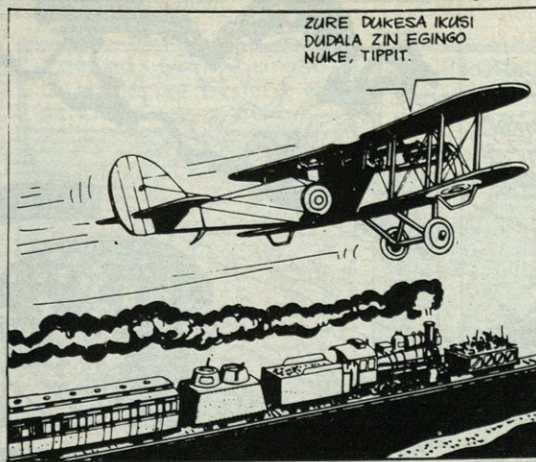
NEMO TXIKIAREN ametsak ezagutzen al dituzu?
Larogei urte dituen komik honek, beste larogei urtetan irrifar
eta goza araziko dizu

TTARTTALO Argitaletxea

CORTO MALTESE SIBERIAN

(8. kapitulua)

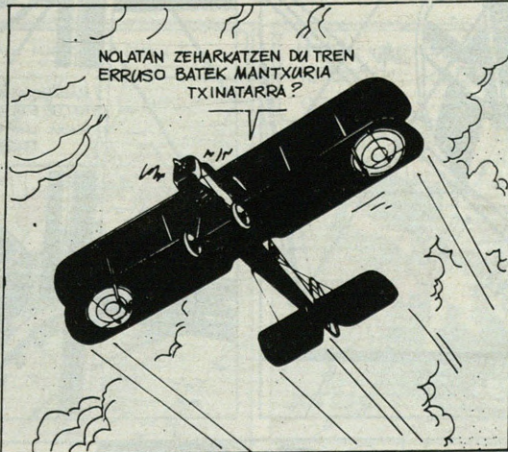
Aurrekoaren laburpena: Ezagutu ditugu Marina Seminova eta bere buruordeko den Spatzetov, Mantxuriako burnibideetan barrena doazela. Bitartean Corto eta Tippit aieratu dira Mantxuriako Jarbin herriruntz. Hiru egunez egan egin ondoren trena eta egazkinak topo egingen dute. Kapitulu honetan Seminova dukesa ederrak eta Spatzetov-ek haien jokoaz auzaltzen digute, oraingoz ezezagunak diren pertsonaienak kontaktzen dituztela ere. Funtsean, makiabelismoa darion pasarteak izan dugu.

ZURE DUKESA IKASI
DUDALA ZIN EGINGO
NUKE, TIPPIT.

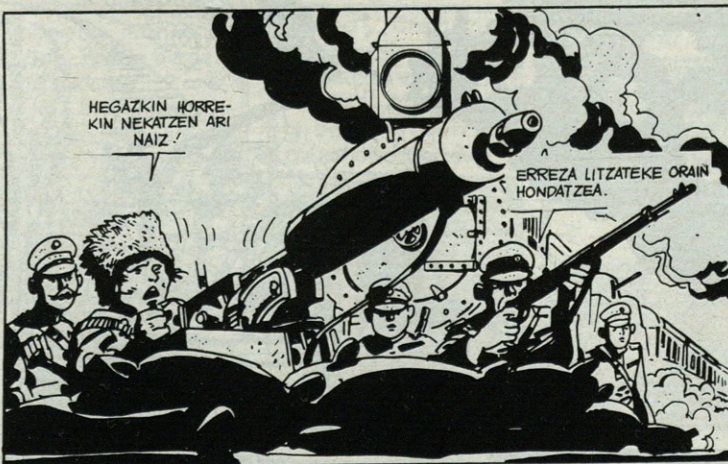
JACK TIPPIT
MAJORE DA.

NOLATAN ZEHARKATZEN DU TREN
ERRUSO BATEK MANTXURIA
TXINATARRA?

JAPONIARREK DOMINATZEN
DUTE MANTXURIA ETA HORIEK
SEMENTOV ETA KOLCHAK-EN GOBER-
NUKO BESTE ATAMANAK
BABESTEN DITUZTE.

HEGAZKIN HORRE-
KIN NEKATZEN ARI
NAIZ.

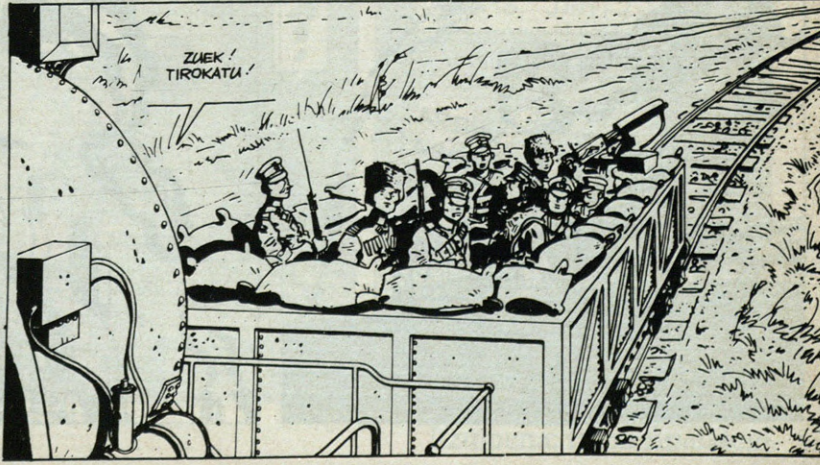
ERREZA LITZATEKE ORAIN
HONDATZEA.

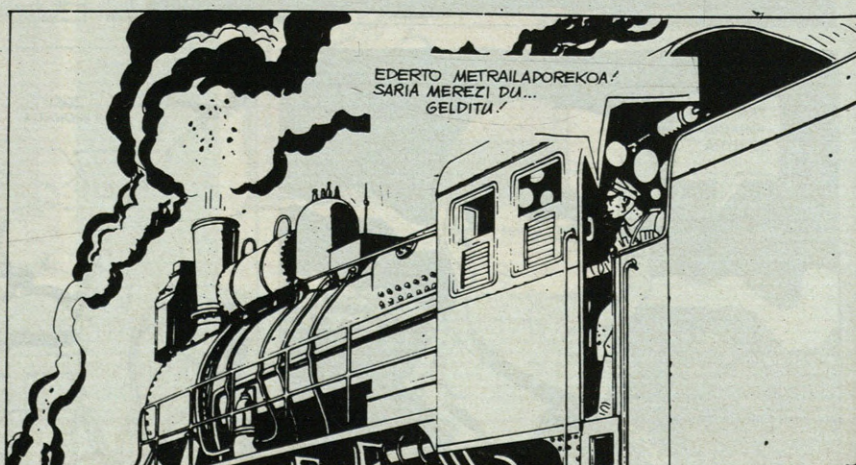
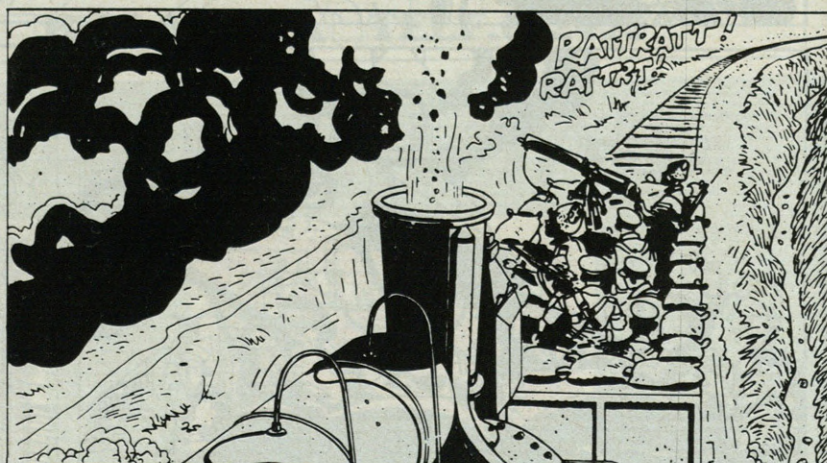
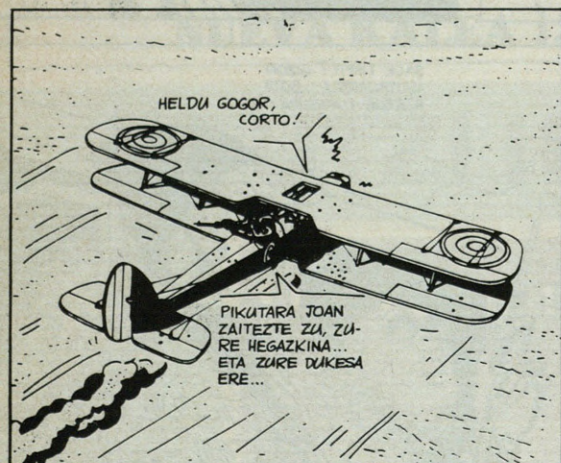
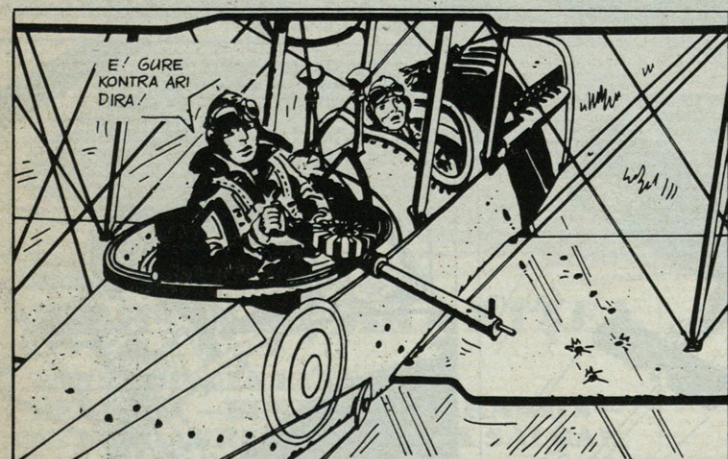
JACK TIPPIT? GIZON
MAITAGARRIA... BOTA
EZAZAE LURRERA.

TIRA HEGAZ-
KINAREN
KONTRA.

ZUEK
TIROKATU.

ILARGIRA BIDEAN

(6. kapitulua)

Aurrekoaren laburpena: Hegazkin ezezagun batetik hiru jauskarik salto egin zuten, dirudienez espioiak. Hauekin nahastuta Dupont polizia ez hain sekretak eskenaratzen dira era benetan bitxian. Tintin-i esker argitzen da Dupont gizajoaren arazoa, eta ondoren Tintin mendira doa espioen misterioa inbestigatu nahian.

Une berean, fabrika barruan...

Tiro bat!...

Kanpoan izan da!... Nik... Oh! norbait!... Harrapatu dut!... Ah!... Alde egin dit!

Uauuu-u-u-u-u

Ah! berriz ere harrapatu dut!... Azkar, lagundu niri eusten!...

Non zaude?... Ah! Hemen!...

Aska nazazue!... Baina, aska nazazue, bai... Ni Wolff injinierua naiz!...

Ah! berriz ere argia!... Baina, Wolff jauna da!...

Horixe esaten ari naitzaizue aspaldian!... Eta bitartean besteak hanka egin du!...

OH!

Ene ba!... Nor ote da?...

Kapitaina!... Korde gabe utzi dute!...

Ea ba, jaunak, zer da istilu hau guztia?...

Baxter jauna!...

Garrasi horiek Milurenak dira, Baxter jauna... Tintini zerbaite gertatu zaio... Azkar, horixe dago, kanpoan, aire-sarreraren ondoan!...

Entzun, Zentrala?... Hemen, Baxter... Jendea bidal ezazue segituan Tintinen bila... Kanpo aldean... J. sektorean... 7. arteka... 3. sarbidea... Azkar ibili!... Eta ni jakinaren gainean eduki... 18. zenbakian...

Eta orain, kapitaina, zer gertatu zaizun esadazu.

Esango dizut, ba... Tintin gaur goizean joan da, jauskarien bila zihola esanez... Bostak aldera, irratiz deitu dit: bere ustetan bazekien beste jauskari horiek zein lekutatik saiatuko ziren fabrika barrura sartzen...

...edo barruko beren lagunekin harremanetan jartzen. Leku hori, berak zioenez, arteka honen bukaera dagoen aire-sarbidea izango zen, eta gero gertatu denak arrazoi eman dio... Gaua heldu denean, zelatan jarri naiz hemenixe... Zenbait ordu iragan ondoren, bapatean, argiak itzali dira, eta hau guztia zeharo ilunpean geratu da!... Nire alboan zaraitxo bat entzun dut, eta une berean, nire buruak ezlanda egin balit bezala iruditu zait!...

Eta zu, Wolff?...

Nik, halabeharrez, kapitaina bere gelatik irteten ikusi dut... Molabaiteko jixura... eee... arraroa zuela ikusi dut, eta kezkatu-rik geratu naiz... Bere atzetik etorri naiz... Bera ezkutatu denean, ni ere bai... Horrela denbora luzez... Gero, berak esan duen bezala, argiak joan dira... Kankatuko bat entzun dut, eta zerraldo erori den gorputz baten hotsa ere bai... Abiatu naiz korrika... Kanpo aldean tiro bat entzun da... garrasiak... Ilunpean norbaitek bultz egin dit... Eta bi jaun hauen eskuarteak aurkitu naiz...

Harrigarria!...

Eta zuek, jaunak, zer egiten zenuten garai honetan hemen?...

Gauza garbi esateko, zuzendari jauna, eta nire arimaren eta kontzientziaren aurrean, hauxe esango dizut...

BHOHH

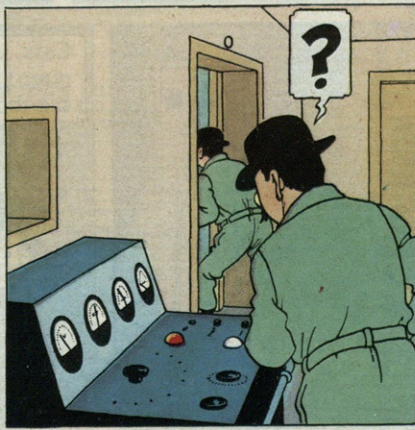
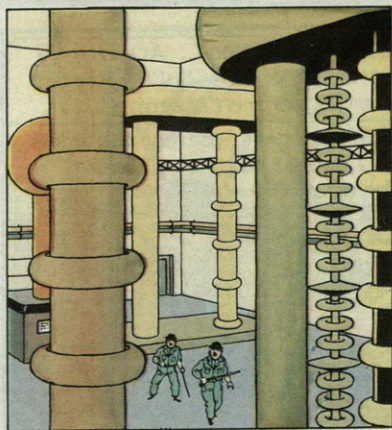
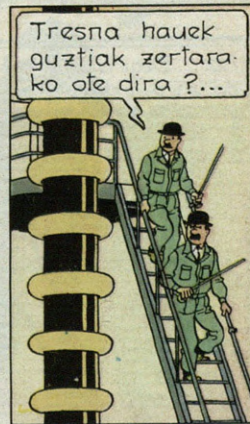
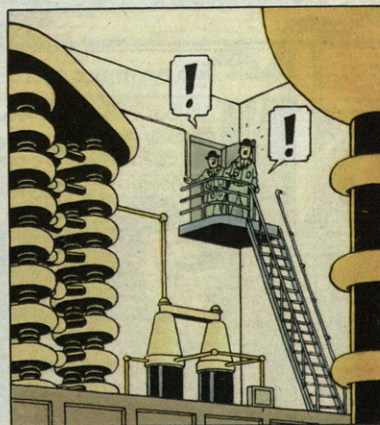
BHOHH

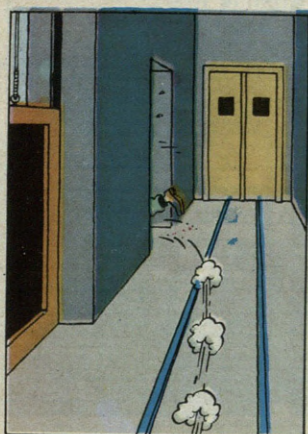
Riiiiing

Ah! telefonoa!...

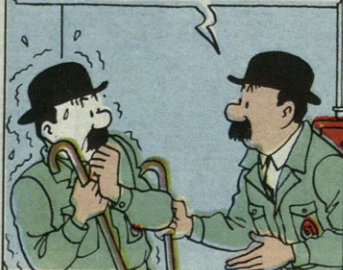
Nik... Barkatu, jauna... Hau... noizbehinka gertatu ohi zaigu: Arabian burutu genuen lan baten ondorioak dira! (1)

Esan!... Bai... Aurkitu duzue? Zauriturik? Eta zer esan du? Ah! korderik gabe? Erizainari? Medikua? Oraindik zain? Ongi da... Segituan naiz hor...

Zer gertatu da?... Zuri-zuri zaude!... Baina esan bai!... Eta horizekin kriskitinak jotzea gerorako ulz ezazu!... Ea, zer gertatzen da?...

Esk... essk... eskeleto bat!... Eskeleto bat ikusi dut!... Hor, leihoaren beste aldean!...

Eskeleto bat?... Adiskide gaixoa, zu burutik nahasturik zaude!...

Benetan ari naiz!... Ea! Goazen! Utzi umekeriak!... Zatoz nirekin!...

Hor... Begira... Ea ba, non da zure eskeleto hori?...

Baina, hala ere, ni ziur naiz...

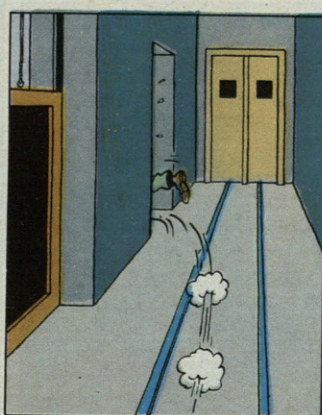
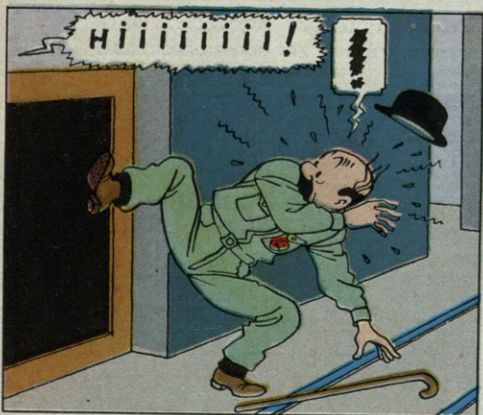
Ah bai?... Ba, zure lagun eskeleto hori berriz ikusten duzunean, nire aldetik goraintziak eman!...

Eskeleto bat!... Ja! ja! ja!... Dupond gizajo hau ganbaratik jotzen hasia dago benetan!...

Oh! nire bastoia!...

Esk... essk... essskeletoa!... Arrazoi zenuen!... Neuk ere ikusi dut!... Hor!... Bionbo horren beraren atzean!...

Zuk ere bai!... Beraz, nik amets ez dudala egin argi dago!...

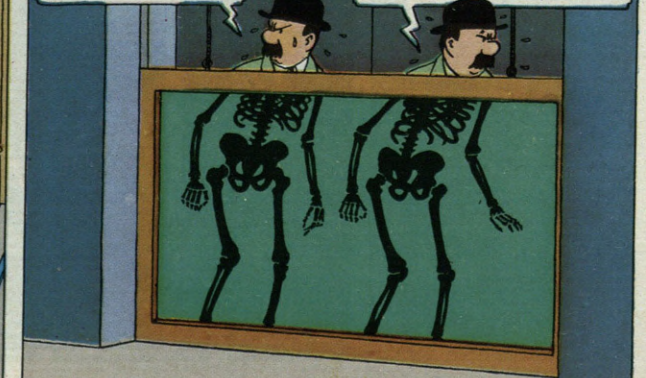

Ea! lasaitu gaitzen!... Izugu tabe!... Barkatu! Izutu gabe!... Joka dezagun zuhur!... Eta goazen ikustera!... Hori... Hori da... Goazen ikustera...

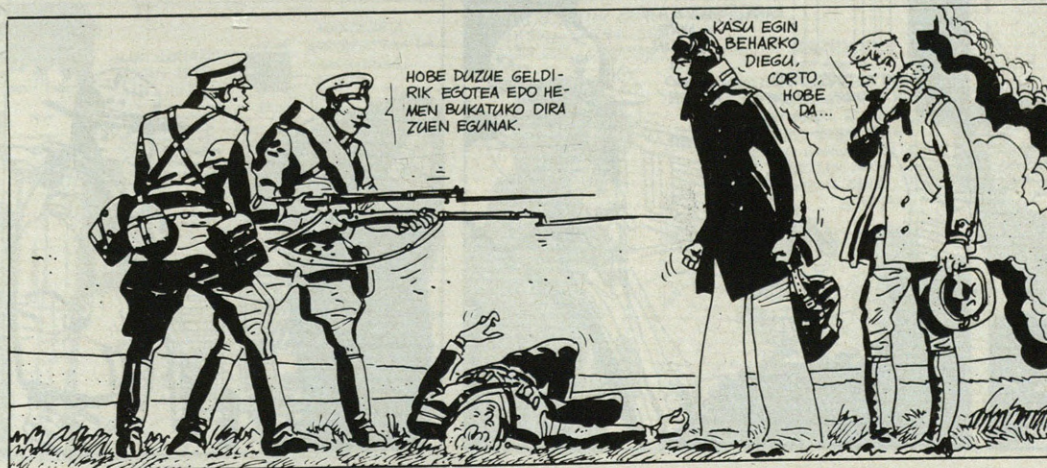
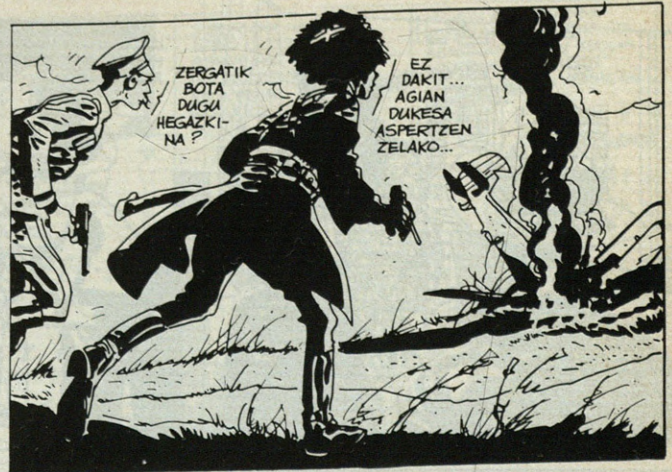
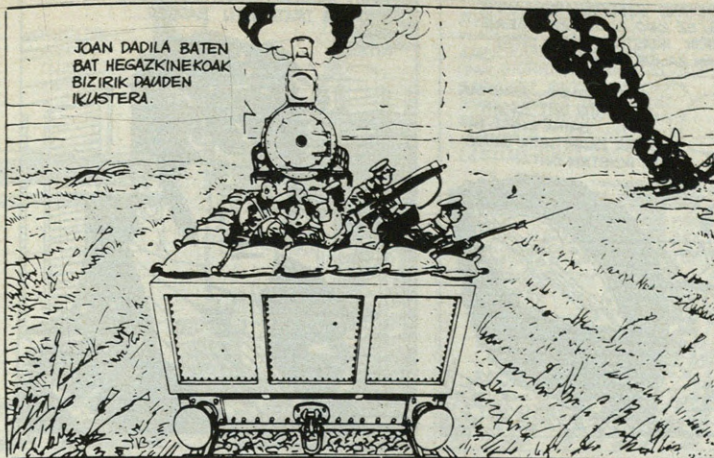

Ezer ez... Harri-garria da!...

Non demoniotatik al-degin ote du?...

(datorren astean jarraituko da)

BAI, NOSKI, ESPEROAN.
ESPEROAN...

... BAINA ESTATU BATUETAKO GOBERNUARENGANDIK
GUTXITXOAGO ESPERO, EZ ZAIO GUSTATZEN BERE
HEGAZKINAK HONDATURIK IKUSTEA. BAINA ISTRI-
PUAK APARTE... ZELAN ZAUDE, DUKESA?

O, OSO ONDO... ASKOTAN
PENTSATU DAT ZUGAN
TIPPIT... BAINA ZURE LA-
GUNA ZABURITARIK DAGOE-
LA IKUSTEN DAT...

TIPPIT HAINBESTETAN GOGORATIAZ
HORRELA TRATATZEN BADUZU...
AHAZTU
NITAZ?

UMORE TXARRA DU ZURE
LAGUNAK, MAJOR...

BA, KASURIK
EZ INPORTAN-
TZIA EMATEKO
HITZ EGITEN DU
HORRELA... TIPO JATO-
RRA DA ETA CORTO
MALTESE DU IZENA.

HHMMMMMMMM.
CORTUSHA !!!

TIRA BA... ONDO DAGO ONDO BUKATZEN
DENA. DA, DA... SPATZETOV, JAR
ITZAZIA JAUN HAUEK AHALIK
ETA HOBEREN... HOR
ALDAMENEAN.

HARA / SPATZETOV
NIRE
LAGUN
ONA
DAGO
HEMEN

NAHI AL DUZU NIRE-
KIN ETORRI, MAJOR?

CORTO, MUNDUAN DAGOEN TXAKURKUMERIK HAN-
DIENA PRESENTATZEN DIZUT... SPATZETOV MAJO-
REA, USSURIKO KOSAKOA.

A... SPATZETOV...

... EZ HASERRATU TIPPIT MAJOREAREKIN, NI
EZ NAIZ HORREN ERREZ HARRITZEN. ARE
GEHIAGO, BEGIKOA ZAITUDALA ESANGO DIZUT...
NOLA ESAN DUZU IZENA?

A, BAI, PALETOV...

SPATZETOV... EZ PALETOV... TREN HAU
CHITA-RA DOA, TRANSBAIKALIA-N, ETA SE-
MENOV ATAMANAREKIN BILDUKO GARA
HAN. HANDIK ZUEN HELBURURAINO JOAN
ZAITZKETE... ISTIRIPURIK GABE HELTZEA
LORTZEN BADUZUE.

ASPALDITIK
EZAGUTZEN
DUZU
DUKESA
HORI?

JOAN DEN ABUZTUTIK,
VLADIVOSTOK-EN ARMADA
AMERIKARREI EGINDAKO
ONGI ETORRI BATEAN IZAN ZEN.
BADAIZU, BETIKO LOLOKE-
RIAK... BAINA LEPORAINO
BUKATU GENUEN KAVIAR,
TXANPAIN... ETA DUKESAZ.
LASTIMA HURA GALTZEA.

EGONGO DIRA
BESTE JAIK
ESPERO DUT.

SIBERIARA HELDU
BAINO LEHEN JEITSI
BEHAR DUT TRENETIK.
DUKESAREKIN
HITZ EGIN
BEHARKO
NUKE.

HEMEN MANTXURIAN
JEISTEAK, KASURIK HO-
BERENAN, SHAN TSOLIN
"GERRAKO JAUNAREN"
PELOTOI BATEN AURREAN
BUKATZEA
ESAN
NAHI DA,
EDO
BESTE
LA...

HERIOTZERA NOKO
TORTURAK JASA-
TZEA GAIZKILE
MANTXUENGAN-
DIK...

NI EZ NAUZU EZ AME-
RIKARRA EZ ERRUSOA,
ERRAZAGOA IZANGO ZAIT
NIRI KAOSAREN ARTEAN
BIZI-
TZEA.

AIZU...
DUKESA
IKUS DE-
ZAKET?

BAI.

A, CORTUSHA...
NIRE BILA?

BAI EZELEN-
TZIA. MESEDE
BAT ESKATU
NAHI DIZUT.

MANTXURIKO
MUGAN JEITSI
NAHI DUT.

MANTXURIA
ARRISKUTSUA DA,
CORTUSHA...

GAUR GOIZETIK ARINAIZ HORI EN-
TZUTEN... JARBIN-ERA JOAN
BEHAR DUT... LAGUNAK
PITUT
HAN.

LAGUNTXOREN
BAT AGIAN?
LAGUNTZEN SAIATUKO
NAIZ CORTUSHA, BAINA
SIBERIAKO MUGA ROMAIN
VON UNGERN-STERNBER-
GO BAROIAREN
ESKUTAN DAGO...
GIZON ZAILA
BENETAN.

NOR DA
BAROI HORI?

XII. MENDEAN ESTONIAN FINKATUTAKO JAUN TEU-
TOIEN OINORDEKO ZUZEN BAT IRAULTZAK BERE
FAMILIAREKIN BUKATU ZUEN. 1918 KO MAIATZAN
TRANSBAIKALIAKO GOBERNUA EZARRI ZUEN
CHITAN, SEMENOV JENERAL
KOSAKOAREKIN... ORAIN
SIBERIAKO MUGAKO
TOKIREN BATETAN
EGONGO DA ETOR-
KIZUNA IGARRIA-
RAZTEN.

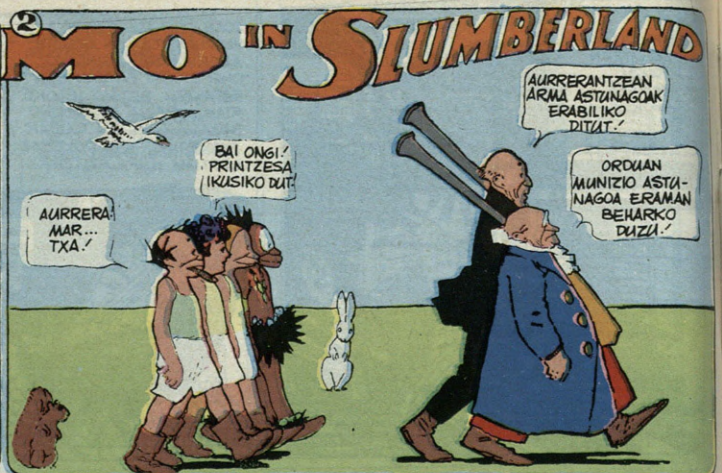

SIBERIAKO MUGAKO TOKIREN BATETAN...

ZER IKUSTEN
DUZU HEZUR
HORRETAN?

BIZITZA LABURRA DUZU AURRETIK.
OSO LABURRA.
AGIAN BI URTEL
ETA ODOL
ASKO
DAGO...

(datorren astean jarraituko da)

Alfontso Irigoien:

«Unibertsitateko maila jeitsi egin da masifikazioarekin»

Pintore, eskultore, poeta, euskaltzain, euskal filologian irakasle... gai askotan aritutakoa, eta aritzen zaiguna, dugu Alfontso Irigoien. Berak aitortu digunez “euskal munduan” ibili da denborarik gehientsuen, beti ere letren artean. Bertsolaritzaren mundua ere hurbiletik bizi izan du, azken Txapelketa bitartean epai mahaian egon izan delarik. Salamancan filologia klasikoa ikasi eta Deustun dugu irakasle gaur egun. Jaurlaritzak nahiz Nafarroako gobernuek banatzen dituzten EGA tituluetarako bera da euskaltzain arduraduna. Bataz zein bestiaz, filologiaz zein literaturaz, bertsolaritzaz zein kulturaz aritu gara Alfontsoarekin.

“Euskal Filologia sortu da giroa aldatu egin delako.

GALDERA: Irakaslea Euskal Filologian, poeta, bertsolaritzarekin zerikusia duena, pintorea, eskultorea... Nola definituko zenuke zeure burua? Zer zara?

ERANTZUNA: Ez dakit. Ni neu naiz, orain, gauza ezberdinak egin izan ditut bizitzan zehar, eta egia da, gauza guzti horiek ikutu ditu. Ni lehenengo, batez ere pinturaren munduan. Gero euskararen munduan ere sartu nintzen frango goiz. Soldaduzkara joan aurretik liburuak erosten nituen Euskaltzaindian, Azkueren garaian. Krutwig ere han ezagutu nuen, Erribera kalean. Euskarazko klaseak antolatzen eta hasi eta gero eta gehiago sartu nintzen hor. Euskal munduan ibili naiz denbora gehienez. Berrito ere egin izan dut pintura nahiz eskultura, baina denbora librean.

GALDERA: Euskal filologiako irakasle zara Deustun. Sintomatikoa al da Euskal Filologia Unibertsitate pribatu batetan jartzea lehenengoz?

ERANTZUNA: Euskal Filologia sortu baino lehen Salamancan izan nintzen estudiantzen. Ni, beranduko estudiantea naiz. Salamancan filologia klasikoa egin nuen. Han nengoela deitu ninduten Deustutik Filologia Erromaniakoan euskarazko asinatura bat sartu nahi zutela eta. Linguistika Regional Española deitzen zuten asinatura batetan hasi nintzen. Hor posible zen euskarari buruz aritzea.

Unibertsitate ofizialean baino lehenago hasi zen, egia. Zergatik hasi zen lehenago Deustun? Hori jesuitei galdetu.

GALDERA: Ze eritzi duzu Euskal Filologiari buruz? Ba al da ezberdintasunik Deustu eta Gasteizkoaren artean?

ERANTZUNA: Gasteizera ez naiz joaten eta ez dakit nola egiten duten. Behintzat hsi dira han ere promozioak ateratzen eta pentsatzen dut izango dutela behar den maila.

GALDERA: Euskal Filologia sortu aurretik egin ziren zenbait saio UEU. Zenbat zor dio Euskal Filologiak UEUri? Nola ikusten duzu gaur egun UEU?

ERANTZUNA: UEU zer da? Hara doazen irakasleak, pentsatzen dut. Sortu zen lehenengo urtetik hartu izan dut parte horretan. UEU udako euskal unibertsitatea denez gero izan-

go da neguan egiten denaren luzapena, ezta? Ez dakit nola erantzun horri. Esaterako, Euskal Filologia sortu bada izan da giroa aldatu delako eta pentsatzen delako hori ere bultzatu behar dela. UEU izan ala ez izan. Hori bai, UEU esistitzea gauza ona da ze bultzatu egiten bait du.

GALDERA: Ondo al dago Euskal Filologia? Ba al dauka hobetzerik?

ERANTZUNA: Hobetzeko gauza guztiak daude. Hitzegin beharko genuke unibertsitateak gaur egun duen problematikaz. Euskal Filologia beste problematikaren barruan dago, noski. Jende aldetik ez da jaitsi, eta jende asko ari da horretan, Deustun behintzat, eta hau diodanean Donostiako kanpua ere kontutan hartzen dut, EUTG alegia. Jendearen aldetik erantzuna ba dago.

Federiko Krutwig-ek idatzi du horretaz, eta ados nago, Unibertsitateko maila, eta ez Espainian bakarrik, jeitsi egin da. Maila hori jeitsi da, neurri handi batean, masifikazioa etorri delako. Jakina, lehen Unibertsitatea elite gauza bat zen, eta orain mundu guztia joan daiteke. Krutwig-ek sozialisteei leporatzen die errua: berdintasuna goitik bilatu beharrean behetik egin dutelako.

GALDERA: Ze konponbide dauka horrek?

ERANTZUNA: Ez dakit. Ez da erraza. Baina horrek etorkizunean konponbide bat izan beharko du. Gorago igo behar badu mailak moduren bat aurkitu beharko du...

GALDERA: Selektibitatea edo...

ERANTZUNA: Ez dakit. Hori politikoei esan beharko lukete. Baina Unibertsitate osoaren problema da. Esaterako, gure garaian filosofia ikasterakoan grekera eta latina bi urtez ikasten ziren. Oinarri batzuk hartzen ziren. Gaur berriz espezializaziora jotzen da segituan. Espezializatzea ondo dago, baina lehen oinarri sendo bat edukita. Oinarri hori uste dut jeitsi dela behera.

GALDERA: Grekeraren garrantzia... «Jakintza Baitha» elkarteak ere halako zerbait azpimarratzen du...

ERANTZUNA: Federiko Krutwig, ni eta beste batzuk ari gara horretan. Hizkuntza gre-

UEU

unibertsitatea

“Euskaltzaindiak gauza minimoak egin behar ditu.

grekera

koa ikastea bakarrik ez da. Zergatik ikasi behar da? Europako kulturaren oinarria Grezian zabaldu delako. Kultura zabalaren oinarria diot, ze gero badaude kultura etnikoak ere. Eta jakina, guk kultura arazoa aurrera eramn nahi badugu, oinarri bi beharko ditugu: bat, kultura etnikoa, tradizioz euskaldunen bidetik datorkiguna, eta bestea, grekoa, Europa sortu duen zibilizazioaren mundua. Alde horretatik garrantzi handikoa da grekoa.

GALDERA: Ze helbururekin? Oinarri horiek ezagutzea bakarrik?

ERANTZUNA: Grekoa, Unibertsitatean, Erdi Aroan ere estudiatu izan da. Eta egia esateko hori da Europako memoria kulturalean dagoen gauza bat. Antzinako gauza estudiaturik, iraganak etorkizunean proiektatzen du zera bat, eta orduan Erdi Aroan hainbat hitz sartu dira kulturaren bidez grekotik. Hitz horiek ez datoz grekeratik zuzenean. Kulturaren bidez sartu da.

GALDERA: Euskararentzat ongarri litzateke...

kultura

ERANTZUNA: Askoz ere hobeto litzateke jendeak horrezaz gehiago baleki. Ez genituzke erdal hitzak gaztelaniazko forman hartu-

ko. Kultura hitzak kultura mundu egiazko batetik hartuko genituzke.

GALDERA: Grekera erreibindikatu maileguetarako iturri bezala...

ERANTZUNA: Bai, eta grekera bakarrik ez. Latinetik esaterako jurisprudentzia osoa dator. Ezagutu egin behar da guzti hori.

GALDERA: Euskaltzaindiari aurpegitratzen dion puntuetako bat da hori. Euskararen beharretarako pauso geldoegiak ematen dituela eta erabakiak ia aditzean eta deklinabidean bakarrik hartu dituela, eta mailegutzan hainbat gauza dagoela erabakitzeke...

Euskaltzaindia

ERANTZUNA: Nik ez dut uste Euskaltzaindiak norma guzti horiek zehatz eta mehatz eman beharko litzuzkeenik. Euskaltzaindiak, kontuan izanik gure izkuntzaren egoera, momentu batzutan halako bide batzuk ematea ondo dago. Baina berez idazleek eta egin behar dute. Euskaltzaindiak gauza minimoak egin behar ditu. Dena egiten hasiko balitz norbait aterako litzateke ez duela egin behar esaten. Nik ez dut uste definizio gehiegi eman behar duenik. Euskaraz egin egin behar da. Egitean sortzen da hizkuntza.

GALDERA: Esaten da ordea oso atzetik doala, ankilosatuta dagoela...

“Bertsolaritza populuaren mailan egon da tradizioz.”

titulua

ERANTZUNA: Hizkuntza askotan ez dago akademiarik eta halaz ere hizkuntza sendoak dira. Hemen daukagu Frantzia egin zelako eta Espainian er esortu zelako. Bi polo horien artean gaudenez guk ere sortu genuen. Baina ingelesak ez du akademiarik eta hizkuntzarik sendoenetakoa da. Euskaltzaindiak azkarra-go joan behar duela? Akademiak hizkuntza biziaren atzetik joan behar du. Ez aurretik.

GALDERA: Euskarazko tituloak Euskaltzaindiak ematen zituen lehen. EGA titulua Jaur-laritzak ematen du gaur. Non ikusi da gobernu batek titulo akademikoak ematea?

EGA

ERANTZUNA: Jakina, Euskaltzaindiak ere ez zituen eman behar eta eman zituen. Eta inork ez zuen gaizki ikusi. Politika aldaketa-rekin pentsatu zen Euskaltzaindiak ez zuela segi behar horrekin. Etxenike zegoen orduan Hezkuntza Sailan, eta pentsatu zen bide administ-ratibotik eramango zela. Euskaltzaindiak jarraitu zuen Nafarroan ere ematen, bai-na orain Nafarroako gobernu-a da ematen duena. Ni nago, bai batean bai bestean, egin-kizun horren arduradun bezala. Zergatik esan zidaten neri... ez dakit.

GALDERA: Ze balore ematen diozu gaur egun EGA bati?

ERANTZUNA: Gauza bat da balio legala eta bestea egiazkoa. Balio legala ematen diotena da. Egiazkoa, hor eskatu nahi da minimo bat, euskarazko minimo batzuk eskatzen dira.

GALDERA: Askotan ikusten da ariketa ida-tziak ederki menderatzen dituztela eta ahoz-koetan sortzen dira gorabeherak.

ERANTZUNA: Hasieran, Euskaltzaindia ho-rrekin hasi zenean, euskaldun uholde bat eto-rri zen horretara. Gaur ordea euskaldunbe-rriak dira etortzen direnak. Hori Euskal He-rriak sufritu behar duen problema bat da...

GALDERA: Sufritu... ala ospatu?

ERANTZUNA: Alde batetik ospatu baina bes-tetik sufritu. Gauza atsegina da ikustea jende asko ari dela euskaraz ikasten, baina bestetik problema bat ere ba da.

GALDERA: Nola konpon daiteke problema hori?

ERANTZUNA: Ez dakit. Denborak konpondu beharko du. Titulua atera eta jarraitzen badu-te egunen batean euskaldun zaharrak izango dira.

GALDERA: Hizkuntza txirotu egiten da pro-zesu horretan?

ERANTZUNA: Lehenengo momentu batean bai. Baina gero aberastu ere egin daiteke.

GALDERA: Gaiá aldatuz, eta poeta ere baza-renez... Aldeka handian eman da poesian ur-te gutxitan. Nola ikusten duzu aldaketa hori?

ERANTZUNA: Arestiren denboratik ona al-daketa eman da dudarik gabe. Aresti, Otero... garai horretan, poesia soziala, nobela soziala-ren garai horretan, literatura lotu nahi zen mugimendu politikoarekin batera diktadura baten kontra. Hori kontestu horretan ikusi behar da. Blas de Otero ere pasa zen poesia mistiko batetik poesia sozialera. Poesia kon-prometitua egin nahi zen. Orduan diskutitzen zen formak ez zuela garrantzirik, zuek orain hizkuntzaren kontuan esaten duzuen bezala. Eta ni beti izan naiz horren kontra. Nik uste dut formak literaturan inportantzia handia duela. Arestik beti zaindu zuen forma.

Baina kontestu politiko hori aldatu da eta beste bide batzuk hartu dira. Zeharo normala da hori.

GALDERA: Poesia neurtua defenditu izan duzu inoiz, edo gutxienez erritmoduna.

ERANTZUNA: Librea ere egin izan dut eta ez dut uste nahita nahi ez neurtua egin behar denik. Baina poeta batek bere ofizioa jakin behar du eta neurtua egiten ere jakin behar du, nahiz eta gero librea egin, ofizioan sar-tzen bait da hori. Historian beti izan da neur-tua. Librea mende honetako kontua da. Poe-sia neurtua egiten dakienak eign dezake bes-tea ere. Ni pintorea naizenez, nere garaian esaten zen «para saber desdibujar hay que sa-ber dibujar muy bien». Hor daukazu Picasso-ren kasua.

GALDERA: Dena dela poesiak eta bertsolari-tzak ez dute zer ikusirik, ez?

ERANTZUNA: Arestik ez luke hori esango. Bertsolaritza da tradizioz populuaren mailan etorri den gauza bat. Eta orduan, populuaren

poesia

“Gaur jende askoz ere gehiago
arduratzen da hizkuntzarekin.

**bertsolari-
tza**

mailan denez gero, maila horretan da. Halaz eta guztiz ere, banaka banaka, maila altuago bat izan dutenak izan dira horretan ere. Edozein modutan ere ez dira sartu korronte zabalagoetan, nahiz eta korronte zabalagoek ere influentzia izan duten bertsolaritzan zeharka besterik ez bada ere. Hori ere poesia da. Bakarrik maila kontua da. Nik uste dut Arestik hori defenditzen duela eta poetatzat zituen zenbait bertsolari.

GALDERA: Eta zuk?

ERANTZUNA: Txirrita batek edo Xenpelar batek gauza onak egiten baditu, da berez duelako, baina ez du formazio literario bestelakorik. Beraz beste maila bat da.

GALDERA: Bertsolaritzan ere aldaketa asko eman dira. Badirudi osasuntsu dagoela...

ERANTZUNA: Bai, klaro, txapelketak egiten dira... eta hor ez da mugimendua eten. Hor neurtu egiten dute. Eta neurketa kentzen baduzu... ez dago bertsolaritzarik. Hori prebisio inportante bat da.

GALDERA: Hala ere gazteenek berritasunak egin dituzte gaien aldetik eta...

ERANTZUNA: Jakina. Euskal Herriko giroa aldatu egin da eta nola bertsolariak entzuten dutenaz eta ikusten dutenaz bertsoak egiten dituzten, orduan bertsoen gaia ere gaurko problematikara egokitu da.

GALDERA: Bukatzeko, egoera politikoak ze puntutaraino du inzidentzia hizkuntzaren egoeran? Nola ikusten duzu panorama gobernu berri posiblearen aurrean?

ERANTZUNA: Arestiren denboretan askoz ere jende gutxiago arduratzen zen euskararekin. Gaur, zorionez, askoz ere jende gehiago arduratzen da. Eta jende asko ari da euskaraz ikasten. Nahikoa den ala ez gadetu daiteke. Baina horrela da.

Gobernu bat denez geroztik laguntzak ere handiagoak dira. Horrek psikologikoki ere lagundu egiten du jendearen ardura horretara bultzatzen. Egoera lehen baino askoz ere hobea da argitaratzen diren gauzefarik eta dagoen mugimenduagatik. Galdetu daiteke aski den ala ez? Bueno, denborak esango du. Nik esango nuke jarraitu beharra dagoela guztiorrekin.

hizkuntza

Laura MINTEGI

Jaurlaritzaren subentzioa berarentzat delarik

Vasco Press, euskaraz ere arituko den albiste agentzia

Vasco Press informazio agentziak urtarrilan berriak euskaraz pasatzeko konpromezua hartu du. Proiektu hau Eusko Jaurlaritzaren laguntzaz gauzatuko da, lana burutuko duten kazetarien soldata ordaindukobait du. Gaurkoan enpresako zuzendaria den Antonio Petit—ekin izan gara proiektu berri honetaz hitz egitekotan.

Vasco Press albiste agentzia itzulpenean oinarrituko da euskarazko berriak ematerakoan.

ARGIA.— Enpresa honen sorrera, La Gaceta—an eman zen zatiketan koka dezakegu?

ANTONIO PETIT.— Beno, ez zen zatiketa bat izan. Garai hartan La Gaceta—ko zuzendaria nintzen eta orduan txen enpresak aldaketa ideologiko sakona egitea erabaki zuen —geroago nabaritu zen legez—, eta ados ez nengoe-

nez uko egin nuen. Orduan aztertzen hasi nintzen profesionalki neuzkan posibilitateak. Ideia burutuz gero profesionalak bilatzen hasi nintzen eta La Gaceta—ko zuzendaritzan aritutako staff—a hartu nuen nirekin lanean ziharduten, eta beste enpresetako batzu ere.

A.— Zatiketa hau, beraz, ideologia dela medio sortu zen?

A.P.— Bai, nire kasuan bai. Besteek gure arloan sortutako aukera miragarri honi ondo zeritzoten gainera, enpresako eskaintza berria izango balitz bezala.

A.— Vasco Press-en sorreran, asko komentatu zen Opus Dei—k babesten zuela...

A.P.— Ez, inola ere ez. Hau tontokeria hutsa da. Vasco Press enpresa osatzen dugun seiron laguntzaz eratzen da, ez dugu kanpoko diru iturririk. Enpresa eraiki genuenok (gerentea, erredaktore nagusia eta lau erredaktore) jarri genuen dirua. Geroago, hau aurrera zihoanez profesional batzu kontratatu behar izan genituen. Gehienetan, eta batez ere honako enpresetan ideologia emateko joera dago, zoriturrez.

A.— Vasco Press Euskadi mailako informazio agentzia bakarra al da?

A.P.— Euskal Herriaz soilik berriak ematen dituen informazio—agentzia bakarra gara. Egun, iniziatiba batzuk ezartzen ari dira eta guk ahal dugun neurrian bultzatu egiten ditugu. Euskadin, estatu mailako agentziek ere nola baiteko finkapena daukate.

A.— Zure eritziz agentziak zein egunkariak ideologi baten arabera osatu behar dira?

A.P.— Beno, hori segun. Esaterako, Deia—ko jabeek zentzu nazionalista ematen diote eta El Correo—koek espagnolista, baina hau zilegia da, merkatuan nahi duzun produktoa izatea funtzezkoa baita. Orduan, kazetaritzan dagoen enpresa batek ideologi bat izatea berezkoa da. Enpresa honetan adibidez gertatzen dena da jabeok kazetariak garelako eta ideologia nolabait alde batera uz-

Dagoeneko euskaraz diren komunikabideentzat lagungarri gertatuko da.

ten dugula. Gure kasuan honek ez du zentzu haundirik, zeren egunkari batek egin behar duena editorialak eta artikulak argitaratzea da, guk oster berriak bakarrik eman behar ditugu. Berria berez gertaera baten kontaketa da, eta horretan ideologiagutxi sar daiteke. Hala eta guztiz ere faktore bat dago: errealitateak behartzen zaitu ideologi desberdinak jarraitzen; orduan inpartzialak ez bagina ideologi batzuetako egunkarietan ez genuke edukiko izan dugun arrakasta.

A.— Baina objetibitateaz hitzegitea honako entepresetan ezin utopikoagoa da, ezta?

A.P.— Beno, baliteke, baina utopikoagoa da egunkari batetan aientzia batetan baino. Geuk adibidez bai Egin—en zein El Correo—n, Deia—n edo Eusko Irratian...gustora mugitzen gara.

A.— Egun, informazio-ajentzia bat euskaraz aritzea garrantzizko gauza da. Beraz, Hemen eta Egunaren agerpenak badu zer ikusirik?

A.P.— Horrek gaurkotu egin du eta guk inizatiba hauek begirunez dakuskigu, halere ez da horrela izan...esfortzu baten ondorioz aurkitu dugu gure enpresa ekonomikoki osasuntsu, izu-

garrizko perspektibekin eta profesionalki oso finkaturik dagoela. Geroztik, bi irtenbide geneukan: bata geunden bezalaxe jarraitzea eta bestea proiektu berri baten bidez enpresa hedatzea. Baina burutu genuen proiektua aurrera eramateko oztopo bikoitza topatu genuen, alde batetik euskararen normalizazioa bultzatzeke zegoela, eta bestalde desafio teknologiko baten beharrea geundela. Beraz erabaki genuen enpresa informatizatzea eta honen bidez hizkuntzaren arazoa oldartzea eguneroko informazioa euskaraz emanik.

A.— Dena den Eusko Jaurlaritzak egiten duena ez da papera nola edo hala betetzea?

A.P.— Hori horrela izan bada ere, egun ez da gertatzen. Orain arte eman diren eztabaidak politika mailan izan dira eta hori ez da egoki hizkuntza batetarako.

A.— Euskararen eskaria eskasa dela kontutan hartuz proiektu berri honi ez zenioke 'Iragarritako heriotz baten kronika' izenburua jarriko?

A.P.— Hau ez da 'Iragarritako heriotz baten kronika' bat. Lehenengo eta behin egiten duguna argi daukagulako....Oztopo anitz aurkituko dugula?

Hori badakigu, eta jakitun gaude dena dela ez gabiltza itsu itsuan, merkatu—azterketa bat egin dugu eta.

A.— Nola bilakatu zen proiektu honen hautaketa?

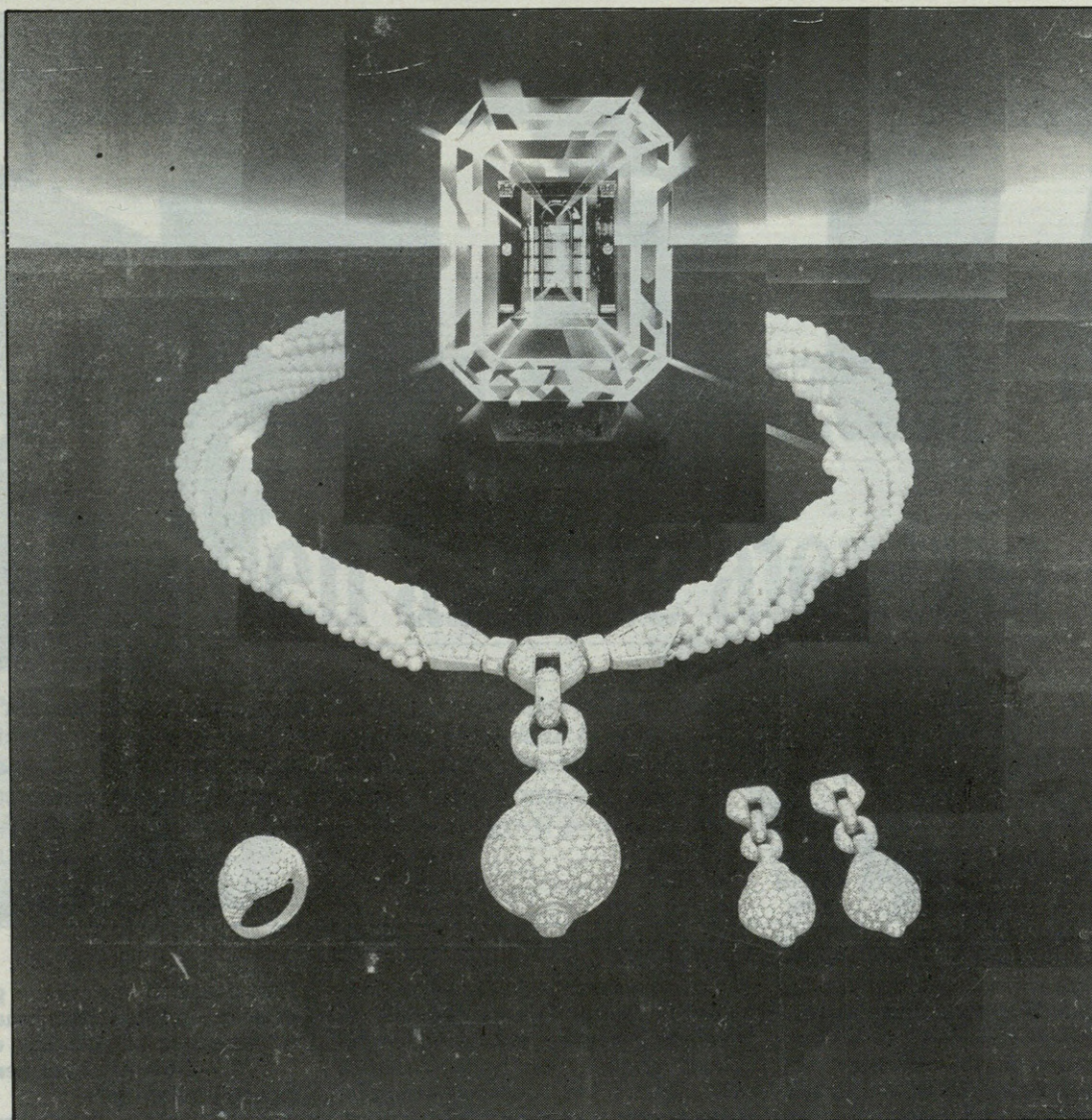
A.P.— Eusko Jaurlaritzak komunikabideetarako urteroko aurrekontuak ditu. Udan administrazioak estatu eta bertako aientziak proiektu bat aurkezteko deitzen gaitu. Lan bikainak aurkeztu ziren, haien artean gurea, aukeratu izan zena.

A.— Prentsan agertu da linguistikan 'esperto' batzu kontratatuko dituzuela. Nola gauzatuko da guzti hau?

A.P.— Komunikabideetan arintasunez lan egiten da, eta hizkuntza —euskara kasu honetan— egoera normalizatura eramane beharra dago. Akatsik egon ez dadin eta lana ondo egiteko asmoz linguistiko talde hori gure plantilan sartzea egokia zela uste genuen, eta horregatik esango nuke gure lana euskara arloan gero eta hobeagoa izango dela.

Guzti hau martxan dago, eta Urtarrilerako Vasco Press—en zerbitzua euskaraz izango duzue.

PAKOS

Perlak, itsaspeko pitxiak

Gizon-emakumeak historian zehar pitxi mota anitz erabili izan ditu bere bizilekuak, tresnak, jazkiak, eta bere pertsona bera ere apaintzeko. Pitxi hauen balioa, normalean, eskuratzeko duten eta izan duten zailtasunaren kili-kolokan egon da. Batzuk mehatzetatik atera dira, besteak abere eta landareetatik, eta itsas azpitik aterak ere badira. Agian pitxi bat baino gehiago direlako, edo agian bere zuritasun borobilaren baitan ozeanoaren magia ezkutu eta misteriozua gordetzen delako.

Mundu osoko literaturan toki garrantzitsu bat eduki dute perlak eta, olerki-gintzan oso metafora egokia eta aproposa izan da beti argitasuna eta edertasuna adierazteko.

Perlaren erabilera historian zehar

Nahiz eta xehetasun haundirik ez egon, dirudienez, perla gure historiaren

lehenbiziko garaietatik datorkigu, eta suposatzen denez, prehistoriaren iluntasunean bizi izan zen gizonak ezagutzen zuen, apaindura bezala ere erabiltzen zuelarik.

Lehen datuek Pertsiar Kolkora garatzate, eta datu hauek esaten digute, bere urbazterretatik etengabe ko karabana luzeak antolatzen ziren Ekialde Zibilizatuaren herrialdeak aprobisio-natzeko, batez ere merkatu honen kontsumatzaile haundienak ziren India eta Txina. Denborarekin, perla Europara iritsi zen, eta iritsi bezain laister balio haundiko pitxitzat hartu zen.

Laister bilakatu zen pitxi apreziatu

Semaforo beltza

eta garrantzitsuena, eta mundu zibilizatuaren jerarkiak bere ekialdear arrastoaren atzetik ipini ziren beren ondusun eta altxorak haunditzeko nahiean. Perlek denetako balio izan zuten, andre ederrak apaintzeko, altxorak haunditzeko, eta zenbait datuetatik atera dugunez baita militar kanpainak antola ahal izateko.

Egipton oso famatua izan da beti, eta garai bateko faraoiak pitxi hauen karanen bidezko etorrera ziurtatzen edeki saiatu ziren. Kleopatra izeneko faraoisa ospetsuak, perla urtuen brindis baten bidez, Marko Antonio erromatarrekin egindako pakezko hitzarmena itxi zuen.

Perlaren sekretu ezkutua eta bere lorpena

Nahiz eta gure eguneroko bizitzan perla present egon, jende askok ez daki ondo zer den eta nondik eta nola sortzen den. Perla ostra izeneko itsaskiaren barrutik ateratzen dela denok dakigun gauza da.

Ikerlariak esaten digutenez, perla ostraren autodefentsa bide bat da; ostraren barruan zerbaitek arrotza sartzerakoan, inguratu eta estali nahiean, itsaski honek kristalezko kapa mikroskopikoak sortzen ditu, denboraren poderioz perlak jaioko direlarik.

Mende honen hasieran Kokichi Mikimoto japoniarrak ostraren autodefentsa bidea aurkitu zuen eta, 1906. urtean landutako lehen perla lortu zuen. Jendeak ez zuen sinistu Mikimotoaren aurkikuntza, 1950. urte arte japoniarren perlak nazioarteko merkatuan onartu gabe geratu zirelarik.

Gaur egun, merkatuan dauden perla gehienak landutakoak dira, Japon, Estatu Batuak eta Txina direlarik beren produktore eta merkatari nagusienak.

XX. mendeko perla landutakoa

Gaur egun perlak ez dira ekialdeko itsasoetatik bakarrik ateratzen, kopuru haundienak japoniar, ipar amerikar eta txinatar laborategi akustikoetatik lortzen direlarik. Ibaietako ostrek sistema defentsibo bera dute baina ez dira kalitate berdinekoak. Perla beltzak ere badaude, zuriak bezain ederrak eta boro-bilak, baina kristal beltz distiratsu batez sortutakoak. Azken hauek oso apreziatuak dira Frantziako eta Amerikako merkatuetan, Ekialdean ia erabiltzen ez delarik.

Karlos BARRENTSORO

EZ al dakizue zer gertatu zitzaion Lazko Txikiri *stop* seinale batekin? Laister kontatuko dizuet. Itxaron zaitetzte, momentuz. Hemen idazten dizuen askatzailea duzue, Zirkulazio Arautegiari dagokionez ezik. Baina ez ezazue fanatikoa naizela pentsa. Are gehiago, zirkulazio arazoetan tantaka tantaka eszeptikoa bihurtzen naizela esan liteke. Bilakaera hau, hala ere, ez da ganoragabekotasunaren frutua, ikerketa sakon eta luzearena baizik. Gazetaritza berriaren garaian bezala, esperientzia bizidun eta zuzenetik atera ditut nire ondorioak zirkulazioarekiko. Ikerketa hortan kale eta bideko keinu guztietan ezin dugula obeditu argi eta garbi nabaritzen da. Ahal dugu, noski; baina ez da komenigarria gure metalezko azalerako. Lehen esan dudanez bezala, gazetaritza berri eta ausartagarrian oinarritzen dut nire teoria. Horrela, lehen egunean katxarro zaharreko bolantean jarri nintzen eta, otoiz gisaz, nire buruari seinale denak hitzez-hitz jarraitzeko zin egin nion.

Laugarren martxa sartu bezain laister, errepidean jadanik, aukera ederra aurkeztu zitzaidan ene enkuesta bizipenkorra hasteko. Galda-kaoko sarrera berean argi gorri piztu zitzaidan. Hor bertan, aurrean, hoge metro lerrora iritsi baino lehenago. Nik, orduan, Zirkulazio Bibliako bertsikulo eztaikitzen batera zintzoz, oina sartu nion frenora. Skrrietxs. Hobe nuke hori ez egitea. Guztia-kargatzen-dut-eta bestalde-hegazkina-baino-azkarrago-hegazten-dut-Californiako-basamortuz-gainetik-trumoiaren-semea-naizelako horrelako furgoneta baten musua atzetik barneratu zitzaidan. Ukondoan uki niezaiokeen paratxokea. Xehetasun hau kaseteen grabatzen ari nintzanean furgonetazale oso aserre zirudiela ispilutik oihartu nuen. Batez ere —katxarro zaharari gelditzen zitzaizkion xafletatik jalgi nintzanean egiaztatu nuen— Gu Gara Japoniarrak Nissan Panzer Superblindatua popatik sartu zitzaiolako. Erdi txatarratu geratu ziren bai furgoneta bai Nissanaren atzetik zetorren Buick funenbrea. Baina hori ez zan txarrena. Ikusmen heltzen zueneraino antiabangoardiako expresionismo polikromoaren azken *happening* a trafiko deritzotena zirudien. («Txatarra polita da», Don Hormigonon esana). Irain eta biraoek zulatzen ninduten. Eskuan neraman Zirkulazio Arautegia ez zuen ezertarako balio. Zientzia Zehatzak eta Legeak ezin dezakegula nahas pentsatu nuen furgonetazalearen ukabilkada jasan baino lehenago.

Bilbora itzultzen nintzanean, bariantean dagoen tuneleko sarrera ohar haundi bat ikusi nuen. 80. Abiadura mugaturik. Kontuz. Martxa aldatu nion katxarriori eta, batera, Bernaolak eta Halfterrek igandeko arrantsalde euidun batean konposa zezakeen zerbaitek nire inguruan lehertu egin zuen. Atzetik Leyland batek faroak bota zizkidan begietara, erensuge gisaz harnaska. Nahiz eta oso beldurtuta nengoen, lege debekagarri askoz eta baimengarri gitxiz gaurko gizartea egina dela kontsideratu nuene. Martxa aldatu nion beraz katxarriori eta bapatean, zas, flasha. Ertzantzaren flasha esan nahi dut: hots, argazkia, multa. Flasha hark bere flasha buruzkoarekin bat egin zuen. Lazkao Txiki. Lazkao Txiki baserritik zetorren eta, frenatu egin arren, ez zuen zehatz-zehatzki *stop* a errespetatu. Badakizue nola den. Orduan, hor alboan izkurturik zegoen ertzaina hurbildu zitzaion. «Ez al duzu *stop* a ikusi?» Eta Lazkao? «*Esto* a ikusi dut, baina hi ez».

R. CASTELLANO

Noiz Ala eta noiz Edo?

Nire gaurko sasi-maixueria goiko alkartitzetaz izango da. Gaur egunean euskeraz entzun eta irakurtzen diren eta nik ezkerreko begiarekin begiratzen diodan okerkeria bat, Ala ta Edo sarritan gaizki erabiltzea da, bataren ordeztasuna esatea ta idaztea.

Bear izan ezkerreko gaizki esandako eundak esaldi emen jarriko nituke, baiña amar erakutsiko ditut luzeez ez izateko; danak gaizki daude alkartitz kontuan nire ustez. Egillen izen ta guztia djoaz auziari garrantzi geiago emateko, ea bein argitzen degun, arau zeatzak ematea zailla ez dan kontu au.

Lenbiziko bost esaldiak Ala kendu ta Edo eraman bear dute, ta beste bostak, alderantzira, daramaten Edo kendu ta Ala eraman bear dutenak dira.

«Ta zuek zaitutegu gure aurren ama ala amagai». (Lizardi).

«Bat ala bestea hautatu beharko litzate3ke horien iduriz». (Villasante)

«Jaingo bat izatea ala ez izatea niretzat berdina da». (Zatarain).

«Izkuntza baten gitarra mintza bide izan ala ez izanean datza». (Aita Berriatua).

«Zer da, Jauna, ezkertar ala eskubitar izatea?». (Bordari)

«Ez dizut katolikoa zeran edo ez galdetuko». (Don Manuel Lekuona)

«Ez dakit laburra edo iraunkorra den horren behar ordua, baina dala diot presatua». (P. Larzabal)

«Mutillak aguazillari, zaindari ziria sartu eutsen edo ez... geldi bedi ori kape-la baten». (A. Zubikarai)

«Hala ere galdetu behar da egunkari batek interes jakin batzuren erantzun izan behar guen edo benetakoa suertatzen ari den errealtatearen isladapen». (A. Lertxundi).

... planteatzen den arazoa da esaboterearen laguntza horrek eskatzen duen prezioa ordaintzea merezi duen edo ez. (P. Aristi).

Ikusten denez, esaldiok, danak edo geienak, goren-go maillako idazleei artuak dira.

Auzi au antziñakoa da. Idazle batzuk beñere ez zuten erabiltzen Ala alkartitza; Mogel»en Peru Abarka'n eta Iztueta'ren Gipuzkoako Dantzak liburuetan Edo dator bakarrik, Ala beñere ez. Ez da geroagoko Kresala'n ere.

Aipatu ditudan idazleak bezela orduko guztiak Edo bakarrik erabillil ba'lute, auxe dala erderazko O alkartitza euskeratzen duan jator bakarra esango nuke, ta Ala geroago sartutako berrikeria bat. Baiña ez; orduan ere ezaguna zan Ala. Idazlerik geienak alkartitz biok erabiltzen zituzten eta ez nolana, bakoitzari zegokionean baizik. Alaxe, Axular'ek, Añibarro'k, Bartolome'k, Uriarte'k eta abarrek.

Geroago Azkue oartu zan ontan egiten ziran okerrakin eta Iztegiaren eta Morfologia Vasca'n itz egin zuan auziaz. Iztegiaren ola dio Edo-ri buruz:

«Se abusa de él haciendo usurpar el puesto de Ala y Zein o Nai, Naiz».

Eta Morfologia Vasca'n, iztegiaren esandakoa ere sartuaz, ola dio:

«De Ala se ha hecho algún abuso en nuestros días a partir de Arana Goiri».

Ikusten denez antziña sarritan erabiltzen zuten Edo Alaren tokian; eta baita geroago ere gure egunetaraño, Auspoa'ko liburuetan ikusi genezakeanaz. Ta ortara oituta gaudelako oker ori ongi esana ba'litz bezela artzen dute gure belarriak. Baiña gaur egunean kulturako jendea alderantziko jo-

kera artzen asi da; idazleak, eskola maixuak, komunikabideetako itzleriak eta olkoak erdi baztertu egin dute Edo ta bear danean ere Ala sartu. Ta euskeraz gehien mintzatzen dan jendeari arrotz egiten zaizkio orrelako esaldiak. «Euskalerria il ala biziko burrukan dabil» ta antzeko esaldiak, gaizki-gaizki esanak, min ematen digute.

Goiko esaldi ori ta antzekoak ongi esandakotzat artzen dituztenen iritziz, Edo, sinonimuetan (a) ta gauza bat edo bestea aukeratzea berdina danean (b) bakarrik erabilli bear da:

a) «Biertik aurrera izparringiak edo periodikuak 50 laurleko balioko du».

b) «Berdin zait ardoa edo sagardoa edan».

Ta ez; Edo, zeregin geiagotarako da, alkartitz biak erabiltzen zituzten antziñako idazleen liburuetan oartzten geranez.

Nire ustez, auzi ontan arauak jartzeko, Ala noiz erabilli bear dan esatea da errezena. Ta jakina, Peru Grullo'rekin diot: Ala eraman bear ez duten beste guztiak Edo eraman bear dute.

Ala, zuzeneko galderetan (A) ta zearkako galdetan (nolabait esatearren) (B) erabilli bear da bakarrik.

A) «Zer nai dezute, Barrabas ala Kristo deritzan Jesus? (Leizarraga).

B) «Ez dakit berba egin ala mutu egon». (Arrese Beitia).

Emen oar auek egin bear dira goiko esaldi oietaz.

A) Galdera, alkartitzak alkartzen dituan bi itz edo dandalakoetatik zein aukeratu bear dan jakiteko danean, esan bezela, Ala eraman bear du. Baiña esaldi batzuk osorik artuta galderak izaten diran arren, bertako galdera ez da izaten alkartitzak alkartzen dituan bi itzetatik zein aukeratzetan dan jakiteko, beste zerbait jakiteko baizik; ta alakoetan Edo eraman bear dute. Ara alako bat ondoren:

«Noiz ediren zinitugun guk gose edo egarri?» (Gero).

Or ez da galdetzen gose ala egarri izan zan, ez; ori gauza jakina zan galdera

egin zuanarentzat. Galdera, modu ortan «noiz» aurkitu zan jakin naiean egindakoa da. Ta orregatik, galderak alkartitzarekin zer ikusirik ez dualako, ez darama Ala, Edo baizik.

B) Bestea. Esaldi orrek erderaz (si) darama (ez dakit zer esanaikoa): «No se si hablar o estar callado (mudo)».

Baiña «si» ori baldintzakoa danean Edo eraman bear du.

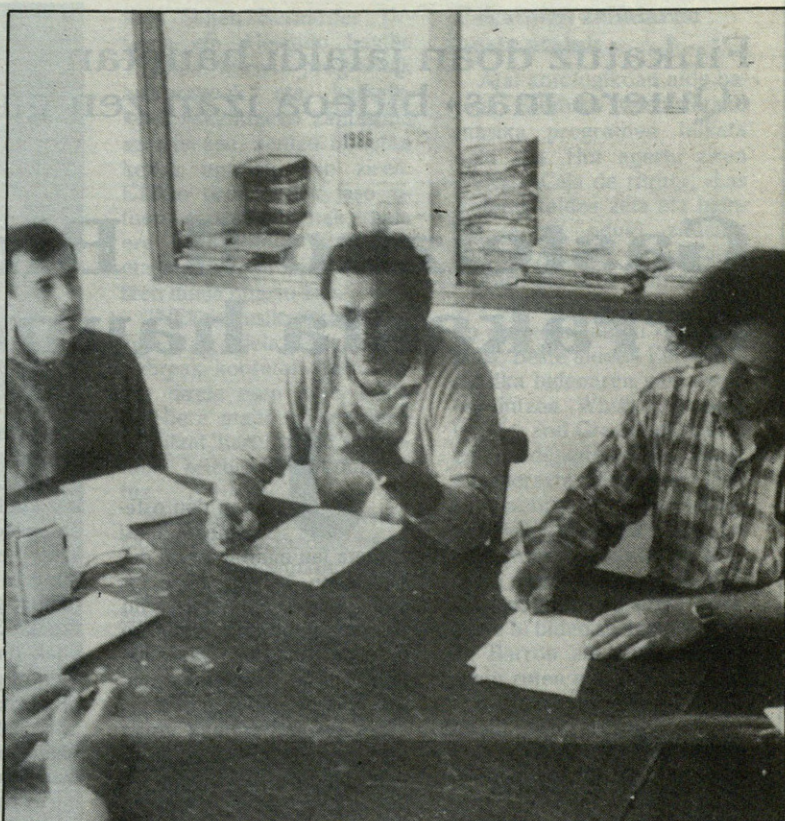
Aita biar edo etzi etortzen ba'da, Bilbo'ra osterabat egingo degu alkarrekin, baiña geroago etortzen ba'da ezin egin izango degu. «Si papá viene mañana o pasado haremos juntos un viaje a Bilbao, pero si viene después no lo podremos hacer».

Ta onenbestekin gukatzten det gaurkoa.

KAMINAZPI

Getariko zine basko festibala Sagaio, Donibane Lohizune-Ziburu-ko Kultur Elkarteak euskal zinema astea antolatu zuen abenduaren 8tik 13a bitartean. Hasiera batean zinetikirik geratu baldin baziren ere euskal zinema aste honetako iragarri proiektzioak pantailaratzeko, hala ere Ghetariko *Getarienea* zinema aretoarekin kontatu ahal izan dute, Olearn «Bandera beltza», Trekuren «Itsas barnean», Berasategiren «Kalabaza Triponzia», Ezeizaren «Ikuska 18», Rebolledoren «Betirako sua», Agirreren «Katalina Erausoko» eta Armendari-zen «27 ordu» filmak ikusteko aukera emanaz. Hala-ber, mahai-inguru bat ere prestatu zen, nora ailegatzeko Hegoaldeko zenbait partaidek arazoak ukan zituen muga, J.M. Gutierrez eta Elorza zinegileak eta Sistiaga pintoreak baino hitzegin izan ez zutelarik.

Murgil taldea euskal marginatuez Oraindikan gogoan izango dituzue Gordailu argitale-txearekin «Murgil taldeak» plazaratu dituen historia liburuak: Euskal Herriko matxinadak, kontrabandoa, baleen arrantza edota sorginak eta beraien inguruko errepresioa mamitzen zizutzenak. Oraingoan beste berri bat eman dute argitara, eta urtarilean beste bat kaleratzeko pronto dago. «Donostia Gipuzkoaren kontra» da oraintsu eka-ri duten berria, historiaren inguruko hiztegi zeha-tza, instituzio, kargu, zerga etabarrak euskaraz ema-nak, frantses, kastillano eta ingelesezko itzulpenekin batera. Urtarrilerako atondu dutena berriz, «Gutxi-en-goak eta marginatuak Euskal Herrian» izango da, agote, judu, ijito eta baztertu ororen historia aztergai hartuta.

Iparraldeko euskal prentsaren gaua ospatu zen Makean.— Makean, Lapurdiko lurretan, Iparraldeko prentsa abertzalearen topaketa gaua burutu zen joan den asteko larunbatean, *Herriz Herri* aldizkariak, *Gure Irratiak*, *Xiberoko Botzak* eta *Irulegiko Irratiak* antolatutik. Bertara, euskara eta prentsaz mintzatzera, aitatu lau komunikabideez gain, *Herria*, *Ekaitza*, *Abil*, *Ateka*, *Enbata* aldizkariak eta *Patxaran* eta *Desastre* fanzineak hurbildu ziren, Hegoaldetik ARGIAren partaidetza ere nabarmendu zelarik. Mahai-inguru hartatik ateratako emaitzarik azpimarragarriena «Herriz Herri»ko boze-ramaileak aztergai ipinitako proposamena izan zen: elkaturiko aldizkari eta irratiaren egunkari bat plazaratzekoa alegia, zeina zabala izango litzate-keen abertzaletasunari dagokionez, beti ere «Sud-Ouest» egunkariaren mono-polioari aurre egiteko intentzioz. Segidan, kantaldiak eta festa, bertsolari, tri-kitilari eta komikoekin.

Nafar ikastolak diru murrizketen beldur Nafarroako Ikastolen Elkarteak arras kezkatutik azaldu da, aurtengo laugarren trimestrean Nafarroako Gobernutik jasotako dirulaguntza murriztuaren kausaz. Elkartearen eritziz, Gobernuak halako jarrerari jarraikiko badio datozen urteotan, ziurtzat jo daiteke astiro ikastolak beren ateak ixteko beharrraino bul-tzatuak izango direl. Oraingoan, murrizketak Tafalla, Etxarri-Aranaz, Eugi, Le-kunberri, Irunberri, Uharte Arakil, Hiruerri eta labengo aurrekolatan suerta-tu dira, Gobernuak gutxiengotzat ipinitako ikasle kopuruetara iristen ez dire-lako. Egoeraren aurrean nolabaiteko konponbideak eskatzeko eta hartutako murrizketa erabakiak salatzeke, larunbatean Plaza del Castillotik Diputazio-rainoko manifestaldiari ekin zitzaion.

Pizkundearen biltzar nagusia Hazparnen Pasatu den asteko gure aldizkariako kultur atari honetan jakin arazi genizuen Pizkundeak Euskal Herriko Kultur Etxea utzi egin zuela, bertako Kon-tseilu Jeneralak Hazparneko *Eihartzea*, Izurako *Hize Berri* eta Zuberoako *Uhaitza* kultur etxeei ukatuta-ko 150.000 liberetako dirulaguntza ukapena zio. Egoera aztertu eta horren inguruan mintzatzeko, larunbatean Pizkundearen biltzar nagusia burutu zen Hazparnen, Seaska eta AEKren laguntza osoa jaso zuela-rik. Seaskak hain zuzen agiri bat zabaldu zuen, non bere elkartasuna aditzera ematen zuen, bidenabar euskararen eta euskal kulturaren zerbitzuei egiten zaizkien behin eta berritako-erasoak salatuz, Kultur Etxeak, AEK eta Seaska bera barne.

Finkatuz doan jaialdi hauetan
«Quiero más» bideoa izan zen garaile

Gasteizko II. Bideoaldiak arrakasta haundia lortu du

**Musika-bideo
arloan Estatu
mailan dagoen
jaialdi
garrantzitsuena
ospatu da
Gasteizen
azken
egunetan:
Gasteizko
Musika
Bideoaren II.
Jaialdia.**

J oan den ostegunean hasi zen eta lau egun iraundu du. Lau egun hauen zehar eskaintza ugari eta zabala izan da eta publikoak egunero bete du Villa Suso Jauregia, non mota guztietako bideoak ikusi ahal izan dira.

Sei sari ezberdinak eman dira. Irabazlea hemen ikusi den bideo laburretariko bat, «Quiero más» izenpean izan da (minutu ta erdi bat irauten duela). Bigarren saria Decibelios taldearen «Ningún nombre de mujer» bideoak eraman du. Euskaraz egindako testu onenaren egilea Josu Landa izan da Hertzainak bideoagatik. Gidoi onena Manolo Rayak «Temperamento Cañi» egin duena izan da, eta soinu banda onenaren egilea «El último de la fila» taldea izan da «Aviones Plateados» bideoan egindako abestiagatik.

Epaimahaikoak emandako sari hauekin batera antolatzailleek, Araba Sauditak, beste sari berezi bat eman dio Korroskada talde gasteiztarraren «Torero» bideoari.

Musika bideoaren jaialdi hau igaz sortu zen, Donostiako desagertu zenean utzitako hutsunea bete asmoz. Ordura arte Donostiako zinema jaialdiari lotuta zegoen. Beraz igaz zen Gasteizko jaialdiaren lehen urtea eta arrakasta haundia eduki zuen modestuagoa izan arren. Aurtin jaialdia finkatu dela esan daiteke. Igazkoan bakarrik Euskal Herriak egindako bideoak sartzen baziren aurtengoan estatu osoko bideoak onartu dira.

Bestelako aldaketak ere izan dira. Aukeratutako lekua, Villa Suso Jauregia as-

koz egokiagoa izan da, nahiz eta areto batzu batzutan txikiak geratu. Aurrekontuak bikoiztu egin dira eta ia 6 milloi gastatu ditu udaltxeak. Sariak ere haundia goak dira guztira milloi bat baino gehiagotara heltzen direlarik. Parte hartzeko oinarriak antzekoak dira, baina formato mailak kendu izan dira. Ez da inolako mugarik aurkeztu diren lanei jarri. Edozein gai, hizkuntza eta iraupenak balio zuen. Gainera egileak nahi zituen adinak aurkeztu zezakeen, denak zinta berean egoteko baldintzarekin.

Sariketan barietate zabala

Epaimahaia bideo, musika, arte eta komunikabideetan lanean ibiltzen diren bost profesionalen osatu dute: Manuel Herga, «Arsenal» TV3ko programaren zuzendaria, Julian Fernandez «Siniestro total» taldeko musikaria, Angel S. Marquindey «El Pais»eko igande eranskineko idazlari nagusia, Manuel Gutierrez Aragon zine zuzendaria eta Xabier Montoya «M-ak» taldeko musikaria. Ikusten denez ospe haundiko jendea, jaialdiaren zuzendaria, Diego Manrique Bezala.

Lehiaketan parte hartu duten bideoak mota guztieta-koak izan dira 120 baino gehiago aurkeztu dira eta aukera bat egin behar izan da, azkenean 60 partaide zirelarik. Batzu ordu erdikoak, beste batzu ez ziren bost minututara heltzen. Baziren bideo-klip konbentzionalak, hots, kantu batean oinarrituriko irudiak, bai kontzertua bai histori bat. Baina asko

bideo-arte edo bideo esperimentalaren arloan ziren, jakina, horrek ez du zerikusirik kalitatearekin, baina publikoari batzutan nekagarriak izaten zaizkie, batez ere oso luzeak badira eta orduerdikoak ere baziren.

Batzu izugarriko medio teknikoak erabili dituzte, beste batzu horretan nahiko larri ibili direlarik, nahiz eta askotan medio eskas horietatik probetxu haundia atera. Ugartasun eta barietate hauek lehen mailako lehia-keta bihurtu dela erakusten dute.

Euskal Herrian sortutako 33 bideoetatik 20 pasatu ziren egindako aukeraketa, baina bakarrik 3 izan dira euskaraz eginak, «Balea», «Hertzainak» eta «Sarri» izenekoak. Baina euskara beste era salagarriago batean bazterturik geratu da. Berriro ere, antzerki jaialdian gertatu zenez programa erdaraz argitaratu izan da. Azala eta lehenengo agurrak elebidunak izanik hortik aurrera dana gastalaineraz irakurri behar, eta hori Udaletxearen euskara zerbitzuaren laguntza eta guztiz.

Publikoak egunero bete ditu Villa Suson prestatutako hiru aretoak, batzutan lekua aurkitzea zaila edo ezinezkoa izanik. Honek ere izugarriko arrakasta erakusten du. Igaz gertatu zen bezala giro gazteak menperatu du Gasteizko jauregia eta ez da ia adineko publikorik ikusi. Arrakasta haundiagoko eguna larunbata izan zen. Arratsaldeko lehen orduetatik eskaintza interesgarria zen. Jendea erakarri zuena bertako taldeen lana zela nabaritu zen. Hala gertatu zen «Cica-

triz, Hertzainak eta Angelic Upstars» taldeen bideo-kontzertuaren proiektzioan. Lehiaketa atalean ere interes bera zegoen eta bideo txalokatuenak «Hertzainak» eta «Korroskada» taldearen «Torero» izan ziren. Horiak ikusi ondoren jendea aldentzen hasi zen. Azken egunean, igandean, saio berezia ospatu zen. Guridi antzokian. Han bideo bilduma batzua ikusi ondoren sariak banatu ziren eta zegokien bideoak ikusi ahal izan ziren. «El último de la fila»ri abesti onenagatik, Manolo Rayari gidoi onenagatik, Josu Landari euskarazko testu onenagatik, Decibeliosen «Ningún nombre de mujer»en konda-tze efikazagatik eta forma eta edukia-aren arteko orekagatik, eta «Quiero más» bideoari bideo-kliparen konzeptura moldatuta egoteagatik izan ziren bost sari ofizialak. Hemen ere «Hertzainak» izan zen txalokatuena.

Jendea ez zegoen pozik sariarekin eta hala erakutsi zuen txistuka eginez lehen saria ematean. Bideo hau pu-

blizitatearen gaia aztertzen du denbora labur batean eta nahiko efektiboki. Orduan Araba Sauditakoek ia azken momentuak beraiek erabakitako ustegabeko sari bat eman zioten «Torero» bideoari, martxa eta erritmo haundiena izateagatik. Horrekin bakarrik publikoak berak «Korroskada»ri emandako saria edo onartzea azpimarratu zen, izugarritzko egin baitzuen.

Anitz kexa telebistako musika programak direla eta

Sariketa ez ezik beste atal batzua izan dira jaialdian; horrek barietate eta aukeratzeko eskaintza haundia eman du. Aldi berean hiru areto ezberdinetan musika-bideo mota ezberdinak ikusten ziren. Honekin batera mahai-inguru bat antolatu zen larunbateko goizean. Honen gaia «Estatuko telebistako musika programak» izan zen eta bost parteidek hartu zuten parte. Manuel Herga TV3koa, Carlos Tena TVEkoa, Jose Mª Argoitia ETB-

koa, Senen Bernander TV-Gkoa eta Alejandro Lavilla TVEkoa. Musika programak aurrerakoak eta kalitatekoak eskeintzeko zailtasuna aztertu zen, zentzu honetan kexak ugariak izan ziren. ETBko ordezkariak jaso zituen eraso gehienak, hala ere ETBk bideo kontzertu eta musika sail anitz eskeintzen duela onartu zen.

TVEko musika programa-zioa txarra dela baina medio pobreak kontutan hartu behar direla esan zute. Baita ere bere maila ez zen hain baxutzat hartu beste herrietako telebistekin gonbaratuz.

Musikaren tratamendu kaxkarraren arrazoiak bezala medio ekonomikoaren falta, burokratizazioa eta politizazioa aipatu ziren. Zentzu honetan Carlos Tenak bere exanplua azaldu zen, Euskal Herriko talde bat eramatekotan aurretik abestien letrak aurkeztu behar ditu onartua izateko ala ez. Bestalde bideo-klipen buruz behienetan publizitateko produktu hutsak direla esan zen eta zaila dela arte asko beraientzat aurkitzea.

Goizeko 12etan hasten zen bideo erakusketa. Orduan satelitearen bidez «Music-box» musika kanalarekin konexioa egiten zen. Aipatu behar da ETBk ere egunero bi aldiz «Music box»en programazioa emititzen zuela. Gainera «Pantalla libre» eta «Video a la carta» atalak eskaintzen ziren.

Lehenean nahi zuenak bere bideo lana eraman zezakeen han projektatzeko eta bigarrenean publikoak zerrenda luze baten bideoak aukeratu zitzaizkeen, jakina, bere txanda itxoiten. Atal hauetan ere sariketan sartzeko aukeraketa gainditu ez zituenak projektatu ziren.

Arratsaldean beste atalek zuten haien txanda. Atal informatiboan konputagailuz egindako irudiak aztertu dira makina lan erakusten, bai estatuan, bai mundu osoan. Atal berean bideo-publizitate poparen erakusketa izan zen, pop-artetik eta pop-musikatik jasandako eraginak hemen ikusi ziren bezalako spotak edo iragarkiak sortu ditu.

Eskaintza zabalaren beste atalak

Atal antologikoan alde batetik Estatuko telebistako musika programen bilketa egin zen. Hor agertu ziren TVEko «Caja de ritmo», «Las Vulpes» taldea zela eta hainbat arazo eduki zituen, TVEko Arsenal aktualitatea kultura eta arte ekintzen bidez aztertzen dela, eta ETBko ezaguna zaigun «Horkon-pop». Beste aldetik Europako musika bideoaren panorama eskaintzen Winston Tongo, Godley and Greene eta beste egile independenteen lanak ezagueraziz. Baita ere USAko panorama, John Jabornen lana eta New Yorkeko «Hip-Hop» bazterretako arte mota hori. Bideo punk alemaniarren bilduma eta beste bi bideo sortzailek, Steve Barron eta Don Lettsek osatu zuten atal hau.

Bideo kontzertu ugari izan ziren, John Lennon, Deep Purple, Peter Tosh, Cicatriz, Hertzainak eta Angelic Upstairs taldeenak beste batzuen artean. Hiru aretoetik aparte bazegoen beste leku bat bideodiskaren bidez egindako lanak erakusteko.

Jaialdiaren azken eguneko goizean atal berezi bat ireki zen, haur programazioa nahiz eta heldu askok ere bideo horietaz gozatu.

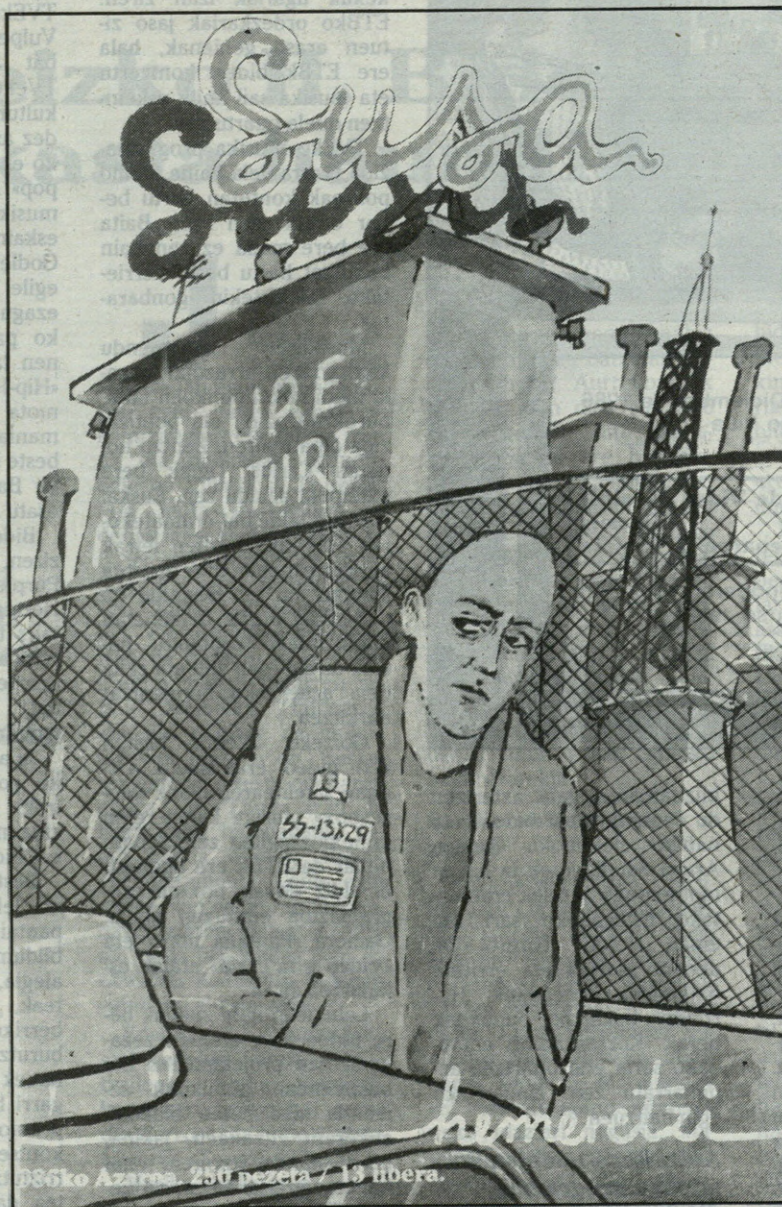
Bestalde sariak eman baino lehen Guridi antzokiko pantaila haundian, lau klip bilduma projektatu ziren, alegia, Ingeles independenteak, USAko rocka, azken berrikuntzak eta prestijiozko burutzaileen lana. Guzti hauek elkarren artean ezaguarri bat dute, merkatuaren promozio bideoaren joera kontserbadoreari aukera berrikuntzale eta sortzaile ematea da, nahiz eta batzutan medio eskasak izan.

Sariak eman ondoren eta jaialdiari bukaera emateko «Talkin Heads» taldearen «Stop making sense» lana projektatu zen. Jaialdia hasi baino lehen «Sid eta Nancy» pelikula ematearen posibilitatea aipatzen zen baina azkenean ez da horrela izan. Dena dela Gasteizko zinemetan ikus daiteke pelikula hau.

Pablo RUIZ DE ARETXABALETA

etorkizuna ala ez-etorkizuna

SUSA literatur aldizkariko 19. zenbaki berrian

ez
atzeko
atzokotan
atzeratu!

“Eskola” dantza talde donostiarretik sortu zen

«Kazkabarra», ihauteriari benetako gustoa eman nahian

«Elkar» diskoetxeak disko eta talde berri batekin jo zigun sorpresa. Oraindik ere, hortxe dabilta donostiar hauek folk-ari gertutik ekinez.

Hasierako hila-
labete haue-
tan hamahiru bat kantaldi
egin dituzte, eta piskanaka
jendearen aurrean zuzenean
gero eta gehiago aritzeko go-
goa adierazi digute. Guk Bi-
xente Beltran aukeratu dugu
solaserako, nolabait taldeko
buruzagia dena hain zuzen
ere.

ARGIA.— Zer da «Kaz-
kabarra»?

KAZKABARRA.— «Kazka-
barra» herriarengandik, bere
kulturaren baitatik sortu den
taldea da, tradiziozalea, gure
herri izatearen ezagugarri
izan den kultur ondare bere-
zi hori berea eginez, gaiko
egunez musika alaia eta fes-
tazalea egiten ahalegintzen
dena, geure geurea dela sen-
ti eraziko digun musika hain
zuzen.

Geure arbasoengandik da-
torkigun herri honek, bai be-
re musika bai bere dantzak,
biziki maite izan dituela gau-
za nabarmena da, eta horren
frogagarritzat, geureganaino
iritsi zaigun kultur ondare
guzti hori, zainetan odola da-
bilkion herriak soilik sort

ahal dezakeen ondarea hain
zuzen.

Hizkuntzaren galerak, gu-
re herriaren nortasun gabe-
tzeak, hein handi batez, bizi
izan dugun egoera politikoa-
rengatik sortua berau, bere
sortzapen gaitasunean atze-
ra biziki garrantzitsu derit-
zot, honela gogo sortzaile
hori birpiztuko bait dugu,
kultura biziaren lekuko den
gogo hain zuzen.

A.— Nola sortu zen
«Kazkabarra»?

K.— «Kazkabarra»ren so-
rreaz hitzegin ahal izateko,
lehenagoko historia ere kon-
tatu behar da lehenik. Do-
nostiako ihauteri sor berriari
ematen ari zitzaion norabi-
deaz kezkatutik, Eskola dan-
tza taldearen inguruan zen-
bait pertsona bildu ginen,
eta gure nazio errealtateaz
ados legokeen erantzuna
emateko beharrean bat eto-
rririk, genekien apurra es-
kaintzen saiatu ginen, geure
mugapenak ezagutu arren,
baina bidea hori zela etsita;
izan ere, ihauteri tradizio-
rik bizi ez izanak geure ihau-
teria ezin sor dezakegunik eta
sortu behar ez dugunik inola
ere ez bait du justifikatzen.

Ihauterialdi batzu iragan
eta gero, hainbat kantagai
prestaturik banuen, eta adis-
kide batzuk adore emanik,
proiektuaren bideragarritas-
una ikusi ahal izateko, kon-
tsultei ekin nintzaion, diskoa
argitaratzeko asmotan hain
zuzen. diputazioarengandik
ez genuen jaso, bai ordea,
eta baiezkua eman, «Elkar»
argitaratzailearengandik.

Horrela bada, disko berri
hori grabatu behar zela eta,
musikaren mundu honetan
elkar ezagutzen genuen
hainbat lagun elkarrengana
bildu ginen, eta elkarrenga-

natze honen ondorioz, elka-
rrekin lanean jarraitzeko as-
moz, taldea sortu zen.

A.— Geroztik, diskoa
plazatu zenutenetik, «Kaz-
kabarra» taldeak zer egin
du?

K.— Ene ustez, gauzarik
garrantzitsuenetakoa zera
da, taldea sendotu egin dela
eta gaur egun errealtate
dela, zuzenean ikusi eta en-
tzun gaituztenek egiaztatu
ahal izan dutenez.

Ongi dakizunez, estudioan
grabatzetik zuzenean jotzera
alde handia dago eta, ho-
rrenbestez, gure lehen egin-
kizuna eta denbora luzeena
eraman diguna horixe izan
da, kantagai berrien presta-
keta aiantzi gabe, gure zu-
zeneko ekitaldiei armonia
emango dien eta garatu na-
hian gabiltzan lan eredu
osatuko duten kantagaiak
hain zuzen.

A.— Bukatzeko, erabil-
tzen dituzuen musikagai-

lailu eta taldeko kideak
zeintzu dira?

K.— Erabiltzen ditugun
musikagailuak, egiten dugun
musika moietari hertsiki lotu-
rik dagozkio, eta tradizioz-
koenak bezala ezagunak di-
renekin batera, xirula, trikiti-
xa, alboka, dultzaina eta bes-
te alegia, beste batzu ere
erabiltzen ditugu, hona nola
arrabita, faluta, gitarra, akor-
deoia, bonbardinoa, baxua.
e.a.

Musikagailu guztion ar-
tean 8 lagun gara. Baina be-
harrean gertatzen garenean
beste batzuk lagundu egiten
dute.

Orain artekoaren haritik,
bozak diskoan isladatzen de-
na baino presentzia haundia-
goa izango duela ere berezi-
ki aipatzekoa da. Honek, or-
dea, musikagailuen indar eta
aberastasun galtzea ez du
erakarriko.

D.Z.

«Bostak bat» taldeak
«Euskararako Hiztegia» burutu berri du

Euskal lexikologia pil-pil egosten dago

Hiru urtetako lanaren fruitu dugu «Bostak Bat» taldeak eskaini digun «Euskararako Hiztegia», euskara hutsezko hiztegia.

Heurak, Patxi Uribarren, Ricardo Badiola, Luis Baraia-zarra, Juan Luis Goikoetxea, Txomin Solabarrieta eta Go-tzon Aurrekoetxea, ez dira bost, sei baizik. Hauetarik lauk «Sinonimen Hiztegia» amaitu zuten, eta beste zen-baitek «Hiztegi Modernoa»n hartu zuten parte. Hiztegi-gintzan murgildurik «euskal hitzen mandatarari bezala ga-tozkizu oraingoan» dioskute hitzaurrean; baina beste edo-zeren gainetik, euskararen militanteak direna badakigu jakin.

Euskal prentsan jazo berri denez, badirudi hiztegi-gintzan ere zelanbaiteko infla-zioa eman dena. AEKk bere hiztegi laburra ateratu du ber-riki, Ibon Sarasolak «Hau-ta-lanetarako Euskal Hize-gia»ren lehen lanak argitara-tu ditu, eta Mitxelena amai-tu behar duen hiztegiaren agindua aspaldidanik eduki dugu, lan erraldoia, eta an-tza burugaitza.

Oraingoan, euskal hizte-gintzan aski ezagunak ditu-gun sei langile hauek, hiztegi berri bat plazaratu digute, eta hitzaurrean bertan aza-ldu digute zergatia. «Hizte-gintzaren orduak honez gero jo duela dirudi. Hori dela eta, lehen-lehenik galdetu be-har, hiztegien ugaritze hau ia-ia gehiegizkoa ez ote den (...) Beraz, zertarako hiztegi berririk? (...) erdi alferriko-tzat jo gertatu arren, bazen hor hutsune larririk ere: eus-kaldunontzat euskaraz egin-dako hiztegirik eza».

Elebakardunentzako hiztegia

«Gu guztiok praktikoki

elebakardunak gara, euska-ra baino ez dugu erabiltzen gure eguneroko harremanetan», esanez, heuren optimis-moaren zantzua azaldu digu-te, herri euskaldun eta eleba-kardun baten alde egin du-ten apostua. «Euskal Herrian aspaldidanik halako hiztegi baten premia zegoen. Behar-bada gu ez ginen egokienak halako bat egiteko, egunero-ko lanetik kanpo egin dugu-lako. Beharbada ondo buru-tzeak eskatuko lukeen era-kunde publikoek horretara-ko pertsona batzu dedika-tzea. Guk militantismoaren bidetik jokatzu egin dugu».

«Bostak Bat» taldeak jaso duen laguntza eskasa oso izan da. Bizkaiko Diputa-zioak bi milioi luzatu die, eta Jaurilaritzak 800.000 baino gutxiago, beste edozein libu-ruk jasotzen duten portzen-taiazko laguntza. «Orduak, guk jarri ditugu, inoiz ez erreku-peratzeko eran. 12.000 ordu inguru sartu du-guna kalkulaten dugu. Eta ez ditugu kontatzen hiru ur-tetan guak autoa eraman digun aldiak, edo bidean izandako istripua, dena guk ordainduta», gehitu dute umore onez.

Sarasola, Mitxelena, eta Bostak Bat

«Hauta-lanerako Euskal Hiztegia» aipatzean, hitzaurrean jarritako hitzak gogo-ratzen dizkigute «goi maila-ko hiztegia da, eta altxor ba-liozkoa izango dugula esan behar, euskararen aberasta-sun ugariz hornituriko infor-mazio zabala eskaintzen baitu. (...) Hala ere (guk) goi-mailako irakaskuntza ar-teko ikasle-irakasleak

(OHO-IEE-BBB-LH) izan ditu-gu batez ere gogoramenean. Halaber, euskara txikitarik dakitenei nahiz ekinaren eki-nez ikastea lortu dutenei es-kaintzen diegu, dakiten eus-kara finkatzeko nahiz lortu luketen mailara heltzeko la-gungarritzat». Heuren asmoa oinarritzkoa euskara egitea izan da, euskara erraza. Hize-tegi praktikoko-praktikoa egin nahi izan dute.

«Mitxelenarenak ez du ze-rikusurik, historikoa da, eta literatura mailan erabiltzeko agerketa bat. Hamar-hama-bost urte beharko ditu gu-txienez. Sarasolak bertan idazkari lana egiten du, bai-na Mitxelenak dena zuzendu behar duenez, asko luzatuko da. Bestalde Sarasolak berea ateratzen du, baina epe kon-tuan, antzera ibiliko da. Be-rak dioenez, Mitxelenarena amaitu ondoren burutuko den gauza da berea, hau da ondorengoa dela. Egia esan, guk gure hiztegia egin aurre-tik beste goragoko bat eduki behar izan genuen, baina ez da egon». Ez da hau, aldiz, honelako euskara-euskara hiztegia egiteko egon den le-hen saioa. «Saio batzu egon dira, Gasteizen eta, eta gu galdezka joan ginen, ea inor zebilen hau egiten, gu ez hastekotan. Eta jakinik inor ez dagoela horretan, edo Urrujulegi dabilela baina be-re erritmoan, orduan eraba-ki zen egitea. Baina egon izan balitz, ez genuen egin-go».

Mailegua sartzeko lotsarik ez

Hauxe izan da, beste ba-tzuren artean, Bostak Bat taldekoek eduki duten ozto-

po nabariena, nola egin hitzen zerrenda, zein erizpideren arrauera. Lehenago maiztasunera jo zuten, zeintzu ziren gehien erabilitako hitzak ikusteko, eta gero horren azalpena ipintzeko. «Sarasola erabili duen maiztasuna batez ere literarioa izan da, gurea ez da izan literarioa. Gaur egunez irakaskintza mailan, nahiz adinekoen nahiz eskola mailakoan, eta baita ere gizarteko harremanetan agertzen den maiztasuna hartu dugu oinarritzat».

Hiztegi batetik bestera ikus daitekeen desberdintasun nabariena mailegu hitzetan dugu. Sarasolak, honez gero mailegutzat jotzen ez diren hitzak sartzen ditu. Hiztegi berri honetan aldiz, mailegu berriak ere barne daude, «erabilpenaren miztasuna hartu (bait) dugu erizpidetzat». Kritikak jaso ditzaketen arren, eta horren konziente izanik, «hizkuntzaren erabilera normalizaturantz jotzen ahalegin biziak egin ditugu (...) (hori) esatean, euskara moderno, standar eta batua esan nahi dugu».

Talde honetakoek ez dute «garbizaletasun/keriaz» jokatu. «Guk sartu ditugu funtzionatzeko behar diren hitzak, mailegu integratuak izan zein ez izan. Nahitaez beharrezkotzat jotzen ditugunak sartu ditugu. Beharbada gu izango gara Euskal Herrian horretarako lotsa kendu dugun bakarrik». Hala ere, gailan sakonduz, beste zera esan dute, «hala eta guztiz gu nahiko garbizaleak gara, Krtuwig-ek dioenez euskaran erromatarren aurrekotik %20-25 geratzen badira, guk hemen sartu dugu %55 euskarazkoak uste dugunak direla».

«Pasota» eta «abertzale» nola definitu

«Gure helbururik nagusiena, eguneroko preminei erantzutea zenez, euskara ikasten nahiz sakontzen ari zirenei hiztegi erabilgarria eta eroso eskaintzea erabaki genuen. Inguru zabala, eta, era berean, mugatua, noski».

Eta eguneroko preminen artean, «pasota» edo antzeko hitzak definitzeko beharra zuten. «Horrek arriskua dauka. Hitz beharrezkoen ar-

tean, snobismoak ere sartzen ditugu, eta kritikagarri izango dira, hemendik hamar urtetara baztertuta gertatuko direlako». Antzerako arazoa sortu liteke gaur egun konfliktua sor dezaketen hainbat hitzekin, «abertzale» heuren artean. «Kasu batzutan 'belarria' ikusten zaigu, agian, baina oro har erizpidea oso zientifikoa izan da».

Egileak nortzu diren, eta zenolako jatorria duten beste puntu batetan ikus daiteke bestalde, «guk egunero erabiltzen dugun euskalkia bizkaiera denez, antza emango zaiola luste dugu. Azken batetan, bizkaiera euskara batuan integratzeko bide bat izango da. Dena den kontutan hartu dugu iparraldeko arazoa, eta husketak berezia egin da iparraldean gaur egunez, baturik dauden testuetan. Ez bakarrik textuetan; Baxok telebistarako egin zuen testu bati begiratu zitzaion. Gure erizpidearen arauera, bizitzako beharrezko diren hitzak hartu ziren».

Erabakitzeke hainbat hitz, oraingoz

Arazo ekonomikoak eta finantzierokoak aparte, hiru hauek izan omen dira sei egile hauek eduki dituzten arazo latzenak: definitu beharrek hitzen zerrenda erabaki, mailegu hitzen kontua, eta definitzea bera. Hitzak aukeratzekoan, honelako kasuak agertzen zitzaizkien, norberak modu diferente batetara egiten zituenak. Nola esan bada, «korta» edo «gorta», «pago» edo «bago»?

«Azken finean, Euskaltzaindiak berak ez ditu gauzak erabakita. Hasierako kontsonante ozenak edo gorrrak, esaterako: 'golkoo' edo 'kolko', 'girtena' edo 'kirtena', 'gartzela' edo 'kartzela' eta abar. Zalantzak sortu dira, 300 hitz inguru jaso dugu halako problemaz, eta banan banan eztabaidatu ditugu. Kalkula zer izan den lan hori, leku diferentetan bizi izanda, eta liberatu gabeak izanik. Hala ere, eta eskola-ko ikasleek erabiliko dutenez gehien bat, zehatz eta ondo finkaturik ematea komeni zen; hori gure ardura handia izan da».

Euskaltzaindiarentzat kritika hitzak eduki dituzte. Ospetsua eta garrantzitsua izan arren, eman dituen aurrerapausuak labur gelditu direla esaten dute. Mailegutik beldurra somatzen dute, garbizaletasuna dela eta. «Erakunde hori baiano aurrerago jo dugula uste dugu, nahiz eta guk zalantza asko eduki. Guk baina, euskara zerrendatu nahi izan dugu, hiritartu eta zabaldu, eta horregatik alde bateko eta besteko kritikak heldu daitezke; dena den ez gara kritikaren beldur».

13.000 hitz eta bi eranskina: ingelese eta frantsesa

Hori zen taldearen azken arazoa, hitzak nola definitu. Hitzaurrean nola azaldu dute, «hauxe da hiztegiaren ezaugarriak nabariena eta bereziak. Guk eginiko ekarpenik garbiena. Arlorik zaita-lena, latzena ere, berau ger-

tatu zaigu (...) Zehazki adieraztea, korapilatsua da, gehiegi luzatu gabe, baina zientifikoki egitea eskatzen baitu (...) hiztegiek beti, nola-bait, hizkuntz eredia eskaintzen dutelako».

Definizioei laguntzeko, irudiak sartu dituzte, modu atseginez hitzez azalgaitza dena imajinen bidez ulergarri egiteko. Irudiok, bereziki, landare, animalia, tresna...ezberdinen arteko bereizketak hobeto ager daitezkeen sartu dira, hogeitamairu orritan bilduta.

Denetara 13.000tik gorako zerrenda gauzatzen du hiztegi honen ardatza, baina horren gain, bi eranskina ditu, euskaratik beste hiru hizkuntzetara bata, eta gaztelania, frantsesa eta ingeleseetik euskarara, bestea. Eranskin hauen arazoa, guk susmatzen genuenez, hiztegia erabiltzen duenari erraztasunak ematekoa da. Azalpen ikusita, eta zenbait kasutan sinonimoa eta irudia nahikorik izan ez badira, beti dago atzera jotzeko aukera, eta hitz horren esanahia gaztelania, frantsesez eta ingeleseetik jasotzeko oportunitatea. Dena den, esaten digutenez «hiztegi honen hurrengo edizioetan, lehen partean landu, gehitu eta aberastu behar da, eta bigarren eranskina horiek apurka apurka desagertuko dira. Helburua behintzat hori da».

Laura MINTEGI

ARGIA LEHIAKETA (6)

Lehiaketarekin aurrera, aste honetan, hirugarren galdera honi erantzun beharko diozue:

— **Nork eta non antolatu da Balendin Enbeitaren omenez bertso saioa?**

Erantzun argi eta garbia zenbaki honetan bertan aurkitu ahalko duzu ondo bilatuz gero.

Lehiaketa honek dirauen bitartean egindako galderei erantzun zuzena asmatzen dutenen artean **Gabriel Arestiren Lanak** eta **ARGIA** aldizkariaren harpidetza **1987rako** zozketatuko dira. Sari horietaz gain **Euskal Kulturaren Urtekaria 1986** ere eskuratu ahal izango dute beste bost lagunek, txost egin ondoren tokatuz gero, noski.

ERANTZUNA.....

Izen-deiturak.....

Helbidea.....

Telf.....

ARGIA lehiaketa: Ametzagaña 19 behea DONOSTIA 20012 / 1130 zbk.

ORAIN EUSKARAZKO PRENTSA.

Irakurri eta eraman etxera, etxekoek ere irakur dezaten.

Zure seme - alabei ere lagungarri gertatuko

zaie egunero zer bait irakurtzea.

Pausoz pauso egiten da bidea:

Egunez egun ohitura.

Irakurri EUSKARAZ
Orriz orri Egunez Egun

EUSKO JAURLARITZA

Kultura eta Turismo Saila
Euskarazko Arazoetarako Zuzendaritza

Erremonteko finalean makina bat gauza ikusteko

Larunbatean Iruñeako Euskal Jai Berri pilotalekuan jokatu den binakako erremonte finalerako zestuak erabakita daude joan den asteburutik: Intxauspe eta Ezkurdia bigarrena, Elizalde bigarrena eta Agerren aurka, Intxaurburu eta Mujikak aurrena aipatu bikotearen aurka galdu bait zuten Galarretan finalerako aukera. Intxauspe eta Ezkurdia, jadanik azkenetarako klasifikaturik zeudelako, itxuraz bidaomuerterako ezer jokatzen ez zuten arren, inork espero baino zorrotzago azaldu ziren, asteburu honetako ustezko kontrario aproposagoaren bila. Argi!

EZ zen makala izan pasatu den asteburuko Galarretako erremonteko partidua! Intxaurburu eta Mujika dena ematera azaldu ziren kantzara, partidua irabaztea ezinbestekoa bait zen beraietzat, Iruñearako finalera pasatu nahi baldin bazuten behintzat. Asmorik ez zitzaizen faltatu... 39-39ko emaitza erakusten zuen-eta markagailuak azkenengo puntua jokatu aurretik.

Galarretako markapasoak lehertu beharrean

Imagina itzazue apostuzaleak: koloratuaren alde orain, urdinen alde gero, aldioro bizkarrak babesten, urduri, bi koloretako papeletak hatzetan korapilatuki nahasita, txistu batzu handik, oihuak hemendik... eta mekaunenak leku guztitatik; markagailuko zenbakiei begiradaxo bat botatzean bati-pat: 32-32, 32-34, 36-34, 36-36, 38-36, 38-38, 39-39.

Prentsa sportiboan partidua kalitatez egundokoa izan ez zela izkiriatu izan den arren, Ezkurdiak errebote ikaragarriak altxatzen zituen; Mujika porrokatuak behin eta berriz markagailua parean uzteko tantu serioak burutzen zituen, defentsa luzetan; Intxauspek, bi-pareta matematikotan pilotazo ederrak josi; Intxaurburuk, lekua ongi gordeagaitik asmatutako airezkoak lotu. Eta pilotazaleak ernegaziotik pozezko nerbio zoraturara itxuraldatzen ziren falta ba-koitze. Zer gehiago nahi?

Intxauspek, ohitura ez galtzeko edo, ez zion azkenengo pilotari ihesten utzi, eta akabo! Intxaurburuk kaskoa lurraren kontra bota zuen tristura, arrabia eta nekeaz.

Euskal Jai Berriko iratxoak airean

Elizalde II eta Agerre beste finalistek, Intxaurburu eta Mujikak bezala, galdu egin baldin bazuten ere —40-37 Matxin II eta Zestau I-en aurrean—, eta aitatu bi bikote hauek puntuz parean geratu arren, avengeak lehendabizikoen alde egiten du.

Iruñeako larunbateko partiduari begira ikuspegi arras desberdinak daude airean. Ezkurdia bigarrenari Euskalgo ezkerreko pareta ez dihoakio nahi bezain goxo, adi-tuen arauera. Elizalde eta Agerrek ez omen dute galtzeko asko, eta bai irabazteko, jakintsuek diotenez. Elkarren arteko azken partiduan Intxauspe eta Ezkurdia llak irabazi zuten 40-39. Baina Intxauspe ez da fio bere finaletako errendimenduaz: «Kalami-dade bat naiz finaletan. Iaz Zestau eta biok partidurik galdu gabe heldu ginen finalera, eta Matxin II eta Urteagak irabazi egin gintuzten. Pentsa!». Hori da: pentsa... eta apostuak egin gero.

Gu, faborito ez direnen alde. Ziur!

Gorka ARRESE

erronka barik

Cajabilbao, estrenuan semifi- naletaraino

TENERIFEN jokatu zen basketeko Erregearen Kopan estreinatzen zen Cajabilbao, aurten saskibaloiko mailarik gorenera igotakoa, eta gainera delako Kopa hau jokatzeke lekua erdietsi duen euskal talde bakarra. Estropozu apur batzu salbu, bilbotarren aurtengo denboraldiko estraineko fasea benetan txalogarria kausitu da, igoberria izaki, Ligako Txapela jokatzeke klasifikatu delarik.

OSTERA, Errege Koparen jokorako zozketak aurka-ko latza eraman zion Afrikako irletara: Real Madrid-a, nima-nimenos! Arkumetxoare-na egitera zihozazela uste zuten Madrilgo otsoek, baina ezin konprenitu —oraindik ere ezin— nola ahaztu zuten Athletic Bilbokoak Bernabeuen emandako pasara galanta —eta sonatua—. Harrigarriki askorentzat, Cajabilbaok berebiziko garaipena lortu zuen Real Madrid historiako pikutara bidaltzean, semifinaletarako pasaportea eskuratuz. Gero Joventut, Badalonaokarekin ezin izango zuen berdin porrokatu... Baina esperantzarik gorde da bederen A-1-ko datoreen fase horretarako. Eutsi, kaguen!, madrildarrak betirako gogoratuko dira-eta aurtengo bilbotarretaz!

Etxebers berriz ere garaile

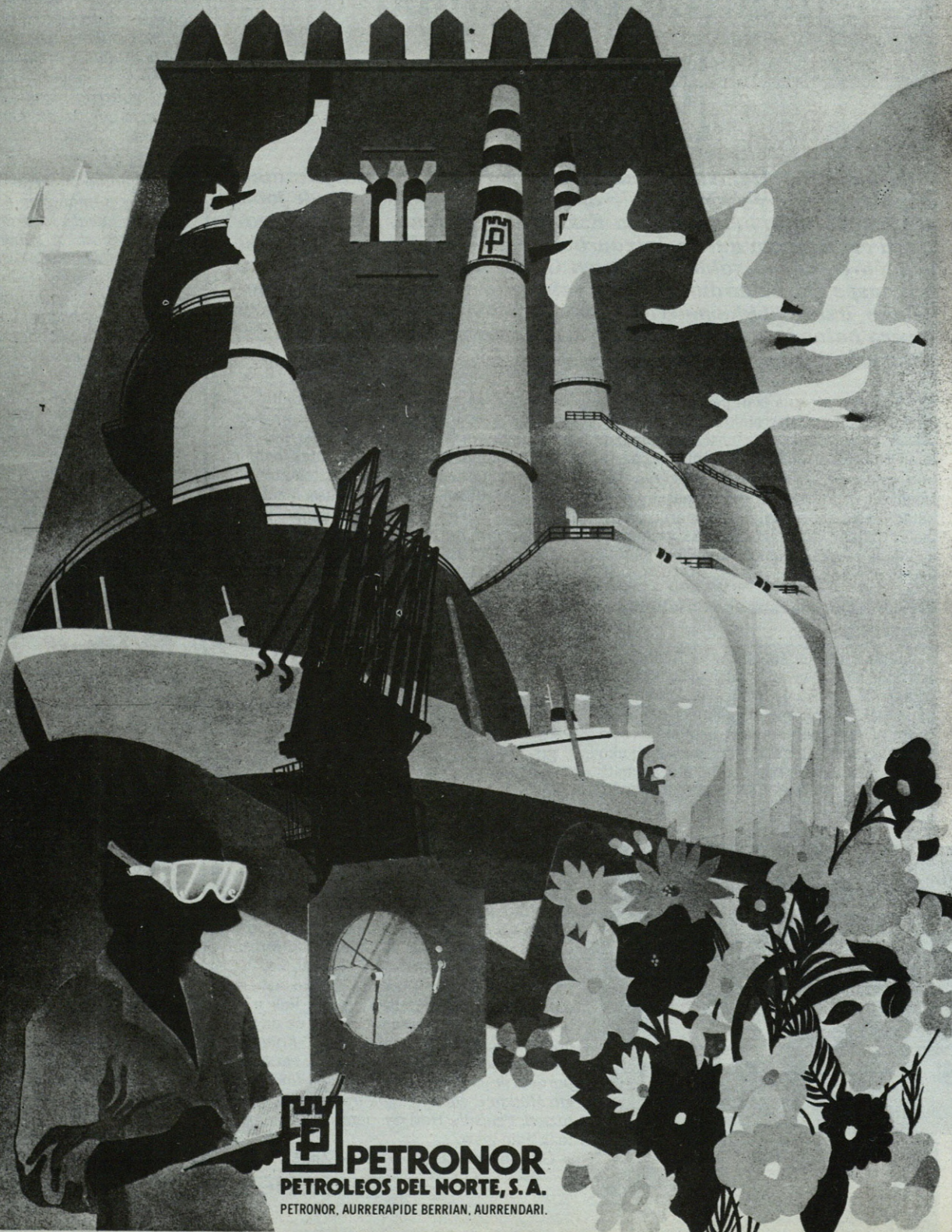
RALLYE Vasco-Navarro korritu zen joan den igandearen bere hogeitazazpigarren edizioan. Eta Iparraldeko Etxebers suertatu zen garaile, Sundegiren Audi Quattro bolido supersonikoari minutu eta pikuko alde aterata, azken hau baldin bazen ere garaipenerako faboritua.

DEMONIOZKO eguraldiaren laguntza ezaz (euria barra-barra eta behelainoa) bi istripu latz izan ziren, eta parte hartu zuten 36 autoetarik 22k baino ez zuten karrera amaitu, Aritxulegi eta Jaizkibeletik pasatu eta gero Castillo del Inglés-eko zirkuitoa aldatu behar izan zelarik. Dena den, aspaldi ez bezalako rallye espektakularrak gozatu zuten autozaleek.

G.A.

Gure sustraiak gure indarra

Gure sustraiak gure historia erroturik daude. Urte gutxiren buruan Euskal Herriko enpresarik aurreratuen eraikitzeke gai izan diren gizon banaka baten asmamen eta ekinean. Sendotasuna inon izatekotan, hementxe. Inbertitzeko erabaki sendoa. Handitzeko gogoia. Eta guztiau lortzeko bide argiak. Hona hemen gure indarraren sustraiak, Petronor-en indarra.

PETRONOR
PETROLEOS DEL NORTE, S.A.

PETRONOR, AURRERAPIDE BERRIAN, AURRENDARI.

Uso baten gozo-gaziak

Zuhaitz, abere eta loreak
nituelarikan auzo,
arrautz-axalak kras-kras egin zun
eta nik burua jaso.
Lepdabizikoz esnatu nintzan
amaren lumetan gozo:
neronek ezer ez nenkiela
munduratu nintzan uso.

Hura kabiko xamurra eta
hura amaren epela!
Aitatxo, berriz, janari bila
ohitura zuen bezela.
Esan diteke hainbat zorion
mundu honetan ez dela:
zeruetako pusken bat naiz ni,
ezin diteke bestela.

Indarrak hartzen ari ginela
zegoen nahiko nabari,
gure gorputzak hazi ziraden,
baitare lumak ugari.
"Kabian ezin gera kabitu"
esanaz gure amari,
udaberria gurea da-ta,
ekin genion hegari.

Beti jolasti eta kantari
bizi ginaden basuan,
tristurarikan ez zen kabitzen
halako paradisuan.
Baina amatxok noizean behinka
kezkati esaten zuan:
"Gazteok!: hola ezin gindezke
izan bizitza osuan!"

"Ekaitz aldiak hurbil ditugu
gazte bihotz-barrengiak!
paradisu hau erruki gabe
antzaldatzen du neguak.
Orduan giro xamurrago bat
eskeintzen digu heguak:
bidai luze bat aurrean dugu,
astin ditzagun heguak!"

Bidai guztiak eder zirela
nahiz izan gure usteak,
berriro ere azaltzen ziren
amaren buruhausteak:
"Bidai horretan gertatzen dira
benetan gauza tristeak,
etsaiak asko ditugu eta
kontuz ibili, gazteak!"

"Baina amatxo, ez zaiguzula
gauza goibelikan konta,
egin dezagun hegara lasai,
munduan libre dago-ta!
Inori kalte ez zaio egin,
inor ez dugu gorrota...
Pake irudi geroni gara,
nor egon diteke kontra?"

"Munduko berri erakustea
nolatan dugun gauz ona,
bada pizti bat beldurgarria
ta haundi du bere sona.
Hanki bi ditu, eta luzexka,
deitzen diote gizona...
mundu honetan sortu denikan
piztirik peligrosoa."

Gisa hontara kontu-kontari
gentozelarikan danak,
mendixka baten igarotzean
aldatu ziraden planak.
Azaldu ziren pizti gaiztoak,
azaldu ziraden armak...
eta orduan ikasi nuen
arrazoi zuela amak.

Satan beraren odolekoa
horrelako pizti mota,
bestela ezin errugaberik
gisa hortara gorrota.
Batzuk sarean erori ziran,
beste batzuk tiroz jota...
handik bizirik irten ginenok
badadukagu zer konta!

Baina gizona... nola zerade
hainbat basati ta zakarra?
Okerrerako egina ote
zure adimen azkarra?
Hutsa litzake, mantenutzaeko
bazenu gure beharra...
gu hiltzearen atsegina da
zure arrazoi bakarra!

Jaio-orduan eskubide bat
eman zitzaigun denori,
nere iritiz mundu honetan
ukaezina inori.
Naturalezak egin bagaitu
zu gizon eta ni txori,
besterik gabe gorrotatzeko
arrazoia al da hori.

Talde haundia ginaden baina
ari gerade gutxitzen,
animosoa nintzaden arren,
hasia nago etsitzen.
Ta bitartean, gizon gaiztoa
gure hilekin luzitzen
gure bideak dirade hauek,
utz zaiguzute bizitzen!

Imanol LAZKANO

(1986.eko II. Basarri Bertso Paper Lehiaketan lehen saria)

HILERRIRA

Nire lagun batek hilerrirak bisitatzeko ohitura xelebrea dauka. Kanpora ateratzen den bakoitzean, elizak edo oroitarriak ikusi baino lehen, bertako hilerririk ezagunena bisitatzen joan ohi da.

Behin, joan zen Monacora eta autobus-geltokian, geldirik zegoen autobus bateko gidariari galdetzen dio:

— Aizu, autobus honek hilerrira al darama?

— Aurrean jartzen bahaiz bai behintzat!

HANKASAR-TZEAK

Guk ere badugu beste lagun bat ahoa irekitzen duen bakoitzean hanka sartzen duen horietakoa.

Duela gutxi bikote ezagun batekin aurkitu zen Donostian. Justu hiru urte ezkondu zirela eta gainera beraien ezkontza izandakoa.

— Hau da poza! Ezkondu zineten egunetik ez zintuztedan ikusten eta kasualitatearen kasualitatez 3. urteurrenean aurkitzen zaituztet! Solasean hasten dira eta emakumea beste lagun batekin aurkitu den unean zera galdetzen dio:

— Aizu Martin, orduan, ez dauka zu haurrik?

— Ez, oraindik ez.

— Eta zure emazteak?

ARDI ESNEZ

Elgoibarko kaleetan barrena zebiltzala, aspaldian elkar ikusi gabe, bi lagunek topo egiten dute:

— Kaixo Mikel, aspaldiko! Zer moduz?

— Ondo, eta hi? Kontxo! Ikusten dudanez semea ere izan duzue!

— Bai, duela bi urte t'erdi izan genian.

— Hori duk mutil puska. Ederki hazi duzue.

— Bai, ardi-esnez hazi dugu, Aralarko artzai batek esan ziguna jarraituz.

— Ardi-esnez? Ez duk egia izango! Hau duk mutil ederra hau. Ea polita, esango al diozu osaba Txomini zein izen duzun?

— Beeernabeeee!

«Txisteka-Misteka», txisteak entzunez gozatzeko

Kalean daukazu dagoeneko ARGIA Egunerako hainbat aldiz iragarritako txiste kasetea. Kasete bikoitza, gainera. ARGIA bera izan da berauen produtore eta IZ diskoetxea koprodutore eta argitaratzaile. Guztiz astegin gertatzen diren bi kasete hauetan txiste ugari topatuko duzu, "grazioso" pare honen ahotik: Amasako Joxe Ramon Galarraga eta ARGIA bertan "Jo... adarra" txiste-saileko arduradun den Kike Amonarriz.

Ez galdu aukera eder hau! 500 pezeta baino ez zaizu kostako zinta bakoitza ondoko txartela bete eta ARGIAra bidaltzen badiguzu, etxean jaso nahi dituzula esanez. Kontrarrenboltoz egingo dugu honen kobraketa. Karteroarekin parre piskat egin ahal izango duzu horrela!

Izen-deiturak.....

Helbidea..... Herria..... Probintzia.....

1. kasetea.....2. kasetea.....Biak batera.....

ARGIA. Ametzagaña 19. DONOSTIA 20012

osasunaren arduraz

Urak fluoratzea, prebentzio - neurririk eraginkorrena

MAIATZEAN ospatu dira Madrileko Odontologo eta Estomatologo kolegioan ikastaro batzuk «Ahoko prebentzioaren problematika» izenburupean, eta behin eta berriz azpimarratu zen ideia prebentzioarena izan zen. Juan Ber doktorearen hitzetan «konponketa-tratamendu egoki batek ez du inolako zentzurik prebentziorik gabe: beraz, tratamendu integralak burutu behar genituzke, pazienteak gaixotasunetik libre mantent dadin».

Bide honetatik edateko uren fluorazioa biderik eraginkor, seguru ueta merkeena bezala aipatu zen. Horrela, Anibal González medikuak esandako hitzetan, fluoruroak, liseri-bidetik uzgaitzen direnean era solugarrian gertatzen da, eta kasurik gehienetan hezurretara pasatzen dira, azken finean hor pilatzen direlarik. Argi dago hortza dela fluor-kopururik handiena jasotzen duen gorputzeko ehun gogorra.

Ikastaro hauetatik atera diren ondorio nagusiak honela labur bilduko genituzke: edateko urak fluoratzeko beharrezakoa; fluorurak, bide topikoza (h.d. hortzoreen bidez, bereziki) duen garrantzia; hortzetako higieena gehitzea, prebentziorako pertsonal laguntzaile hebatua sortuz, eta elikadurarako osasun-politika egoki bat sortzea, jan-neurritik karbohidratoak ahalik eta gehien murriztuz.

Xabier AGIRRE

a ze flasha!

Abadedun talde erretratua

HATOR, hator, mutil etxera...» kantari etorri zaizkigu Gabon(etarako) edo-ta Gabon(eko), koadrila hau Tolosan ospatu berri den Abesbatzen Lehiaketara.

Kafesne koloreko boz mixto horiek arrakasta izugarria izan zuten nahiz eta komunikabideetan agertu ere egin ez. Badakizue, Aita Txarli-ri ez zitzaion egokia iruditu ponpa mundanoetan gehiegi harrotzea, eta nola koadrilan, kanpora begira behintzat, Aita Txarli-k agintzen duen, CBS telebista kate amerikararentzat baino ez zuten posatu, gure argazkilariak, ohizko zaion trebetasunez, harrapatutako instantanea honetan.

Lehen begirada batean txokolate kolorea eta esne kolorearen artean dagoen diferentzia bera da begitara datorkiguna. Geldoxeago begiratzuz gero berri, adinen arteko ezberdintasunak esango liguke zerbait Europa Zaharreko eta Afrika Gazteko jende honen ezberdintasunei buruz.

Mereziko luke bakoitzaren aurpegira begiratu eta zer ikusten den erreparatzen hasteak. Aita Txarli eta Ama Sor Kunde-ren espresioa eta lehenengo letroko beste oinezkoen artean bada beste diferentziarik, koloreak, adinak edo jatorriak aditzera emango ez duenik. Ez eta sexuak berak ere.

Buru-makur edo buru-okar agertzen direnen gainetik, pittin bat goragoxeago, burua tente daukan bikotea daukagu, guztientzat turroia aurkituko ote duten arduraz beterik.

Edozein herritan aurkitzen badituzu izan zaitez eskuzabal beraiekin, zeru puskak eskaintzen baino ez bait dira ari munduan barrena.

Hori da azken finean ETBko serie honetan ezagun bilakatu zaigun koadrila honen eginkizuna.

Gabon onak pasa... eta ez zerurik espero!

Martin ARANA

Gaztetxeak

GAUR egun hain zaila bihurtu den arazo honi begiratzerakoan lehenengo galdera honek izan beharko du: Gaztetxeak, bai ala ez? Erantzuna zalantzarik gabekoa da: Gaztetxeak bai! Ondorengo galderatan sortzen dira iztiluak: Gaztetxeak bai, baina nolakoak? Gazteek protagonismo osoa hartu nahi dute, diruaren eta lokalaren erabilpena, erabakiak eta funtzionamendua beraien eskutan hartu nahirik, eta inoren baldintzarik izan gabe. Ez dute helduen aztarnarik ikusi nahi, helduak bait dira ezer gutxi eskaintzen dien gizartearen islada. Eta badute arrazoirik horrela pentsatzerakoan.

Udaletxeak berriz, lokala utzi edo/eta dirua ematen duenean, kontrolpean izan nahi ditu Gaztetxeak. Arrazoiak garbi utzi nahi ditu: diru eta lokal publikoek kontrol publikoa behar dute. Eta arrazoiak dauka gainera. Kritika egiteko orduan neu nintzateke lehena denon dirua zertan erabiltzen den ez baleki udaletxeak, edo eritzi bakanez erabiliko balu.

ARAZOAK areagotzen dira baldintzak zehazten hasterakoan. Baina orduan tokian tokikoari begiratu beharko diogu. Hemen orokorrean hartuko ditugu, eta bakoitzari berea ematea da nire nahia. Eta konponbidea zein izan daitekeen bilatzea.

Gauzak horrela izanik, gazteek esku hartzeko aukera berria sortzen da, erakunde publikoetatik datorrena: «Gazteriaren Kontseilua». Bere egitekoen artean hau agertzen da: «Gazteriak Euskadiren politika, gizarte, ekonomia eta kultura-alorretako garakuntzan eskuhar dezala errazteko, nahi dezanari *bide bat* eskaintzea» (Maiatzaren 27ko 6/1986 legea). Gazteek zerbait nahi badute, horixe aurrez aurre daukate Gazteen Kontseilua. Eta badirudi kontrako aukerak direla Gaztetxeak eta Gazteriaren Kontseilua.

Erakunde publikoek behar beharrezkoa dute bideak zabaltzea, eta bide instituzionala sortzea. Eta gazteria mailan nabarmena zen dagoeneko Eusko Jaur-laritzak sortu duen Gazteriaren Kontseiluaren beharrazana. Gazteek gutxienez bide bat izan behar dute beraien nahiak azaltzeko, eta nora jo jakin behar dute zerbait nahi dutenean. Gutxienez bat. Eta erakunde publikoek hori zihurtatu beharra daukate.

LASTER udaletan izango ditugu edo izan beharko genituzke «Udaleko Gazteriaren Kontseiluak». Badute udaletxeek beste betebeharrak bat, eta gazteek egin beharreko eskaera. Gaztetxeen aurka?

Legeak dioen moduan hau «*bide bat*» besterik ez da (azpimarratua nirea da). Hau da, bide hau sortu beharra dago, baina ez da bide bakarra, sortu daitezkeen bideetatik bat baino. Legeak argiagotzen digu sarreran: «Kontseiluaren helburua bikoitza da: Gazteriak Euskadiren politikaren, gizartearen, ekonomia- eta kulturaren aldetatikako aurrerakuntzan eskuhar dezaneko *bide bakarra ez bainan beinena* izan nahiz sortzeaz gainera, gazteak askatasunaren, bakearen eta giza-eskubideen aldepenaren balioez jabe-araztea eta herrialde eta aberri guztietako gazteak elkarri hurbiltzea ditu bere xede nagusiak» (Maiatzaren 27ko 6/1986 legea). Beinenen bai, instituzioek bultzatu eta aurrera atera behar bait dute, baina bakarra ez. Bideak ugariagoak izan daitezke, eta dira. Bide ezberdin hauetan kokatzen dira gaztetxeak. Hau da, Gazteriaren Kontseilua eta Gaztetxeak ez dira kontrako bideak, bide ezberdinak baizik. Eta hauetaz aparte ere badira gehiago.

ERAKUNDE publikoek, Gazteriaren Kontseilua sortu behar duen moduan, bide guzti hauek bultzatzeko eta suspertzeko obligazioa daukate. Gaztetxeak ere, gazteen elkargunea diren neurrian, bere gain hartu eta bultzatzeko obligazioa daukate. Eta hortarako udaletxeek ausardia eta flexibilitatea behar dute. Legeak ez ditu inoiz

kasu guztiak jasotzen, eta behar beharrezkoa da flexibilitate hori guztiei erantzuteko. Flexibilitate horrek emango dio udaletxeari bere balioaren neurria. Oraingo honetan are gehiago Gazteriaren Kontseilua bide bat besterik ez denean, beste guztiak zabali utzirik; eta arazoan gazteak barne daudelarik are eta gehiago. Gazteei hain gutxi eskaintzen dien gizarte batetan, erakundeak ahalmen guztiak egitea bidezkoa da, lagundu nahi izanez gero behintzat.

Halere, gazteek dena beraien erara egin nahi dute, inoren kontrolrik gabe. Eta gehienetan ezer gabe gelditzen dira. Azkarra izaten ikasi behar du. Bandeja ez zaiolako gustatzen tartarik gabe gelditzen da. Zer den garrantzitsua eta zer ez den hain garrantzitsua begiratu behar du, ondorioak ateratzeko. Gauza txikitxo guztiak ezin dira guk nahi bezalakoak izan. Mamiaren bila joaten ikasi behar dugu, eta azkartasunez, garrantzitsuena lortuz eta egokitasuna bilatuz. Joango gara moldeak geure erara aldatzen, ahal den neurrian behintzat. Gazteak dituen aukerekin jokatu behar du, eta ez ezin duenarekin saiatu. Noski, ideiak baztertu gabe, inoren burua engainatu gabe. Inork ez du faltzokeririk eskatzen, gizarteak eskaintzen dituen eta balio dezaketen aukerak probetxatzea baizik. Mami zein den baloratu ondoren, horren bila joan behar dugu etsi gabe.

HEMEN datza, nire ustez, arazoaren irtenbidea. Alde batetik udaletxeak izan behar duen flexibilitate honetan, eta bestaldetik gazteek bere kartak egoki jokatzean. Karta guztiak jaso nahi izatea, gauza txikienetan norberaren indarrak jarritz, eta ezer gabe gelditzea ez da ondo jokatzea. Xehetasun txikiak ere izugarritzko garrantzia hartzen du, baietzko ala ezetzko balantza bihurtzen delarik. Ez ote zaie holako zerbait gertatzen gazteei, eta ondorioz, Gaztetxeei?

Gaur egun gori gorian dago Gaztetxeen arazoa, eta konpon ezina dela dirudi. Baina konponbideak egon behar du, eta dago. Erakundeek, eta zehazki udaletxeek, zenbaterainoko flexibilitatea eta borondatea, eta gazteek, hutskeritan erori gabe eta mamiaren bila joanaz, zenbaterainoko azkartasuna daukatena- ren arabera joango da erantzuna. Bakoi- tzak bere buruari begira diezaion, eta bere ondorioak atera.

Joxin ITURRIOZ

ERANTZUN EGOKIAK

Gipuzkoako Aurrezki
Kutxa Probintzian
Gipuzkoari lagundu
nahi diogu.
Horregatik, zerbitzu-
eta prestazio-aukera
zabal bat eskaintzen
dugu.
Eta kirol, kultur, zientzi
eta herri-izaerako

ekimen-mota guztietan
partehartzen dugu.
Gure herriaren
aberastasunean
partehartzeko.
Gipuzkoako Aurrezki
Kutxa Probintzian,
beti ere erantzun
egokiak.

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE GUIPUZCOA
GIPUZKOAKO AURREZKI KUTXA PROBINTZIALA

"Erantzun Egokiak"

Eros ezazu

ZEURE ETXE

LAN KIDE AURREZKIAREN HIPOTEKA-KREDITU BATEZ

Etxebizitza baten beharrean bazera, edo-eta darabiltzuna eskuratu nahiez bazabiltz, oraintxe duzu garaia: Eska ezazu Hipoteka-Kreditu bat Lan Kide Aurrezkian. Egiazko balioaren %70taraino finantzatuko dizugu zure erosketa, interesik txikien eta baldintzarik hoberenetan. Edo % 100taraino gure Erakundearen osoko Finantzaketa Planera biltzen bazera eta jakina, legeak eskaintzen dituen abantaila fiskal guztiak eskuratuko dituzu.

Zatoz bisitatzera eta esaiguzu zure asmoen berri. Eta konta ezazu gurekin.

Oraintxe da garaia

CAJA LABORAL POPULAR

LAN KIDE AURREZKIA

Euskadiko Kutxa

ETXEBIZITZA EROSI EDO BESTE BEHARRIZANETARAKO HIPOTEKAZKO KREDITUAK GURE BEZEROENTZAKO. PERTSONA FISIKO EDO JURIDIKOENTZAKO BEREN NEGOZIOTARAKO. ETXAGILEENTZAKO: HITZARMEN DESBERDINAK ERAKUNDE PUBLIKOEKIN. KONTSULTA EZAZU.